

ಬೆಳಗಿದ ದೀಪಗಳು

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198448

UNIVERSAL
LIBRARY

ವಾಸುದೇವ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನಮಾಲೆ—೬

ಮತ್ತು

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧೧೩ನೆಯ ಕುಸುಮ

ಬೆಳಗಿದ ದೀಪಗಳು

(ಚಾರಿತ್ರಿಕ-ಕಥೆಗಳು)

ಬರೆದವರು :

ಕೆ.ರೂರ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು.

ಎಪ್ಪಿಲ್
೧೯೫೨

ಬೆಲೆ
೧-೧೨-೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಧೀರೇಂದ್ರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ ಕರೂರ
ಬಾಗಿಲುಕೋಟೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :
ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿ

(ಮೊದಲನೆ ಅವೃತ್ತಿ ೨೫೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು)

ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟಗಾರರು :
ವಾಸುದೇವ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ
ಬಾಗಿಲುಕೋಟೆ.
ಮುನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಧಾರವಾಡ.

ಮುದ್ರಕರು :
ವಿ. ವಾಯ್. ಜಠಾರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ನಾನು ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿಯವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ದಿವಂಗತ ಕೆರೂರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ ಈ “ವಾಸುದೇವ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ಮಾಲೆ”ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಒಂಬತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾದ “ಬೆಳಗಿದ ದೀಪಗಳು” ಆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಆರನೆಯ ರತ್ನ.

ನಂಜನಗೂಡಿನ ಸತಿಹಿತೈಷಿಣೀ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ತಿರುಮಲಾಂಬಾ ಅವರು ದಿವಂಗತ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ಮೇಲಿನ ತಮ್ಮ ಗೌರವದಿಂದ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ‘ಸಚಿತ್ರಭಾರತ’ದ ಮೊದಲ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಉಪಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮೊದಲೆ ಸಚಿತ್ರಭಾರತದ ಮೂರೂ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ವಾಚನಾಲಯದ ಸಂಚಾಲಕರಿಗೂ ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟವೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಂಗಳವೇಡೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರಿಗೂ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

— ಧೀರೇಂದ್ರ ವಾ. ಕೆರೂರ

ಅ ರಿ ಕೆ

ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ಆಗೀಗ ತಮ್ಮ ' ಸಚಿತ್ರಭಾರತ ' ದಲ್ಲಿ ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ' ಸಂಪೂರ್ಣಕಥೆ ' ಎಂದು ಇವಕ್ಕೆ ಅವರೇ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗಳೆಂದು, ಚಾರಿತ್ರಿಕ-ಕಥೆಗಳೆಂದು, ಪತ್ತೇದಾರಿ-ಕಥೆಗಳೆಂದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಥೆಗಳೆಂದು ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಕಲನಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ' ಸ್ತ್ರೀಮ ವಿಜಯ ' ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಕಲನ. ' ಬೆಳಗಿದ ದೀಪಗಳು ' ಎರಡನೆಯದು. ' ತೊಳೆದ ಮುತ್ತ ' ಮೂರನೆಯದು. ' ಬೆಳ್ಳಿ ಚಕ್ಕೆ ' ನಾಲ್ಕನೆಯದು.

ಏಕಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ವಾಸುದೇವ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೂ, ' ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ ದೊರೆಯುವಂತಾದುದು, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಧೀರೇಂದ್ರ ವಾ. ಕೆರೂರ ಅವರ ಸಹಕಾರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಂಬದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ

— ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿ.

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

೧	ನರಗುಂದದ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿ			೧
೨.	ವೀರಮಾತೆಯಾದ ದೇವಲದೇವಿ			೧೨
೩	ನೂರಜಹಾನ ...			೨೭
೪.	ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹ ...			೫೩
೫	ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹ			೮೨
೬.	ಕೊಡೆಯಾಳು ಭೂವಾಲ			೯೪
೭.	ರಾಸಪುಟನ್			೧೦೨
೮	ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ವಿಧಿ ತಾ ಜಿನ್ನು ಬಿಡದು			೧೧೦
೯.	ವೇರೂ ಮತ್ತು ಪಿಝಾರೊ			೧೩೮

ಬರಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು

ದಿನಂಗಳ ಕೆರೂರ ನಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ

೧. ತೊಳೆದ ಮುತ್ತು
(ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಥೆಗಳು)

೨. ಬೆಳ್ಳಿ ಚಿಕ್ಕೆ
(ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಥೆಗಳು)

ಶ್ರೀ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ
೩. ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ
(ಇಚ್ಛೋಡಿನ ಮುಂದಿನಭಾಗ)

ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಆರ್. ಮಹಿಷಿಯವರ
೪. ಗಾಳಿಯ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ
(ಸರಸ ಪ್ರಬಂಧಗಳು)

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿಯವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತ
೫. ಅಶುನಾಟಕಗಳು
(ಏಕಾಂಕಗಳು)

ನರಗುಂದದ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿ

ಚ

ಚ

ಶುಭಾಂಗಿಯಾದ ವನಿತೆಯೆಂದರೆ ಈ ಜಗತ್ತೀತಲದಲ್ಲಿ ನಯನಾಭಿ ರಾಮನಾಗಿ ತೋರುವ ನವಕುಸುಮವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಚಿಗುರಿ ನಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕುಡುವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದೊಪ್ಪಿ ನಲಿದಾಡುವ ಆರಳು ಮೊಗ್ಗಿಯ ಅಂದವನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸೋತು ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂದಿರದವರಾರು ? ಆ ಪೊಗರೇಗುವ ಪೂವಿನ ತನಿಗಂಪಿನ ಸೊಂಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗದಿರುವವ ರಾದರೂ ಯಾರು ? ಅದರಂತೆಯೇ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯೂ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯೂ ಚಾರುತರ ವಿಲಾಸವತಿಯೂ ಮೃದುಭಾಷಿಣಿಯೂ ಸೌಜನ್ಯ ಯುತಳೂ ಕಲಂಕರಹಿತವಾದ ಆಚರಣದವಳೂ ಆದ ಲಲನಾಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಾತುಕವನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಪಶುಸಮಾನನೇ. ಪ್ರೇಮ ಮಮತೆ ದಯಾಪರತೆಗಳ ಸುರುಚಿರವಾದ ಮೂರುತಿಯಾದ ಸೀಮಂತಿನಿಯು ಲೀಲಾವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ನಲಿದಾಡಿ ಮೃದುಹಾಸಗೈಯುತ್ತಿ ಚಿಂತಾರಹಿತಳಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೆರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅವಳು ನಿಷ್ಕರ ವಾದ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೀಡಾಗಿ ಕೊರಗಿ ಸೊರಗಿ ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವಿನ ತುತ್ತಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನೋಟವು ಶೋಚನೀಯವಾದದ್ದಲ್ಲವೆ ? ಕಲ್ಪಕಣಿಯಾಗಿ ರುವ ಪುರುಷನು ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಎದ್ದರೇನಾಗುವದು ? ಆದರೆ ಕೋಮಲೆಯರಾದ ಭಾಮಿನಿಯರಿಗೆ ಕಷ್ಟಕ್ಲೇಶಗಳ ಗಾಳಿ ತಗಲಿದರೆ ಸಾಕು, ಅವರು ಕಂದಿಕುಂದಿಹೋಗದಿರುವರೆ ? ಅದರೂ ಮಕರಂದಮಯ ವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಗಂದಿಗನು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ, ಸುಚರಿತೆಯರ ಸುಭಾವಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿ ಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರನ್ನು ಬಾಧೆಗೀಡುಮಾಡುವದುಂಟು. ದಮಯಂತಿ ತಾರಾಮತಿಯರೂ ಸೀತೆ ದ್ರೌಪದಿಯರೂ ಭಗವಂತನೊಡ್ಡಿದ ಪಣದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅಂಥ ಮಹಾಸತಿಯರು ಅರ್ವಾಚೀನವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾದರೂ ಅನೇಕವಾಗಿರುವವು.

ನರಗುಂದದ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ಅಂಥ ಮಹಾಸತಿಯರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅನರ್ಘವಾದ ರತ್ನವೇ ಆಗಿರುವಳು

ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಸುಂದರಿಯೂ ಸುಷ್ಕುತಮವಾದ ಆಚರಣದವಳೂ ಪ್ರೇಮಲವಾದ ಅಂತಃಕರಣದವಳೂ ಉದಾರಚರಿತಳೂ ಆದ ಮಾನಿನಿಯು. ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆಯಾದ ಆ ಮೃದುಭಾಷಿಣಿಯು ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆದರಾತಿಥ್ಯಗಳು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಸುಖಪ್ರದವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸೇವಕಜನ ಆಶ್ರಿತ ಮುಂತಾದವರ ಪರಿಪೋಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಆ ಹಿತೈಷಿಣಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ದಕ್ಷಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸೊಬಗಿನ ಹೂವಿಳ್ಳ, ವಸಂತಪೂಜೆ, ಗೌರೀಪೂಜನ ಮುಂತಾದ ಮಹೋತ್ಸವಗಳ ಮೂಲಕ ನರಗುಂದದ ನಾರೀವೃಂದದಲ್ಲಿ ಆನಂದ ವಿನೋದ ಸ್ನೇಹಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅವಳು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಥೆ, ಕೀರ್ತನ, ಪುರಾಣ, ಪುಣ್ಯಕಥೆ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯ ಕೃತ್ಯಗಳಾದರೂ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ವ್ರತ ಉದ್ಯಾಪನ ಜಪತಪಾದಿಗಳನ್ನು ಆ ಪುಣ್ಯವಂತಿಯಾದ ಮಹಾಸತಿಯು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ ವಾಕ್ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದವೆಂಬದನ್ನು ಆಗಿನವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಮೈದೊಳೆದು ಮಡಿಯಾಗಿ ಆ ಶುಚಿವ್ರತೆಯು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತುಲಸೀಪೂಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಭೂತಬಾಧೆಯವರೂ ಹಾವು ಚೀಳುಗಳನ್ನು ಕಡಿಸಿಕೊಂಡವರೂ ಹೊಟ್ಟೆಕಡತ ಮುಂತಾದ ಬೇನೆಯವರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವಳು ಕೊಟ್ಟ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. “ನಿನಗೆ ಒಳಿತಾಗುವದು” “ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಕೈಗೊಡುವದು” ಎಂದು ಆ ಪುಣ್ಯಶೀಲೆಯು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಸೂಯೆ ಅರುಂಧತಿ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ಸಾವಿತ್ರ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಸತಿಯರು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯೆಂದು ಸದ್ಗುಣಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಪರಕೀಯರಾದ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅಂಥವರು ನರಗುಂದದ ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿಯ ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಉದಾಹರಣವನ್ನು ಕಂಡು ಬುದ್ಧಿಗಲಿಯಲಿ. ಇಂಥ

ಅತ್ಯುಚ್ಚನಾದ ಸುವ್ರತೆಯರು ನಮ್ಮ ಆರ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜನಿಸಿದರೆಂದೂ ಇನ್ನಾದರೂ ಜನಿಸಿದರೆ ಆರ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸುವರೆಂದೂ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

“ ದೌರ್ಮಂತ್ರಾನ್ಮೃಪತಿರ್ವಿನಶ್ಯತಿ ” ಎಂಬಂತೆ ನರಗುಂದದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನು ಮನಮುರುಕರಾದ ದುರ್ಜನರ ದುರ್ಬೋಧನಕ್ಕೆ ಕಿವಿ ಗೊಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂಡುಮಾಡಿದನು. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ಸಂಸ್ಥಾನವೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರದ್ದು, ಅವನ ಬಲವೇನು ಸುಟ್ಟಿತು. ಕತ್ತಿ ತುಬಾರಿಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನರಿಯದವರೂ ಸಮರವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಲೆ ನೋಡದವರೂ ಆದ ನೂರಾರು ಜನ ರೆಂಟಿಯ ಬಂಟರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಿಶಾರಿಯೂ ಮೂರ್ಖನೂ ಆದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನು ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಸರಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಬಂಡು ಮಾಡಹೋದರೆ ಅದ್ದೆಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವದು ? ಒಂದು ದಿನ ಒಪ್ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನ ಬಂಡು ಮುರಿದು ಹೋಗಿ ಅವನ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಡಬ್ಬಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು. (ಕಾಲಯುಕ್ತ ಸಂವತ್ಸರದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶು. ೧೦ ಮಂಗಳವಾರ.)

ವಿಜಯಿಯಾದ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಸೇನಾಧೀಶನು, ನರಗುಂದ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸುಲಿಯಬಹುದೆಂದು ತನ್ನ ಸೇನೆಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಮೇರಿಗೆ ಮರುದಿವಸ ಬುಧವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ರಿಕ್ತರಾದ ಆ ಸೈನಿಕರು ಕೇಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೆ ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕರು. ಊರ ಅಗಸೆಯ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಂದು ಅನೆಯು ಅಡ್ಡಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಗುಂಡುಗಳ ಕಡಾಟಕ್ಕೂ ಬರ್ಚೆಗಳ ಚುಚ್ಚುವಿಕೆಗೂ ಅಂಜಿ ಸಜೀವವಾಗಿರುವ ಆ ಮಾಂಸದ ಪದ್ಧತವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ಸೈನಿಕರ ಹಾವಳಿಗೆ ಭೀತಿಗೊಂಡು ಸತ್ತೆ ಕೆಟ್ಟನೆಂದು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತೆ ಹಾಕಾಹಾಕಾರವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಸೈನಿಕರು ಊರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರೇ ನೆಟ್ಟಗೆ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶನ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಪೂಜಾರಿಯು ದೇವರ ಆರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿದ್ದನು. ಅಶಿಕ್ಷಿತರಾದ ಸೈನಿಕರು ವೆಂಕಟೇಶನ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಡೆದುಹಾರಿದರು. ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ

ಸುಲುಕೊಂಡರು. ಬಳಿಕಲಾ ಸೈನಿಕರು ಊರ ಜನರ ಮನೆಮನೆ ಹೊಕ್ಕು ಸುಲಿಗೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅರ್ಥಹಾಣಿ ಮಾನಹಾಣಿ ಧರ್ಮಹಾಣಿ ಪ್ರಾಣಹಾಣಿಗಳು ಒದಗಿಬಂದಾಗ, ಪಾಪ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿರಬೇಡ ! ಎದೆಯೊಡೆದು ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯ ನಾಡಿಗಳು ಸತ್ತಂತಾಗಿ ಆ ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಪ್ರಾಯರಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುವಡವೆಗಳುಳಿದರೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಟಿಂಕಿಯ ಮುಡುಪು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಕೃಪಣನಾದ ಕೋಮಟಗನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಏನು ಹೋದರೂ ತನ್ನ ಜನಿವಾರವೊಂದುಳಿಯಲೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಸಾಧುಭಾವನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ಮನು ತನ್ನ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಟೀಂಕಡಲ್ಲಿಯ ಪಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು, ವೆಂಕಟೇಶಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಅರಂಭದಿಂದ ಸಂಗ್ರಾಘೇ ರಿಗ್ವೆಂಕಟೇದ ವರೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಪಠಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಸೋಲ್ವರನೊಬ್ಬನು ಆ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬೆನ್ನುಮೇಲೆ ಒಳಿತಾಗಿ ಗುಮ್ಮಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಡೆದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಡಿವಸ್ತ್ರಗಳ ಮರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಹೊಡೆದು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬನು ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವರಮನೆ ಹೊಕ್ಕು ದೇವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೇವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದನು. ಜಂಗಮರ ಮಠವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಡ್ಡಾಡಿ ನೋಡಿ ಹೋಗುವಾಗ ಸಿಪಾಯಿಯೊಬ್ಬನು ತರುಣಿಯಾದ ಶರಣಮ್ಮನ ಮುಖವನ್ನು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಚುಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ಆ ದುರಾತ್ಮನನ್ನು ದಂಡಿಸುವವರಾರು ? ಪಟ್ಟಣಸೆಟ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುತ್ತು ಬಂಗಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಳಿಗೆಯನ್ನೇರಲು ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು “ ಕಳ್ಳನೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ವಂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಿಯಾ ? ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ಅಸರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ ತಳೆದನು. ಕಳ್ಳನಾರು ? ಸೆಟ್ಟಿಯೇ ? ದುಷ್ಕರ್ಮ ! ಬಾವಲಿಗಾಗಿ ಸೈನಿಕರು ಪುರುಷರ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹರಿದರು; ನತ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಹರಿದರು. ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗದಿದ್ದ ಕಾಳುಕಡೆಗಳನ್ನು ಆ ಮೂಢರು ನೆಲದ ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕೆ ? ಭಾಂಡಬಡಕಲುಗಳನ್ನು ಈಡಾಡಿ ಒಡೆದರು. ಅರಿವೆ-ಅಂಚಡಿಗಳಿಗೆ

ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿದರು. ಸುಲಿಗೆಯೇ ಅದು. ಯಾರಿಗೆ ದೋಷವನ್ನುಡುವಿರಿ ? ತನ್ನ ಆಚಾರ್ತುಯದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಕೃಪೆಗೆ ಇಂಥ ವ್ಯಸನವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನೇ ದೋಷಿ ಮು; राजा काजका कारणम्.

ಸುಲಿಗೆಯ ಗೊಂದಲವು ಬೆಂಕಿ ಬಂದಿರುವಾಗ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಬಂದಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತರಬೇಕೆಂದು ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಕೇಳುವಬೇನು ? ಹೂಲಿಯು ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೆ ನಡೆದಿತು. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯನ್ನೂ ಅವನ ಮಲತಾಯಿಯಾದ ಯಮುನಾಬಾಯಿಯನ್ನೂ ಹಿಡಿತಂದು ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕುವದಿತ್ತಾದ ಕಾರಣ ಸೈನಿಕರು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಹುಪರೆಯಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜನ ಕಾರಭಾರಿ ಪುರೋಹಿತ ಅತ್ರಿತ ಮುಂತಾದವರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಅಗಿದು ನೋಡಿದರು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಜಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಗ್ರಹವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಗಳೂ ಉಂಡಮನೆಯ ಗಳಗಳನ್ನೆಣಿಸುವವರೂ ಆದ ನರಾಧಮರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಂಥ ಆಗ್ರಹವು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಆ ಪಾಪಿಗಳ ಕೈಗೆ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆಯರು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ.

*

*

*

*

ಮಂಗಳವಾರ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ಕಂಬಳಿಯ ಮುಸುಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನರಗುಂದದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖಿಗಳಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದೆ; ಜನರು ಹೋಗಿಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲೊಲ್ಲದು. ಆ ವ್ರಯಾಣಕ್ಕರು ಬಹು ಕಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಯಾರವರು ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದಿರುವರು ? ಅವರ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಾಗಿ ತೋರಿದರು. ಅಕ್ಕೋ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ; ಓರ್ವಳು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಮುಳ್ಳುಪೆಟ್ಟಿನನ್ನೆಡವಿ ಧಡಕ್ಕದೆ ಬಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೊರ್ವಳು ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಬಿದ್ದವಳು ಸುವಾಸಿನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು. ಅವಳುಟ್ಟಿರುವ ಜರದ ದುಕೂಲದ

ಮೇಲಿಂದಲೂ ಮೈಮೇಲಿನ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಆಭರಣಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಅವಳು ಘನವಂತನೋರ್ವನ ಕೆಂಡತಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಮತ್ತೋರ್ವಳು ಕೆಂಪು ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟವಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಧವೆಯು. ಅನನುಭೂತವಾದ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ದುಃಖಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಆ ಕೋಮಲೆಯರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಶಿರಬಿಡಿದು ಬಾಯೊಳಗಿಂದ ಶಬ್ದಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೊರಡಲೊಲ್ಲವು.

“ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿ, ಮಗುವೆ, ಎಂಥ ಭರದಿಂದ ಮುಳ್ಳುಕೊಂಪೆ ಯನ್ನೆಡವಿದಿ ಅಮ್ಮಾ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ಮುದುಕೆಯು ತಾನೂ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ನೋಡಿದಳು.

“ಕೆಟ್ಟ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಈ ಮುಳ್ಳು ಕಾಣಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲುತುಂಬ ಮುಳ್ಳು ಮುರಿದವು.”

“ಅಯ್ಯೋ! ಕಲ್ಲುಮಂಡೆಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ತುಳಿದು ನಿನ್ನೀ ಕೋಮಲ ವಾದ ಪಾದಗಳು ಬಾತು ಹುಣ್ಣಾಗಿಹೋಗಿವೆ. ಅಂಥದರಲ್ಲಿ ಈ ಮುಳ್ಳು ಗಳು ನಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕಾಲೆಲ್ಲ ರಕ್ತಮಯವಾಗಿಹೋಗಿದೆ!” ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯ ಅತ್ತೆಯು ನೋಸೆಯ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟಳು.

“ಅತ್ತಿಯವರೆ, ಹಿರಿಯ ಮನುಷ್ಯರಾದ ನೀವು ನನ್ನ ಕಾಲುಹಿಡಿಯ ಬಹುದೆ? ಬಿಡಿರಿ; ನಾನೇ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ಅರ್ತಸ್ವರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

“ಇಂಥ ದುರ್ಧರವಾದ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ಹಿರಿ-ಕಿರಿತನ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನನ್ನ ನೋಸೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ ಲ್ಲಿಯ ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆಯಗೊಡು. ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?”

“ಅಮ್ಮಾ, ಮುಳ್ಳುಗಳೆಲ್ಲ ಮುರಿದುಹೋಗಿವೆ. ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಾನು ನಡಿಯುವೆನು. ಏಳಿರಿ.”

“ಹೇಗೆ ನಡೆಯುವಿ ನನ್ನ ಗೌರಿ! ದೈವವೇ, ನಮಗೆಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು? ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿ, ಒಂದು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತಾದರೂ

ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆ.” ಎಂದು ಅತ್ತೆಯಾದ ಯಮುನಾಬಾಯಿಯು ಸೊಸೆಯ ಮೈದಡವಿ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ನೀರು ತಂದು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು.

“ಅಮ್ಮಾ, ಯಮುಪುರಿಯ ವರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆದವರಾದ ನಮಗಿನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ಒಪ್ಪೇಕ್ಷೆಯೇಕೆ? ಅಮಂಗಲವಾದ ದೇಹವು ಛಿನ್ನವಾದರೇನು, ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದರೇನು? ಕಾಲು ಸೀಳಿ ರಕ್ತ ಸುರಿದರೇನು; ತಲೆಯೊಡೆದು ಬೋಲಿಯಾದರೇನು? ಅತ್ತಿಯವರೇ ನಾವಿನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾಲಕಳೆದರೆ ಮಾರಣಕ್ಕಿಂಥೂ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಮರ್ಯಾದೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಕಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡದು. ಶತ್ರುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವರಾದೀತು. ಅವರ ಕೈಗೆ ನಾವು ಸಿಕ್ಕಿದವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಕಲೇವರಗಳೇರಡೂ ಕೆಟ್ಟು ಹಾಳಾಗಬೋಗುವವು ಏಳಿರಿ!” ಎಂದು ನುಡಿದು ನರಗುಂದದ ರಾಣಿಯಾದ ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿಯು ವನಚರ ರಂತೆ ಅಡವಿಗೀಡಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

“ಸಾವಿತ್ರೀ, ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ಸಾವಿತ್ರೀಗೆ ಮೀಲಾದ ನನ್ನ ಸಾವಿತ್ರೀ, ನಿನ್ನೀ ಪುಣ್ಯದ ದೇಹವು ಅಮಂಗಲವಾದದ್ದೆಂದು ಸರ್ವಥಾ ಹೇಳಬೇಡ ಕಂಡಿಯಾ. ಪತಿವ್ರತಾಮಣಿಯೇ, ಮತ್ತಾರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯಾದರೂ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶನು ನಮಗಿನ್ನಾದರೂ ಸುದಿವಸ ಗಳನ್ನು ತೋರದೆ ಇರನು.”

“ಯಮುನಾಬಾಯೀಸಾಹೇಬ, ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚುತನವಿನ್ನೆಂದು ಹೋಗಬೇಕು? ಪ್ರಾಣ ಹೋದ ಬಳಿಕ ವೈದ್ಯನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದೇನಾಗುವದು? ಯಜಮಾನರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇಯೇ ಸಂಕಟವು ಬಂದೊದಗಿದೆಯಂತೆ! ಇನ್ನು ನಮಗೆ ಸುದಿವಸಗಳನ್ನು ತೋರುವದು ವೆಂಕಟೇಶನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾದೀ ಹಿಡಿಯಿರಿ.” ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ನಿಶ್ಚಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರೂ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖವು ಮಾರಿ ಬಂದಿತು ಪತಿಯ ನೆನಪಾದ ಕೂಡಲೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಹೊಕ್ಕಂತಾಗಿ ಆ ಸತಿಯು ದೊಡ್ಡ ದನಿ ತೆಗೆದು ಅತ್ತಳು.

ಯಮುನಾಬಾಯಿಯು ಸೊಸೆಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ಗೋಳಿಟ್ಟು ಅತ್ತು “ಪ್ರಜಾವತ್ಸಲೆಯಾದ ದೇವಿಯೆ, ನಿನಗಿಷ್ಟು ದುಃಖ

ವಾದೀತೆಂದು ನಾನು ನನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡವಲ್ಲ. ಭಕ್ತಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ನಮ್ಮ ವೆಂಕಟೇಶನು ಒಿಗೆ ನಡುನೀರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಾಬಾನಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ವಿಜಯವಾಗುವದೆಂದು ರಾಜಜೋಯಿಸರು ಕೂಡ ಹೇಳಿರುವರು.” ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು.

“ಹುಚ್ಚು ಮಾತಿರು! ನವಗ್ರಹಗಳೂ ಜೋಯಿಸರೂ ನನಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲರಾದರೆ ರಾಜರಿಗೆ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇಕೆ ಬೇಕು? ಚತುರೋಪಾಯ ಸೇನೆ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಜೋಯಿಸರ ಮಾತು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುರದಂತೆ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ ಅದರ ಬೂದಿ ಕೂಡ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ನಡೆಯಿರಿನ್ನು, ಹಾದೀ ಹಿಡಿಯೋಣ.”

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಾದಿ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಯಮುನಾಬಾಯಿಯು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಸೋಸೆಯನ್ನು ಕುರಿತು “ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿ, ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ನಾವು ಆತ್ಮದತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಪಕ್ಷವಿಚಾರದ ಮಾತಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಪುರುಷರ ಭಾಗ್ಯವೆಂತಿರುವದೆಂಬ ಮಾತು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ತಿಳಿಯದ ಮಾತಂತೆ. ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಬಾಬಾನಿಗೆ ವಿಜಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಅವನು ನರಗುಂಡಕ್ಕೆ ರಾಜನಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ನೀನು ಮಡಿದು ಹೋದ ವಾರ್ತೆಯು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನವಾಗಬೇಡ!”

“ಅಮ್ಮಾ, ನಿನಗೇಕೋ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಅಡಗಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೃಹಭೇದಿಯಾದ ಆ ನರಾಧಮನು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಲಿಕ್ಕಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾನಂತೆ. ಸಿಕ್ಕರೆ ಶತ್ರುಗಳು ಅವರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡರು. ಅದಷ್ಟು ಸಂಭವವನ್ನು ನೀವು ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಯೇಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವಿರೇನು?” ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಯಮುನಾಬಾಯಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭೀತಿ-ದುಃಖಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಭರದಿಂದ ಹೂಕ್ಕುವ ಅವಳು ಧರಧರನೆ ನಡುಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಬಿದ್ದಳು. ಕಟ್ಟಡವಿಯ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕುಳಿತು ಅವಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರಲು, ಅದು ಅರಣ್ಯರೋದನವೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನಾಯಿತು?

ಐಹಿಕನಾದ ಸಕಲ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ದೃಢನಿಶ್ಚಯವೆಂಬ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹರಿದು ಚಲ್ಲಿ ವಿಕಾರರಹಿತಳಾಗಿದ್ದ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಡು ಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದುಃಖದ ಪರ್ವತವನ್ನು ತೃಣಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಿಸಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅದರೂ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೇನು, ನಡೆಯಲು ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣ ಬೇಡವೆ ? ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಕೋಮಲವಾದ ಚರಣಕಮಲಗಳು ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಗಳ ಧಕ್ಕಡಿಗೆ ಭಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟರೆ ಮೈತುಂಬ ಸಾವಿರ ಚೀಳುಗಳು ಕಡಿದಷ್ಟು ನೇದನೆಯು ಆ ಕೋಮಲಾಂಗಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಗರತಿ-ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅಶ್ರುಪ್ರವಾಹಗಳು ನಡೆದವು. “ಪರಮಾತ್ಮಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ‘ಛಾತುಃಶಿ ಸಮಿ ಕ್ಷಾಂತಾ’ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನಿನಗೆ ಸುಲಭವಾಯಿತು. ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬರಬಾರದೆ ? ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ !” ಎಂದವಳೇ ಆ ಸತಿಯು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ಶಾಲನ್ನು ಚರಚರನೆ ಸೀಳಿ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪಾದರಕ್ಷದಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಮುಂಚಿಗಿಂತ ಕಾಲೂರಿ ನಡೆಯಲು ಕೊಂಚ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಅವಳು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಸೊಸೆಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ತಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಖೇದವಾಯಿತು. ಅವಳು ದೇವರ ಹೆಸರಿನ ಮಣ್ಣು ತೂರಿ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದಳು. ಅವಿಕಾರಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆ ಮುದುಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಅವಳು ತೂರಿದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಜಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಇಲ್ಲ; ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊಣ್ಣೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟವರಾದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಾದೀ ತಪ್ಪಿ ಸಂಗಳವೆಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ಊರ ಮುಂದೆ ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯುಳಿದಿತ್ತು. ಆ ಊರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸುಸ್ತರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಗಳು ಒಳಿತಾಗಿ ಕೂಗಿ, ಉದ್ಯಮ ಶೀಲರಾದ ಜನರನ್ನು ಅಲಸ್ಯಮಯವಾದ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಧಡಧಡನೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಯು ಜನರ

ಮೈ-ಕೈಗಳನ್ನೂ ಅರಿವೆ-ಅಂಚಡಿಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ತೋಳಿಯುವೆನು ಬನ್ನಿರೆಂದು ಕೂಗುವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡಳು.

“ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿ, ನಾವು ಯಾವ ಊರಿಗೆ ಬಂದೆವು ? ಇದು ಕೊಣ್ಣೂರ ಗ್ರಾಮದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಯಮುನಾಬಾಯಿಯು ಕೇಳಿದಳು.

“ ಇದು ಕೊಣ್ಣೂರಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ತೋಟ ಮಾವಿನ ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿಗಿಂತ ಕೊಣ್ಣೂರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೆಚ್ಚಿದೆ ? ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಲಪ್ರಭಾವಾತೆಯು ನಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿಯೇ ಇರುವಳು. ಸಮಯವು ತೀರ ಸಮೀಪಿಸಿತು. ಐಹವಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಆಸ್ಪದವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಗಂಗಾಮಾತೆಯ ಉತ್ಸಂಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸೋಣ. ”

ಅನರ್ವರೂ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಂದೆಯೇ ಸೋನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ಆಳವಾಗಿತ್ತು. ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತಳೆದು “ ನೋಡಿದಿರಾ ಅತ್ತೆಯವರೆ, ಗಂಗಾಮಾತೆಯು ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ಥಳಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ಹೇಗೆ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬರುತ್ತಿರುವಳು ? ಬನ್ನಿರಿ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಕಡೆಯ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ದುಃಖಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗೋಣ ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಮಲಾಸಹಾರಣಿಯ ವಿಮಲವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅತ್ತೆಯ ಮೈ ತೊಳೆದಳು.

ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಿಯರಾಗಿ ನಿಂತು ಇಬ್ಬರೂ ನರಗುಂದದ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ ಗದ್ಗದಕಂಠಿಯರಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರುತಂದು “ ದೇವ-ದೇವೇಶ, ಇದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದಿತಲ್ಲವೆ ? ಆಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೊಡು ” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವಾದ ಬಳಿಕ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯ ಹೃದಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನ ಮೂರ್ತಿಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ನಿರ್ಭರವಾದ ದುಃಖವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಟ್ಟಿರಿಸಿ ಬಂದಿತು. ದೊಡ್ಡ ದನಿ ತೆಗೆದು ಅವಳು

ಅತ್ತಳು. “ ಪತಿರಾಜ, ಪತಿರಾಜ! ನಿಮ್ಮ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಈ ದೀನೆಯಾದ ದಾಸಿಯು ಪ್ರಣಾಮಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ತಮಗೂ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ವಿಸತ್ತು ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೆನೆದೇ ನಾನು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎಮ್ಮ ಮೂರ್ತಿಯ ಧ್ಯಾನವಾದಾಗ ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಅಪ್ಪಣೆಯಿರಲಿ! ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ದಾಸಿಯಾದ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ” ಎಂದು ನುಡಿದ ಸಾವಿತ್ರೀಬಾಯಿಯು ಕೈಕಾಲುಗಳು ಥರಥರನೆ ನಡುಗಿದವು. ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದು ಅವಳಲ್ಲೆಯೇ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಯಮುನಾಬಾಯಿಯು ಸೊಸೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ಅವಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

“ ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿ, ಇನ್ನೇನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಹೇಳು. ನೀನು ವಿಚಾರ ಶೀಲಳು. ನಾವು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಾಯಬೇಕೆ? ”

“ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನಿರಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವೆನು ” ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿಯು ಎದೆಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀರು ಬರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

“ ಇಲ್ಲಿ ನೀರು ಅಳವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಮುಳುಗಿಳುಗುವೆವು ” ಎಂದು ಯಮುನಾಬಾಯಿಯು ತಟ್ಟನೆ ನಿಂತು ನುಡಿದಳು.

“ ಮುದಿಹುಚ್ಚಿ! ಇನ್ನೇತರ ಅಂಜಿಕೆ? ” ಎಂದವಳೇ ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿಯು ಅತ್ತೆಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಧುಡುಮ್ಮನೆ ನೀರಲ್ಲಿ ದುಮುಕಿದಳು.

ಹೋಯಿತು, ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು! ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ, ಭಗವಂತನು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದಂಥ ಮಕರಂದಮಯವಾದ ಕುಸುಮವು ಹೇಗೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು! ಅಂಥ ಸೌಂದರ್ಯ, ಅಂಥ ಕಾಂತಿ, ಅಂಥ ಕೋಮಲತೆ, ಅಂಥ ಪರಿಮಳಗಳಿಂದ ಯುತವಾದ ಕುಸುಮವು ಪ್ರಪುಲಿತವಾಗಿ ತಲೆದೋರಿತೇಕೋ, ಹಾಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅಡಗಿಹೋಯಿತೇಕೋ, ಆಗಾಧಲೀಲನಾದ ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಗೊತ್ತು !

ವೀರನಾತೆಯಾದ ದೇವಲದೇವಿ ❦ ❦ ❦

ಈಗಿನ ಬುಂದೇಲಖಂಡದಲ್ಲಿ ಚಂದೇಲವಂಶದ ರಾಜರು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ರಾಜಧಾನಿಯು 'ಮಹೋಬಾ' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದ್ದು, ಆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಮಹೋಬಾ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು. ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚವ್ವಾನನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಹೋಬಾದಲ್ಲಿ ಪುರಮಲ್ಲನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಪುರಮಲ್ಲನ ಪೂರ್ವಜರು ಉದಾರರೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೂ, ವೀರರೂ ಆದ ರಾಜರಾಗಿಹೋದರು. ಪುರಮಲ್ಲನಾದರೂ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವೀರರಾದ ಸರದಾರರ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಜಯಗಳಿಂದ ಕೊಬ್ಬೇರಿದ ಪುರಮಲ್ಲನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಪರಸೀಡೆನಾಡಲು ದ್ವೈತ್ಯಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ರಾಜರು ಅವನ ನಾಶಮಾಡುವ ಉದ್ಯೋಗಮಾಡಿ, ಗೊಂಡರೆಂಬ ಅಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಮಹೋಬಾ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಯೋಗ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಕಾಡು ಜನರೂ ಕ್ಷೂರರೂ ಬಲಾಢ್ಯರೂ ಆದ ಗೊಂಡಜನರು ಪುರಮಲ್ಲನ ಬಲವನ್ನು ತಿರಿತರಿಬಾಡಿ ಬಡಿದು ಅವನನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ಪುರಮಲ್ಲನ ಮುಖ್ಯ ಸರದಾರನಾಗಿದ್ದ ಜಸ್ಸರಾಜನೆಂಬ ಅಸಹಾಯ ಶೂರನು ಕ್ಷುದ್ರನಾಗಿ ಉದ್ರಿಕ್ತರಾದ ತನ್ನ ಪಟುಭಟರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗೊಂಡ ಜನರಮೇಲೆ ಸಾಗಿಹೋದನು. ಕಡುಗಲಿಯಾದ ಜಸ್ಸರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಚಂಡವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪಾರಿಪತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವನೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೊಂಡರಾದರೂ ತಮಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರಾಜರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಒಳ್ಳೆ ಸಾಹಸದಿಂದ ಕಾದಿದರು. ಆದರೆ ಜಸ್ಸರಾಜನ ಮುಂದೆ ಅವರ ಆಟ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಇಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ಜನ ಗೊಂಡರು ರಣದೇವತೆಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಿಹೋದರು. ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ದೇವಗಿರಿ ಎಂಬ ಭದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಯು ನೆಲಸಮವಾಗಿಹೋಯಿತು.

ಆ ಜನರ ಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ ದೇಶವೆಲ್ಲ ಸ್ತಶಾನದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಮಹೋಬಾದ ರಾಜನಾದ ಪುರಮಲ್ಲನ ಕೀರ್ತಿಗೆ ತಗಲಿದ ಕಲಂಕವನ್ನು ಜಸ್ಸುತಾಜನು ಗೊಂಡಜನರ ರಕ್ತದ ಗುಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ತೊಳೆದು ಹಾಕಿದನು.

ಆದರೆ ಮಹೋಬಾ ರಾಜ್ಯದ ದುರ್ಬೈವದಿಂದ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಜಸ್ಸುತಾಜನು ಸಮರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿದನು. ಅವನ ಮರಣದಿಂದ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವೇ ಮುರಿದಂತಾಯಿತು. ಪುರಮಲ್ಲ ನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವನ ರಾಣಿಯಾದ ಮಲುಂದದೇವಿಯು ಮಡಿದುಹೋದ ಜಸ್ಸುರಾಜನ ಪರದೇಶಿಗಳಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಜೋಕೆಮಾಡಿ, ಅವರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಸ್ವಾಸ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಲಂಜರ ಕೋಟೆಯನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ ಭೂಮಿ- ಸೀಮೆಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಸಿದಳು.

ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರೆಂಬ ಜಸ್ಸುರಾಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಶೂಕ ಮಿಗಿಲಾದ ವೀರರೂ, ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಅಭಿಮಾನ ವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಮಹಿಲಾಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ದೇವಲದೇವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳೇ ಅವರು! ಆ ವೀರಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಕುಲಾಭಿಮಾನವೂ, ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯೂ, ಸತ್ಯಪ್ರೀತಿಯೂ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯವೂ ಆ ಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೂನವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದದ್ದು ಅಶ್ಚರ್ಯವೇ? ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರ ದರ್ಪವು ಪರರಾಯರ ಎದೆ ಯಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು; ಅವರ ಕ್ರುದ್ಧವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನೀಶರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ರರಾದರು; ಅವರ ದಂಡಪ್ರಹಾರವು ಪುಂಡು ಗಾರರ ಟೊಂಕವನ್ನು ಮುರಿದುಹಾಕಿತು. ಮಾನನೀಯರಾದ ಆ ಬಂಧು ಗಳೀವರು ಮಹೋಬಾರಾಜ್ಯದ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಅಂಥ ಪರಮಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಅಪದ್ಭಂಧುಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣತನವು ಪುರಮಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಿಚಾರಿಗಿ ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಿ? ಪುರಹರ ಕುಲಕಲಂಕನಾದ ಮಂಡೂರ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜನೋರ್ವನು ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಮತ್ತರ

ವನ್ನು ತಾಳಿ, ಅವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪುರಮಲ್ಲನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಮಂತ್ರವನ್ನು ಉದ್ದಿದ್ವಂದ ಕಿವಿಹರಕನಾದ ಆ ರಾಜನು ಆ ವೀರರಾದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ತಳೆದು, ಅವರೊಡನೆ ಇಲ್ಲದ ನೆವತೆಗೆದು ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಪುರಮಲ್ಲನೆಷ್ಟು ನೀಚನಾದರೂ, ಅವನು ರಾಜನು, ತಾವು ಪ್ರಜರೆಂಬ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನರಿತು ರಾಜನಿಷ್ಠರಾದ ಆ ಬಂಧುವರ್ಯರು ತಮಗಾದ ಅಪಮಾನ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರು.

ಆದರೂ ಸಹಿಸು ತೆಗಾದರೂ ಪರಿಮಿತಿಯುಂಟಷ್ಟೆ? ಒಂದು ದಿನ ಪುರಮಲ್ಲನು ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರ ಮನೆಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಉಂಡು ತಂದು ಮರಳಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲಾರಾಯನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುಮರೆ ಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಖಡ್ಗವನ್ನಾಗಲಿ, ತಾನು ಹತ್ತುವ ಕುದುರೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವನೆ? ಅಲಾರಾಯನು ರಾಜನಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಬಿಸಗೊಂಡದ್ದೇನಂದರೆ: “ರಾಜನು, ಈ ಕುದುರೆಯು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಹತ್ತುವ ಕುದುರೆಯ ಮರಿಯು; ಇದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೋಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜರ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಈ ದಾಸನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇರೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಅವರವೇ ಇವೆ. ಮಾತ್ರ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗದು.”

“ಅಲಾ, ನಾನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ನೀನು ಈ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಿ? ” ಎಂದು ಪುರಮಲ್ಲನು ಕ್ರುಧನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

“ತಾವು ನನ್ನ ರಾಜರೆಂದೇ ನಾನು ವಿನಯದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ರಾಜರಿನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಗ್ರಹ ತೊಡಬಾರದು.”

“ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಮಾತಾಡು, ಉದ್ವಾದ ಮನೆ! ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವಿಯೋ ಇಲ್ಲವೋ? ” ಎಂದು ಪುರಮಲ್ಲನು ಗದ್ದರಿಸಿ ಕೇಳಿದನು.

“ಪುರಮಲ್ಲರಾಜ, ಯಃಕಶ್ಚಿತವಾದ ಕುದುರೆಯೇನು, ಅದರ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ನೀವು ನಮ್ಮೊಡನೆ ನಿಷ್ಕರವಾಡುವದೇನು! ನಮ್ಮ ವೈರಿಯಾದ ಆ

ಪುರಹರಕುಲಾಪಸದನ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಯ ನೆವಮಾಡಿ ನೀವು ನಮಗೆ ಪೀಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರುವಿರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಶಪಥ ದಿಂದ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟವನಲ್ಲ; ಏನು ಮಾಡುವದು ಮಾಡಿರಿ ! ” ಎಂದು ಅಲಾರಾಯನು ದರ್ಪದಿಂದ ನುಡಿದನು.

“ ಮಾಡುವದನ್ನು ಮಾಡಲೇ ? ಯಾರಲ್ಲಿ ! ಸೇವಕರೆ, ಈ ಮೂಢ ರಾದ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಯಿರಿ ” ಎಂದು ನೀತಿಹೀನನಾದ ಆ ರಾಜನು ಅಚ್ಚು ಸೈದನು.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಉದಿಲ್ಲರಾಯನು ಪುರಮಲ್ಲನ ಉದ್ಧತ ವಾದ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಅವೇಶದಿಂದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿದು, “ ಪುರ ಮಲ್ಲ, ನೀನೀಗ ರಾಜನಲ್ಲ, ಪರಸ್ತವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸ ಬಂದ ಜೋರನು. ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ಈ ಕೋಟೆಯ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋಗು. ಜಸ್ವರಾಜನ ಮಕ್ಕಳ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಬದುಕಿದವರಿಲ್ಲ ! ” ಎಂದು ರಾಜನನ್ನು ಅಧಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ ನುಡಿದನು.

ಹೇಡಿಯು ಕೆಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನವನಾದರೂ ಅವನು ಹೇಡಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಉದಿಲ್ಲನು ಚದರಿಸಿ ನುಡಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪುರಮಲ್ಲನ ಎದೆ ಕಂಪಿಸಿತು. ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಆ ತರ.ಣನ ಮುಖ ನೋಡಲು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯಸಾಲಿಲ್ಲ. ಮಾತಾಡಲು ಉಳುರು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಆ ರಾಜನು ಅಲಾನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂದದ್ದು : “ ಪ್ರಜೆಗಳಾದದ್ದಕ್ಕೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ರಾಜನನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಂಭಾವಿಸಿದಿರಿ. ಆಗಲಿ, ನೀವಿನ್ನು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಾಗದು. ಈಗಿಂದೀ ಗಲೆ ನೀವು ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಉಂಬಳಿಯು ಈ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿತು. ”

“ ಪುರಮಲ್ಲ, ಕವಡೆಯ ನಿನ್ನೀ ಉಂಬಳಿಯನ್ನು ನಾನೆಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಲೆಕ್ಕಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾರಚರಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಈ ಸಿಂಹಾಸನದ ನಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾವೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತೆವು ಭಾಸ್ವಾಸ್ತಿ ಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಯಾವ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ವೀರನಾದರೂ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಒಪ್ಪಲಾರನು. ರಾಜನಿಷ್ಠೆಗಾಗಿಯೇ ವೀರರು

ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಜಸ್ವರಾಜ ಬಹದ್ದೂರನು ತನ್ನ ಶಿರಃಕಮಲವನ್ನು ರಣದೇವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ನಿನ್ನೀ ಶಲೆಯು ನಿನ್ನ ಧಡಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಭೂಸ್ವಾಸ್ಥಿಗಳ ಆಸೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ನೀನು ಮರೆಯದಿರಲಾರಿ. ನಡೆ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರೋಳಗಾಗಿಯೇ ನಾವು ನಿನ್ನೀ ಅನೀತಿಮಯವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವೆವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ ! ” ಎಂದು ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ನುಡಿದು ಅಲಾರಾಯನು ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಕಹಳೆಗಳನ್ನು ಉಡಿಸುವನು.

ತಮ್ಮ ನಾಯಕರಾದ ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನರಿತು ಕಲಿಂಜರ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನ ಪಟುಭಟರಾದ ರಾವುತರು ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಕಾಲಿಲೊಡ್ಡು ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನರೊಡನೆ ತಾವೂ ಹೊರಟಿದ್ದು ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ರಣವಾದ್ಯಗಳ ಘನವಾದ ನಿನಾದವೆಸಗಿತು. ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕೇಜಿಗಳು ಕಲಿಂಜರ ಕೋಟೆಯ ಹೊರಗಿದ್ದ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅರ್ಭಟಿಯಿಂದ ಕಿರುಳಿದವು. ರಾವುತರು ಧರಿಸಿರುವ ಭಾಲೆ ಖಡ್ಗಗಳು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಕ ಚಕನೆ ಹೊಳೆದವು. “ ಜಸ್ವರಾಜ ಮಹಾರಾಜಕಿ ಜಯ್ ! ” ಎಂಬ ರಣಗರ್ಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಲಾಉದಿಲ್ಲರು ಅಂದು ಕಲಿಂಜರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದರು. ಪುರಗೊಟ್ಟು ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳ ಋರಾಘಾತ ಕೈದ್ದ ಕೆಂಧೂಲಿಯು ಆ ಉದ್ರಿಕ್ತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿತು. ಆ ಕೆಂಧೂಲಿಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಕಂಬನಿಗಳಂ ಮಿಡಿದಾತೆಯರಾಗಿ ಪುರನಾರಿಯರು ತಮ್ಮ ವೀರರು ಹೋದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ವಿಜಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಭುಜಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಿಜಯ ಮಾಡಿರುವ ಆ ವೀರರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪದವೇ ; ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆಯೇ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ರಾಜರು ಎಬ್ಬಿಸಿರುವ ಆತ್ಮಕಲಹದ ಸುಗ್ನಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಣಮರ್ದಕರಾದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನ ಕಲಿಗಳಾದ ರಾವುತರ ನಾಯಕರು ಆಯತ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಂದದ್ದು ಕನೋಜದ ರಾಜನಿಗೆ ಬಂಗಾರವೇ ಆಯಿತು. ಅವನು

ಅಲಾಉದಿಲ್ಲರನ್ನು ಬಹುಮಾನದಿಂದ ಎದಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಅವರಿಗೆ ಇನಾಮು ಜಾಗೀರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಈ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲವಾದಮೇಲೆ, ದಿಲ್ಲಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚವ್ವಾನನು ಸಮೇತಾ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜನ ರೂಪವತಿಯಾದ ಮಗಳನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ಪಿ, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಆಭಿಯೋಗ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ರಮಣಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ದಿಲ್ಲಿಯ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದನು. ಪುರಮಲ್ಲನೂ, ಮಂಡೂರಿನ ರಾಜನೂ ಮೇವಾಡದ ರಾಜನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕನ್ಯಾಪಹಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಜಿನ್ನಟ್ಟಿಹೋದರು. ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಸುಮನೋಹರವಾದ ಸುಲಿಗೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಅವಸರವು ಪೃಥ್ವೀರಾಜನಿಗೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಸೋತಷ್ಟು ಸೋತು, ಗೆದ್ದಷ್ಟು ಗೆದ್ದವನಾಗಿ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ಒಂದಾವರ್ತಿ ತನ್ನ ಕಾಮಿನಿಯೊಡನೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದನು.

ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕ್ಷತರಾಗಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕ್ಷಾತ್ರಕುಲಕಲಂಕನಾದ ಪುರಮಲ್ಲನು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆ ಬಡ ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕಟಕರು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ, ಕನಿಕರವಿಲ್ಲದೆ ಕಡಿಸಿ ಚಲ್ಲಿಸಿದನು. ಹೃದಯದ್ರಾವಕವಾಗಿರುವ, ಆ ರಾಕ್ಷಸೀ ದುಷ್ಕೃತ್ಯದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಗಡಗಡನೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪುರಮಲ್ಲನನ್ನು ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಯೇ ತೀರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಮಹೋಬಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಬಂದನು.

ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರನ ಸೇನಾಸಮುದ್ರವು ಪುರಮಲ್ಲನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೋರಿಟ್ಟು ಸೇರಿ ನಹಿಪ್ರತಿಯಾದ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಪೃಥ್ವೀರಾಜನಾರು, ಅವನಿಗಿದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಪುರಮಲ್ಲನೆಷ್ಟರವನು !

ಜೇಳಿನ ಮಂತ್ರವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ

ಹೋಗಿ ಹಿಡಿದ ಹಾವಿನ ಬಾಲಾ

ಎಂಬಂತೆ ಅವಿಮರ್ಶಕಾರಿಯಾದ ಆ ಪುರಮಲ್ಲನು ಇನ್ನೇನು ಗತಿಯೆಂದು ಬಾಯಿಬಿಡುತ್ತೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಅಲೋಚಿಸಬಂದನು. ಹೀಗೆ

ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಉರಿಹತ್ತಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೇನು ಮಾಡುವರು ? ಆಗ ಪುರ ಮಲ್ಲನ ರಾಣಿಯಾದ ಮಲುವದೇವಿಯು ಪತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆದು ಅಂದದ್ದು : “ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ . ಅಲಾಲುದಿಲ್ಲರನ್ನು ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಆ ರಣಧುರಂಧರರಿಲ್ಲದೆ ಈಗಿನ ದುರ್ಧರವಾದ ಪ್ರಸಂಗವು ನೀಗುವಂತಿಲ್ಲ. ವೃಥಾಭಿಮಾನಕ್ಕೇಡಾಗುವ ಸಮಯವಿದಲ್ಲ. ಜಸ್ವರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು ಬರುವವರೆಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ದಿಲ್ಲಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ, ಮಹಾವಂಶಸಂಭವನಾದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು ಒಡಂಬಡದೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ”

ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಅಗ್ನಿಯೇ ಮುಂತಾದ ದೇವತಾಸಂಭವರ ವಂಶಜರಾದ ಆ ಕಾಲದ ರಜಪೂತರು ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಡೆಯುವವರಾದ್ದರಿಂದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು, ಪುರಮಲ್ಲನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಜಗ್‌ನುಷನೆಂಬ ವಾಕ್ಯತುರನಾದ ಚಾರಣನನ್ನು ಅಲಾಲುದಿಲ್ಲರ ಮನವೊಲಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕರತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸೋಣವಾಯಿತು. ಅನುನಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದ ಆ ಚಾರಣನು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಹರಳು ಕರಗಿಸುವಂಥ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಅಲಾಲುದಿಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದದ್ದು : “ ಮಹಾನುಭಾವರೆ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ನಿಮಂಥ ಮಹಾವೀರರು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಶತ್ರುಗಳು ಒಂದು ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಮಹೋಬಾ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಅರಿತು ನೀವಿಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತರಂತೆ ಕುಳಿತಿರಬಹುದೆ ? ನಿಮ್ಮ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಜಸ್ವರಾಜರ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಬೀರಸಿಂಗ ನರಸಿಂಗ ಮುಂತಾದ ವೃದ್ಧ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಠೋರವಾದ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗದೆ ಮಡಿದುಹೋದರು. ಪರಮ ರಮಣೀಯವಾದ ಶ್ರೀಶವಹ ಸುಟ್ಟಣವು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪತನಿಯೋಗದ ದುಃಖದಿಂದ ಅಳುತ್ತಿರುವ ವಿಧವೆಯೆರ ಘೋರತರವಾದ ಆರ್ತಸ್ವರವು ಕೇಳುವವರ ಎದೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಹೋಳಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀವ್ತವಿಂಬ ಮಾಡದೆ ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯ ಮಾನಂಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೊರಟು ಬನ್ನಿರಿ. ”

ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಲಾರಾಯನು ಕರಕರನೆ ಹೆಲ್ಲು ಕರೆದು “ಮಾತಾಡ ಬೇಡ ಜಗ್ಗನುಷ! ನೈವಕುಲಕಲಂಕನಾದ ಆ ಪುರಮಲ್ಲನ ಮೈಗೆ ಕಕ್ಕಡವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲ! ಪಿತೃವಿಹೀನನಾದ ಈ ನರಪಶುವನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ಜೋಕಮಾಡಿದ್ದರ ಪ್ರತಿ ಫಲವು ನಮಗೆ ವನವಾಸವೇ? ಕುಗ್ರಾಮದ ಇವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಳಿಸಿ ಘನತೆಗೇರಿಸಿದ್ದರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಇವನು ನಮ್ಮ ಪಿತೃರ್ಜಿತವಾದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ತೀರಿಸಿದನೆ? ರಾಜನಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಮಾಡಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಹುತಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವವರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳರೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಕೂಳನು ಮಾನಹಾನಿ ಮಾಡಿದ ನಲ್ಲೆ? ಖುಲಭುಜಂಗನಾದ ಆ ಪುರಹರನೇ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ. ನಡೆ; ನಾವು ಬರುವದಿಲ್ಲ ಹೋಗು” ಎಂದು ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿಸಿ ನುಡಿದನು.

“ ಧೀರರೆ, ಇಂಥ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯು ನಿಮ್ಮಂಥ ಪರಮೋವಾರರಾದ ಮಹಾತ್ಮರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವದೆಂದೇ ಒಳಿತಾಗಿರುವದು. ನೀಚರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಸೇರಿದ್ದಾದರೆ ಆ ದುರ್ಧರವಾದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಆ ಜನರು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯನ್ನು ನೀವು ಪುರಮಲ್ಲರಾಜರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದಾದರೂ ಮಹಾಮಾತೆಯವರಾದ ಮಲಿಂದದೇವಿಯರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನೀವೆಂತು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಿರಿ? ರಾಣಿಯವರು ವೈಷ್ಣವಕುಲರಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ‘ ಜಗ್ಗನುಷ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತಿರುವ ಆ ವೀರ ಬಂಧುಗಳಾದ ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರೇ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನಮಗೆ ಈ ದುರ್ಧರ ಶೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಅಡಿ ಜೆಳೆದವರಾದ ಆ ಬಾಲಕರು ನನ್ನ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ನಿರಾಕರಿಸಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಆಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು. ವೀರಮಾತೆಯವರಾದ ದೇವಲದೇವಿಯರಿಗೂ ನಾನು ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳು. ’ ಹೀಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿದ ರಾಣಿ

ಯವರು ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತೆ ಆರಮನೆಯ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವರು. ನಿಮ್ಮ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಅವರು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಡೆಯಿರಿ, ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ಆ ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರು ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಬೆಂಕಿಯು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ನೀರು ತಂದು ಹೋಯ್‌ರೂ ನೊಂದಲರಿಯದು ! ”

ತನ್ನ ದೇಶದ ರಾಣಿಯೂ, ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಮಲಾಂಡ ದೇವಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವಾಗಿರುವ ದುರವಸ್ಥೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಉದಾರ ಚರಿತೆಯಾದ ದೇವಲದೇವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ನೀರಾಯಿತು. ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಆಗಲೇ ದುಃಖಿಸಿ ದುಃಖಿಸಿ ಆತ್ಮಳು. ಆನೇಶದಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗುವನ್ನು ಕುರಿತು “ ಆಲಾ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತಾಡದೆ ನೀನೀಗಲೆ ನಿನ್ನ ಕುಡುಮೆಗೆ ಹಡಿ ಹಾಕಿಸು. ಅಕೋ, ದುಃಖಭರಾರ್ತಳಾದ ಮಲಾಂಡ ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯು ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದೆ. ಏಳೆಲ್ಲಿ ! ಸ್ನಾನ-ಭೋಜನಾದಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡದೆ ನೀನೀಗಲೆ ಹಾದೀ ಹಿಡಿ ! ” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು.

ಆಗ ಉದಿಲ್ಲನೆದ್ದು ತಾಯಿಗೆ ಅಂದದ್ದು : “ ಅಮ್ಮಾ, ಪುರಮಲ್ಲನಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಾಸನವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲೆಂದು ನಾವು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಮಗನಿಗೆ ಹಗೆಗಳಾದ ನಾವು ತಾಯಿಗೆ ಹಿತವಂತರಾಗುವ ಬಗೆಹೇಗೆ ? ”

“ ಮಗುವೆ, ಪುರಮಲ್ಲನು ತಪ್ಪುಗಾರನು ಸರಿ. ಆದರೆ ನಾವು ಇಂಥ ದುರ್ಭರವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ದೋಷಗಳನ್ನೆಣಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ರಾಜನು ಕರ್ತವ್ಯ ಪರಾಜ್ಞುಖನಾದನೆಂದು ಅಂಥದೇ ತಪ್ಪನ್ನು ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ”

“ ಉದಾರಚರಿತಳಾದ ನನ್ನ ಮಾತೆಯೆ, ನಾವು ಮಹೋಬಾದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಗೈದಿಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗಲೇ ಆ ಸಿಂಹಾಸನದ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿದೋಗಿದು ಬಂದೆವು. ನಾವೀಗ ಪ್ರಜರಲ್ಲ; ಪುರಮಲ್ಲನು ರಾಜನಲ್ಲ. ರಾಜನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ? ”

“ ಛೇ ! ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳಿರಾ, ರಾಜನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವವನು ರಾಜನಿಷ್ಠನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೆ ? ಇದ್ದು ಬಣಜಿಗರ ವ್ಯಾಪಾರವು. ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯೆಂಬ ಹೆಸರು. ಆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಗೊಂಬೆಯಾದ ಪುರಮಲ್ಲನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಣಿಸಿ ನಾವು ಆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಕೂಡದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಡೆದವರು ಮಹೋಬಾದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಜೀವದ ಹೆಂಗುದೊರೆದು ಭದ್ರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಭಾರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರಿಸಿ ಪರಲೋಕವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಾಗ ನೀವಿಂಥ ಪಿತೃದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವಿರಾ ? ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ನೋಡಿರಿ ” ಎಂದು ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಮಹಾಸತಿಯು ಬೋಧಿಸಿದಳು.

“ ಜಸ್ವರಾಜರ ವಿಚಾರಗಳೂ ಅವರ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯೂ ಅವರ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದವು. ಮಾನಥನರಾದ ನಾವು ಪುರಮಲ್ಲನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮರೆಯುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಪುರಮಲ್ಲನನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ ! ” ಎಂದು ಉದಿಲ್ಲನು ಮತ್ತೆ ಸೆಟೆಯಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ದೇವಲದೇವಿಗೆ ಪರಮಾವಧಿಯ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು. ಅವಳು ಭರದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉದಿಲ್ಲನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸೆಳೆಕೊಂಡು “ ಹೇಡಿಯೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಆಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಲು ನೀನು ಸರ್ವಥಾ ಅಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವಿ. ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಜನ್ಮಭೂಮಿಗೆ ತಗಲಿರುವ ಕಲಂಕವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲದ ನೆವ ಹೇಳಿ ಮೈಗಳ್ಳನಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಬೇಕೆನ್ನುವಿ. ಜಸ್ವರಾಜರ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ನೀನಿಂಥ ಅಭದ್ರವಾದ ಮಾತಾಡುವಿಯಾ ? ನಿನ್ನಂಥ ಅಧಮನನ್ನು ಕಂಡು ಇವನು ಜಸ್ವರಾಜನ ಮಗನಲ್ಲವೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ಜಾರಿಣಿಯೆಂಬ ಅಪಕಥವನ್ನಿಟ್ಟುರು. ಮೂರ್ಖಾ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲಿಟ್ಟುರುವಿ ? ನಡೆ ನನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡ ! ಯಾರಲ್ಲಿ ? ಜವಾನಸಿಂಗ, ನನ್ನ ಕುದುರೆಗೆ ತಡಿ ಹಾಕಿಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡು. ಮುಂದುವರಿದೇವಿಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಚನ

ವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ನಾನೇ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಶತ್ರುಸಂಹಾರ ವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಗಂಡಸರೆಂಬವರು ಬಂದು ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ದರೂ ನೋಡಲಿ!” ಎಂದು ಮಂದಿರವೆಲ್ಲ ಗದ್ದರಿಸುವಂತೆ ಉಚ್ಚಧ್ವನಿ ಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದಳು.

ಹೀಗೆ ಅವೇಶವನ್ನು ತಾಳಿ ಆದಿಶಕ್ತಿಯಂತೆ ಅರ್ಭಟಿಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿ ರುವ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಯಾದ ಮಾತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಲೋಕೈಕವೀರರ ಮದವೆಲ್ಲ ಇಳಿದುಹೋಯಿತು. ಯಾವ ಮಾತೆಯ ಉತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಕುಣಿ ಕುಣಿದಾಡಿ ಸುಹಾಸಯುತವಾದ ಅವಳ ಪ್ರೇಮಲವಾದ ಮುಖಾಂಭೋಜ ವನ್ನು ಕಂಡು ಚನ್ನಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಆ ಮಾತೆಯು ಇವಳೇ ಅಹು ದೇನೆಂದು ಆ ತರುಣರು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಮಿರೆಮಿರೆ ನೋಡಿದರು. ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಅನುಲ್ಲಂಘನೀಯವಾದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತತ್ಕಾಲವೇ ಶಿರಸಾ ವಹಿಸದಿದ್ದ ಔದ್ಧತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವರು ಆ ಮಹಾಸತಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಅಪ ರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು

ಮಾತೆಯೇ ಅವಳು. ಕಾಲ್ಗೈರಗಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಅಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅವಳಂದದ್ದು : “ ವೀರ ಮಣಿಗಳೇ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಏಳಿರಿನ್ನು, ಮಲುಂದದೇವಿ ಯರು ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಗಪ್ರತಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಂತೆ. ವಿಲಂಬ ಮಾಡದೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸುರರು ಕೊಂಡಾಡು ವಂತೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ. ”

ಸಂಗಡಲೆ ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಯಿತು. ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರು ವೀರರಿ ಗುಚಿತವಾದ ಪೋಷಾಕು ಪಾಡಿಕೊಂಡು ಅಶ್ವಾರೂಢರಾಗಿ ನಿಂತರು. ದೇವಲ ದೇವಿಯು ತಾನೊಂದು ಮಂಗಲೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಟಿರು ವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ನಗಮುಖವನ್ನು ತಳೆದು ತನ್ನ ಅಂದಣವನ್ನೇರಿದಳು. ಕನೋಜದ ಕೆಲಜನ ಭಟರೂ ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ರಣ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೆ ಮಹೋಬಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆದರು ಪುರಮಲ್ಲರಾಜನೂ ಅವನ ರಾಣಿಯಾದ ಮಲುಂದದೇವಿಯೂ ಅಲಾ

ಉದಿಲ್ಲರನ್ನೂ ದೇವಲದೇವಿಯನ್ನೂ ಎದಿಗೊಂಡು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅರ್ಧ ಹಾದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಪುರಮಲ್ಲನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಆ ಬಂಧುದ್ವಯರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮಲುಂದದೇವಿಯು ದೇವಲದೇವಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು “ ಬನ್ನಿರಿ ವೀರಮಾತೆಯರೆ, ನೀವಿಂಥ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದು ದೇಶ ಸಂರಕ್ಷಣದಂಥ ಪವಿತ್ರವಾದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಖ್ಯಾತಿವಂತಿಯಾಗುವಿರಿ. ರಜಪೂತಮಾತೆಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ಬಾರದು. ” ಎಂದು ಸಂಭಾವಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಳು. ದೇವಲದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳು ರಾಜನೊಡನೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಲೋಚನ ಮಾಡುತ್ತೆ ಮಹೋಬಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರು ಮಹೋಬಾಕ್ಕೆ ಬಂದರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು ಪುರಮಲ್ಲನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಮಾಡಿ, ಬೇಕಾದರೆ ಇಂದಿಗೇಳನೆಯ ದಿವಸ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದಿಲ್ಲಿಯ ಮಾಂಡಲಿಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟು ಅತಿಶರಾಶುರಶೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಲು ಆಸ್ಪದವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಪ್ತಾಲೋಚನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಪ್ತಾಲೋಚನೆಗಳು ನಡೆದವು.

ಆಗ ದೇವಲದೇವಿಯು ತನ್ನ ಜೈಷ್ಠಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆದು “ ಅಲಾ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ನಿನಗೆ ಅವಕಾಶ ಬೇಕಾಗಿರುವದೇನು ? ತಿಂದುಂಡು ಮೈಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯವನ್ನು ಬೇಡುವಿರಾ ? ” ಎಂದು ಜರಿದು ಕೇಳಿದಳು.

ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಲಾನು ಕಿಂಚಿತ್ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿಯೂ, ಕಿಂಚಿತ್ ಮಂದಸ್ಥಿತನಾಗಿಯೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ ಯಾರಿಗೆ ಈ ಮಾತಾಡುವಿ ಮಾತೆ ? ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬೇಡುವ ಹುಡುಗನೆ ? ನೀರಡಿಸಿರುವ ನನ್ನೀ ಖಡ್ಗವು ಶತ್ರುಗಳ ರಕ್ತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವದು. ಆದರೇನು ಮಾಡಲಿ, ಪುರ

ಮಲ್ಲನು ರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಜಕಜಕನೆ ಜರಿಯುತ್ತಿರುವನು. ಹೇಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಬಾರದೆಂದು ಏಕೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ? ಈ ಪುರಮಲ್ಲನ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಬಂದವನಾದ ನಾನು ಈಗಲೆ ನಿಮ್ಮ ನಿದೆಗೆ ಗುರಿಯಾದೆನಲ್ಲ ! ”

“ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಬಹದ್ದರನಾದ ನನ್ನ ಮಗನೆ! ಅದರೂ ಪುರ ಮಲ್ಲನು ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಮೊನಮೇಷ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನೀಗಲೆ ಮುಲುಂಡ ಡೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಮೂಢನಾದ ಅವಳ ಗಂಡನನ್ನು ಇಂದೆಯೇ ರಣಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. ”

ಇಂದು ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವವರು. ಸುಗಂಧ ತೈಲಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅವರು ಅಭ್ಯಂಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರು ; ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಹೊಳಪಾಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಧಾರೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದರು ; ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ತಿನಿಸು ನೀಡಿದರು ; ಭೋಜನೋತ್ತರ ಮಿಶ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಅಫೀಮಿನ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಕುಸುಂದಿಯ ಕಾಡೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಡುರುಪಾದರು. ಬಳಿಕ ಕೇಸರೀ ಬಣ್ಣದ ಪೋಷಾಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಪ್ತರಿಷ್ಟರ ಕಡೆಯ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನು, ಅನಂದ ಭರಿತವಾದ ಮುಖಮುಪ್ರೆಯನ್ನು ತಳೆದು, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಣರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು.

ಸುಂದರನೂ, ಪೀನೋನ್ನತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಅದ ಅಲಾರಾಯನು ಕೇಸರೀ ಬಣ್ಣದ ಪೋಷಾಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಟ್ಟಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಮೊಸಗೆ ಒಳಿತಾಗಿ ಹುರಿಯಿಕ್ಕೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಾತೆಯ ಸಾದವಂದನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಅವಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಮಂದಸ್ಥಿತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು ಭೀಮಸೇನನಂತೆ ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಮಗನ ಪ್ರಪುಲ್ಲಿತವಾದ ಮುಖವನ್ನೂ, ಅವನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವೇಷವನ್ನೂ ಕಂಡು ಆ ಮಾತೆಯು ಸ್ವತಃಭಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹರಿಸಿ “ ಅಲಾರಾಯಾ, ನಿನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಲಿದಾಡಲಿ ! ಕಡಿದ ಬಂಟಿನಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಎದೆಯನ್ನೂ, ವೀರಸ್ವರ್ಗದ ಸೋಪಾನವನ್ನೂ ಮೆಟ್ಟುವವನಾಗು. ನೀನೀಗ ಕೇಸರೀ ಬಣ್ಣದ ಪೋಷಾಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ

ರುವಿ. ನೀನು ದೇವವುರುಷನಾದಿ. ಈ ವೇಷಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡತೋರಿಸು. ಮತ್ತೇನು ಹೇಳಲಿ ? ”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉದಿಲ್ಲನೂ ಕೇಸರೀ ಪೋಷಾಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಖೀಸಾಡುತ್ತೆ ಬಂದು ದೇವಲದೇವಿಯ ಕಾಲ್ಗೈರಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ನಗುತ್ತೆ ನಿಂತನು.

“ ಉದಿಲ್ಲ, ನೀನೇತರಿಂಥ ಪೋಷಾಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ? ನಿನ್ನನ್ನು ನಗರರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ ? ” ಎಂದು ತಾಯಿಯು ತುಸು ಚಕಿತಳಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು

“ ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದನ್ನೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ತೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಈ ಪೋಷಾಕವನ್ನಿನ್ನು ಕಳೆಯಬಾರದಷ್ಟೆ ? ” ಎಂದು ಉದಿಲ್ಲನು ಅಲಾರಾಯನ ಮಂದಿಲದ ಚುಂಗನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತೆ ನುಡಿದನು. (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಘೋರತರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿರುವದು. ಅವರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಕಡೆಯ ಅಪೂರ್ಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಪುನಃ ಒಂದು ತುತ್ತುಕೂಡಾ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕಲ್ಲ !)

ಉದಿಲ್ಲನ ಸಲೀಲವಾದ ನುಡಿ ಕೇಳಿ “ ನೀನಿಗೀ ಪೋಷಾಕು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ? ” ಎಂದು ದೇವಲದೇವಿಯು ಕೇಳಿದಳು.

“ ಯಾರೇಕೆ ಹೇಳಬೇಕು ಅಮ್ಮಾ ? ಈ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನೂ ನಾನೂ ಭಾಗಾದಿಗಳಷ್ಟೆ ? ಸಮಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇವನೂ ನಾನೂ ಸಮಪಾಲುಗಾರರು. ಹೀಗಿರಲು ಈ ಕೃತ್ರಿಮಭಾವದವನು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸುವನೆಂದರೆ ನಾನು ಕೇಳುವೆನೆ ? ”

ಧನ್ಯತೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ದೇವಲದೇವಿಯು ಓಡಿಬಂದು ತನ್ನ ಕಡೆಹುಟ್ಟಿ ಮಗನಾದ ಉದಿಲ್ಲನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದಳು.

“ ಅಮ್ಮಾ, ಬೇಗನೆ ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣಿಕೊಡು. ನಾವು ಮಾಡುವ ಕಾಲಹಾಳಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜನು ಕ್ಷಮಿಸಿದರೂ ಕ್ಷಮಿಸುವನು, ಆದರೆ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯು ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ತಡವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಲಾರದು. ಕೇಳಿದಿಯಾ

ಖೋಮನ್ ಬಹಾದ್ದರನು ಹೇಗೆ ಉಚ್ಚಸ್ವರದ ಹೇಂಕರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನು! ”

“ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿರಿ ನನ್ನ ಮುದ್ದುಮಕ್ಕಳೆ! ಕಂಡಿರೋ, ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳಿಗೀಡಾಗದೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೊಂದನ್ನೇ ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಸಾಹಸಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಡೆದಾಗ ನನಗೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷವೋ, ಅದಕ್ಕಿಮ್ಮಡಿಯಾದ ಸಂತೋಷವು ನೀವು ವೀರರಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆಗುವದು. ಅನುಂಗಲವು ದೂರವಾಗಲಿ! ನೀವು ವಿಜಯಗಳೇ ಆಗಿ ಮರಳಿ ಬರುವರೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ದೇವಲದೇವಿಯು ಪೊಂದಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯು ಅನರ್ಘವಾದ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಚಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಏನಂದರೇನು? ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯ ಕರುಳು ಕರಗಿ ನೀರಾಗದಿರುವದೆ? ಅಲಾ ಉದಿಲ್ಲರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ. ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೋಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ, ದೇವಲದೇವಿಯ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಅಬಲೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ರುಗಳೊತ್ತಿಬಂದವು. ಯಾರಿಗೂ ತೋರಗೊಡದಂತೆ ಅವಳು ಆ ಸವಿಯಾಗದಿರುವ ನೀರಹನಿಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಒರಸಿಕೊಂಡು ದೇವರ ಮುಂದೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ಭಗವಂತನ ಮಂಗಲಪ್ರದವಾದ ಸ್ತುತಿಯುಳ್ಳ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತೆ ಕುಳಿತಳು.

ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದ ಬಳಿಕ ಮುಂದೇನಾಯಿತೆಂದು ಅವರು ಕಥೆಗಾರರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ಕೇಳುವವರೇ. ಆದರೆ ಕಥೆಗಾರನ ಗತಿಯೇನು? ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಲವಲವಿಕೆ ವಾಚಕರಿದ್ದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿವೆ, ಹುಡುಕಾಡಿ ನೋಡಲಿ.

ನೂರಜಹಾನ

೫ ೫ ೫ ೫

ತನ್ನ ಅನುಪಮೇಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಚರಿತ್ರ ಇವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದ್ದ ನೂರಜಹಾನಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿರಳವಾಗಿಯೇ ದೊರೆಯುವರು. ಆಸೀರಿಯಾ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸೇಮಿರಾಮಿಸ ರಾಣಿಯು ಅಥವಾ ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೆನೋಪಾಟ್ರಾ ರಾಣಿಯು ತಮ್ಮ ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದಂತೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಬಾದಶಹಾ ಜಹಾಂಗೀರನ ಮೇಲೂ ಅವನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೂ ನೂರಜಹಾನ ಇವಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಅಖಂಡವಾದ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದಳು.

ಈ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಾಲಕತನದ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢತ್ವದ ಇತಿಹಾಸವು ಸರ್ವತ್ರ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನೂರಜಹಾನಳ ತಂದೆಯಾದ ಖ್ವಾಜಾಅಯಾಸ ಇವನು ಪಶ್ಚಿಮತಾತ್ವರಿಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ದೈವಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಇವನು ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದರೂ ದುರ್ದೈವದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಇವನ ಮನೆತನವು ತೀರ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವನಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಇವನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತರ ದ್ರವ್ಯವಿರದಿದ್ದರೂ ಅವನಿಂದ ಇವನಿಗೆ ದೊರೆದ ವಸ್ತುವಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ದ್ರವ್ಯದ ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮಡಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಆ ದೊರೆದ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ, ಉದಾರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಖ್ವಾಜಾಅಯಾಸ ಇವನ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗು ಅಂತಃಕರಣದ ಮೇಲೆ ಒಳಿತಾಗಿ ಆಗಿತ್ತು. ಇವನ ಮನೆತನದಂತೆ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಒಂದು ಮನೆತನದೊಳಗಿನ ಸುಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ತರುಣಿಯ ಮೇಲೆ ಇವನು ತನ್ನ ತಾರುಣ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ

ವಿನಾಹವಾಗಿ ಉಭಯತರಲ್ಲಿ ಪತಿಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧವು ಘಟಿತವಾಯಿತು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ತಾರ್ತರ ಜನರಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ವ್ಯಥೆಯು ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತಿತೆಂದರೆ, ಅವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಬಾಗಿಲಿಲ್ಲದೆ! ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಖ್ವಜಾಜಿಯಾಸನಿಗಾದರೂ ಇದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಪ್ರವಾಸದ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಕೂಡಲೆ ಖ್ವಜಾಜಿಯಾಸನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಚೂರುಚಾರು ಒಡಿನೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ, ಒಂದು ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ, ಇಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪತ್ನಿ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟನು. ನಿಸರ್ಗತಃ ಕೋಮಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣೀಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ತೀರ ಅಶಕ್ತಳಾದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುದುರೆಯ ನೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಖ್ವಜಾಜಿಯಾಸನು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಡೆದವು. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರವಾಸವು ಅವರು ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟು ಸವಿಾಸವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಗಂಟು ಸಾಕಾಗುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಹಣವು ತೀರಿಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಪೇಚಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಭಿಕ್ಷೆಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ತಾರ್ತರ ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ಜನವಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಒವರ ಕಷ್ಟಪೇಷ್ಟೆಗಳ ವರ್ಣನ ಮಾಡುವದು ತೀರ ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು. ಅಸಹ್ಯವಾದ ಕಟಕಟ ಚಳಿಮು; ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾದರೂ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಗುಡುಸು ಸಹ ಇಲ್ಲ; ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದರೆ, ಇವರ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಸವಿಾಸದಲ್ಲಿರುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಸಹಾಯಾರ್ಥ ಬಂದಾರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವದು ಸಹ ತೀರ ಅಸಂಭವವು; ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ದೇಶವು ಬಹಳೇ ದೂರ ಉಳಿದದ್ದರಿಂದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಸಂಖ್ಯ ದುಃಖಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯು ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು; ಮುಂದೆ ಹೋಗ

ಬೇಕೆಂದರೆ, ಆ ನಿರ್ಜನವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಣದ ಹೊರತು ಎರಡನೆಯ ಗತಿಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಆ ಉಭಯತರು ಎದೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಆ ನಿರ್ಜನವಾದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಅವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಷ್ಟಾಪೇಷೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಾಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ದುರ್ಬ್ಯವಕ್ತೃನಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿತು. ಖಾಜಾಅಯಾಸನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆಗಳು ಆಗಹತ್ತಿದವು. ಪ್ರಾಣವು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೋ ಹೋಗುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವಳು ಪ್ರಸೂತಳಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಯಾವಾಕೆಯು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗತುಲ್ಯವಾದ ಮೈಭವದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಳೋ ಆ ನೂರಜಹಾನಳ ಜನ್ಮವು ಅಂಥ ವಿಪದಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಾಯಿತು. ಮಾರ್ಗವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸುವ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ದಾರಿಕಾರನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಅವನಿಂದ ಸಹಾಯವು ದೊರೆತೀತೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ, ಆ ಉಭಯತರು ಆ ಚಿಕ್ಕ ಅರ್ಭಕವನ್ನು ಹೆತ್ತರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಹರಣ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ನಿಬಿಡಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಂತೆ ಅವರ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತನಾಗಿ, ಭಯಾನಕವಾದ ರಾತ್ರಿಯು ಹಬ್ಬಹತ್ತಿತು. ಮೊದಲೇ ಅರಣ್ಯವು, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಬಿಡಾಂಧಕಾರವಾದ ರಾತ್ರಿಯು. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹಿಂಸ್ರಶ್ವಾಸದಗಳ ಭಯಾನಕ ಗರ್ಜನೆಗಳು ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಹತ್ತಿ, ಅಂಜಕೆಯಿಂದ ಅವರ ಹೌಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದು ಬಹಳ ಗಂಡಾಂತರದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು ಖಾಜಾಅಯಾಸನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದನು. ತಾಯಿಯು ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಅನುಚಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯು ತೀರ ಸೋತುಹೋದದ್ದರಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವದು ಸಹ ಅವಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆಯಾಸನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ದಣಿದುಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವದು ಸಹ ಅಸಂಭವವುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತು. ಮಗುವಿನ ವಿಷಯವಾಗ್ಗಿತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣಗಳನ್ನು ಕಳವಳಿಸಗೊಟ್ಟರೆ ತಾವು ಪಾರಗಾಣುವದು ದುಃಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತುಸುಹೊತ್ತಿನ ವಿಚಾರಾಂಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ

ತೋಚಹತ್ತಿ, ಆ ಕೂಸನ್ನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಕೊನೆಯ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಸುತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಅರಿವೆಯ ಚಿಂದಿಗಳಾದರೂ ಅವರ ಹತ್ತರ ಇರದ್ದರಿಂದ, ಲತಾಪಲ್ಲವಗಳಿಂದ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕಾಕುಲ ಅಂತಃಕರಣಗಳಿಂದ ಪರ ಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಿಂದ ಅಶ್ರುಧಾರೆ ಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಆ ಉಭಯತರು ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಹತ್ತಿದರು. ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಕೇವಲ ನಿರುಪಾಯವುಳ್ಳವ ರಾಗಿ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಒಂದು ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದರ ಭಾಗ್ಯೋದಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯಾವ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡ ದಲ್ಲಿ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಆ ವೃಕ್ಷವು ಕಾಣದಂತಾದ ಕೂಡಲೆ ನೂರ ಜಹಾನ್‌ನ ತಾಯಿಯ ಅಂತಃಕರಣವು ನೀರಾಯಿತು. ಅವಳು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಆಕ್ರೋಶ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ತನ್ನ ಸುಕುಮಾರ ಳಾದ ಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲಬಿಟ್ಟು ಏಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು; ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಅವಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಪಡೆಯಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ ಖ್ವಾಜಾಅಯಾಸನು ಅವಳ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

ಆದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾದದ್ದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಹುಡುಗೆಯನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮರಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಖ್ವಾಜಾ ಅಯಾಸನು ಆ ವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀತಿಯಿಂದ ತೀರ ಭ್ರಮಿಷ್ಟನಾದನು. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭಯಂಕರವಾದ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪವು ಆ ಹುಡುಗೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕಿ ಕೂತು ಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅಯಾಸನು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿ, ಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಅವನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಸರ್ಪವು ಭಯಭೀತವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಖ್ವಾಜಾಅಯಾಸನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕೂಸನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅಮಚಿ ಕೊಂಡು, ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೋ

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ಎಚ್ಚತ್ತು ತನ್ನ ಕೂಸನ್ನು ಹತ್ತರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು; ಮತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಭಯತರು ಮಾತನಾಡಿ, ಇಂಥ ಅತರ್ಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಗಳ ರಕ್ಷಣವಾಯಿತೆಂದ ಮೇಲೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಭಾಗ್ಯೋದಯವನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕಾಣುವಳೆಂದು ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಅವಳು ಉಚ್ಚಪದವನ್ನೇರಬಾರದೆಂಬ ವಿಧಿಯ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಂಥ ಗಂಡಾಂತರದ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಅವಳ ರಕ್ಷಣವೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮಹತ್ಪದದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಉಭಯತರಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಅದು ಯಾರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಾದರೂ ಮೀರಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತಾಶರಾಗಿ, ಕೇವಲ ಉದರಪೋಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಯಹೊಂದಿದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬಾಡ ಶಾಹೀ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಆರೂಢಳಾಗಿ, ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೂ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಚರಿತಮಾಡುವಳೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪವು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿತೋ ಅದು ಅವರ ಭಾಗ್ಯದಿನದ ಪ್ರಭಾತಕಾಲವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶವಾಗಲು ಕತ್ತಲೆಯು ಗಿರಿಗವ್ದರಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅವರ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪರೂಪೀ ದುರ್ಭವವು ಇಲ್ಲದಂಶಾಯಿತು. ಕಾಲವು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅನಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೈವಯೋಗವು ಕೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉಭಯತರು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಾಗ ಕೆಲವು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರು. ಅವರ ಹತ್ತರ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯು ವಿಪುಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಈ ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಇವರನ್ನು ಲಾಹೋರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಕಬರ ಬಾದಶಹನ ಸ್ವಾರಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಬಾದಶಹನ ದರಬಾರದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ತನಗೆ ದೂರಿನ ಆಪ್ತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಯಾಸ

ನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಈ ಗೃಹಸ್ಥನು ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬಾದಶಹನ ಹತ್ತರ ಅವನ ವರ್ಚಸ್ತವಾದರೂ ಒಳಿತಾಗಿತ್ತು. ಆಯಾಸನಿಗೆ ಆಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ಈ ಗೃಹಸ್ಥನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನ ಉರ್ಜಿತ ಕಾಲವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಆಯಾಸನ ಆಭ್ಯುದಯವಾಗಹತ್ತಿ, ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮ ಇವುಗಳಿಂದ ಅವನು ಸಾವಿರ ಸರ ದಾರರಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದನು. ಅವನು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದಂತೆ ಬುದ್ಧಿವಂತ ನಾದರೂ ಇದ್ದ ದರಿಂದ ಉಚ್ಚುಚ್ಚ ಪದವಿಯನ್ನೇರುತ್ತೇರುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಾದಶಾಹೀ ಖಜಾನದಾರಿಯ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಪದಕ್ಕೇರಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ಜನವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಣೋನ್ಮುಖ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವನು, ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯದ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳ ಬಲದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರತಿಯ ಸರದಾರ ಮತ್ತು ಮುತ್ಸದ್ದಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ಲಾಹೋರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಗತಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯ ಸ್ವರೂಪಮಾಧುರ್ಯದ ಖ್ಯಾತಿಯು ಸರ್ವತ್ರ ಹಬ್ಬಿ ಅವಳಿಗೆ “ಮೆಹೆರ ಉನ್ನಿ ಸಾ” ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ತಾರಾಂಗಣದೊಳಗಿನ ಚಂದ್ರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಹುಣ್ಣಿಯು ಚಂದ್ರನನ್ನು ನಾಚಿಸುವ “ಮೆಹೆರ ಉನ್ನಿ ಸಾ” ಇವಳು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದವಳಾದಾಗಂತೂ ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಲಂಕವಾದ ತೇಜದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಮೃತವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾನಳಾದ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯು ಇಡೀ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ರೂಪಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಬುದ್ಧಿ-ವೈಭವ ಇವುಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನದಿಂದ ಅವಳ ಅಂತರ್ಬಾಹ್ಯ ತೇಜದ ಕಿರಣಗಳು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಹತ್ತಿದವು. ಇದ್ದಲಿಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವು ಮತ್ತು ಶೈವಾಲದಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಶೋಭೆಯು ಲುಪ್ತವಾಗುವದು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಸಂಭವವೋ ಹಾಗೆ ಈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು ದಾರಿದ್ರ್ಯಪಂಕದಲ್ಲಿ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಡೈಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅಂದ

ಮೇಲೆ ಸಂಪತ್ತು, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿ ಈ ಮೂರೂ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಆಯಾಸನಂಥ ಉಮರರಾಯನ “ಅಸತ್ಯ ಪದವಿ”ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ತರುಣಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸಬೇಕು! ಆಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಗುಣಗುರುತ್ವದ ಅಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನದ ಉಮರರಾಯರೂ, ನಾಮಾಂಕಿತ ಯೋಧರೂ ಅವಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಸದದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವಳ ಚರಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆದರೆ ಯಾವನ ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಹೃದಯಸೌಂದರ್ಯ ಇವು ಅಪ್ರತಿಮವಾಗಿ ದ್ದವೋ ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಸರದಾರನ ಮೇಲೆ ಆಯಾಸನ ಮನಸು ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಳಿಯನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದನು. ಆ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು ಯಾವನೆಂದರೆ, “ಶೇರಅಫಗನ್” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಸರದಾರನು. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜಾಹಗೀರಿ ಇತ್ತು. ಮತ್ತು ಅಕಬರನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಮತ್ತು ಬಲಾಘ್ಯ ಸರದಾರನು ಯಾವನೂ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ತಂದೆಯ ಈ ಇಚ್ಛೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮೆಹೆರಲನ್ನು ಸಾ ಇವಳು ಪೂರ್ಣ ಅಜ್ಞಾತಳಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸ್ವಂತದ ಇಚ್ಛೆಯು ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಮನಸು ಶಹಾಜಾದಾ ‘ಸೇಲೀಮ’ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬದಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅವಳು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೋಹಿತನಾಗುವನೆಂದು ಅವಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಅಂಥ ಸಮಯದ ಮಾರ್ಗನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಂಧಿಯಾದರೂ ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಶಹಾಜಾದನು ಒಂದು ದಿವಸ ಅವಳ ತಂದೆಯ ಭಿಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ದರಬಾರವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ತುಂಬಿದ ಮದ್ಯದ ಪೇಲೆಗಳು ದಿವಾಣಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಜನಾನಖಾನೆಯೊಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬುರಕೇ ಸಹಿತವಾಗಿ

ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಇದೇ ಸಂಧಿಯು ಆ ಲೋಕೋತ್ತರ ತರುಣಿಗೆ ತನ್ನ ಮೋಹಿನಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆಯಿತು. ಅವಳ ಮಧುರ ಗಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಹಾಜಾದನಿಗೆ ಅಲ್ಪಾದವಾಯಿತು. ಅವಳ ನೃತ್ಯದಿಂದ ಅವನು ಮೋಹಿತನಾದನು. ಅವಳ ಮೈಕಟ್ಟು ಆಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಡಿಗೆಯ ಸೊಬಗು ಇವುಗಳ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ಅವಳ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಶಹಾಜಾದನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮಂತವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಅವಳ ಅವಯವಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ನೇತ್ರಗಳು ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯರಸದ ಪಾನವನ್ನು ಮನಸೋಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಹಾಜಾದನು ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ಏಕಾಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಅವಳ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಬುರಿಕೆಯು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು; ಮತ್ತು ಅವಳ ಲಾವಣ್ಯಪ್ರಭೆಯು ಸೇಲೀಮನ ಅತ್ಯಂತ ಆತುರವಾದ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಟ್ಟಿತು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವಳಿಂದ ಅತಿ ಮೋಹಕತನದಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿತ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅವಳ ಮುಖಚಂದ್ರವು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪ್ರಫುಲ್ಲಿತವಾಯಿತು ಆ ಮೃಗಾಸ್ತಿಯ ಭಯಚಂಚಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಟಿ ಮದನಬಾಣವು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಹಾಜಾದನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿತು. ತನ್ನ ಲಾವಣ್ಯದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಉದ್ದೀಪ್ತನಾದ ಸೇಲೀಮನನ್ನು, ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮೋಹಜಾಲದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅವಳು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸೇಲೀಮನಾದರೂ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕಳೆದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮೋಹಜಾಲದ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರತೀತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ತನ್ನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಜನರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದೊದಗುವವೆಂಬದರ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ಮೆಪೆರಳುನ್ನಿಸಾಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೇಲೀಮನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನಾದರೂ ಅವಳು ಗೆದ್ದಳು, ಮತ್ತು ಅವನು ಬಾದಶಹನಾದ ಮೇಲೆ ವಿವಾಹವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಅವನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬಾದಶಾಹೀ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅರ್ಧ ಯಜಮಾನನಿಯಾದರೂ ಅದಳೆಂಬ ಮಾತು ನೀಚ; ಆದರೆ

ಅವಳಿಂದ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪ್ರೇಮವು, ಮತ್ತು ಶಹಾಜಾದನಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯದ ಹುಚ್ಚು, ಇವುಗಳ ನೊಟ್ಟನೊಡಲಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಬಹಳೇ ವಿಪರೀತವಾಯಿತು. ಶಹಾಜಾದಾ ಸೇಲೀಮನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಗಳ ಮನೋಗತಗಳು ಆಯಾಸನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವನು ವಿಲಂಬ ಮಾಡದೆ, ಶೇರಅಫಗನನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ವಾಗ್ನಿಶ್ವಯವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಮೇಹೆರಲುನ್ನಿಸಾನ ಕಿವಿಗೆ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖ ಪಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗವು ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ತನ್ನ ವತಿಯಿಂದ ಬಾದಶಹನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೇಲೀಮನು ಅಕಬರನಿಗೆ ಬಹಳ ಪರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಅನ್ಯಾಯವು ತನ್ನ ಮಗನ ಸಲುವಾಗಿ ಸಹ ತನ್ನಿಂದಾಗದೆಂದು ಅಕಬರನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಸೇಲೀಮನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಇನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತಂದೆಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮೇಹೆರಲುನ್ನಿಸಾ ಇವಳು ಶೇರಅಫಗನನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದಳು. ಅವಳ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನನನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಗಿಟ್ಟರೆ, ತಂದೆಯಿಂದ ಅವಳ ಸಲುವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪತಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಹೀಗೇನಲ್ಲ.

ಸೇಲೀಮನ ವಿನಂತಿಗನುಸರಿಸಿ, ವಾಗ್ನಿಶ್ವಯವನ್ನು ಮುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಶೇರಅಫಗನನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲಾದ್ದರಿಂದ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಅವನ ವರ್ಚಸ್ಸವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಹತ್ತಿತು. ಬಾದಶಹನ ಭೀತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸೇಲೀಮನು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೈರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ದರಬಾರದ ಮತವನ್ನು ಅವನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಲುಷಿತಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವನು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅಫಗನನು ಬೇಸತ್ತು ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಜಾಹಗೀರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಟುಹೋದನು; ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಭೇದಾರನಿಂದ ಬರದ್ವಾನದ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅಕಬರನ ಮರಣದವರೆಗೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ

ಅವನ ಸಂಸಾರವು ಒಳ್ಳೆ ಸುಖಮಯವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ತನ್ನ ಶೂರ ಮತ್ತು ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಪತಿಯ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಮೆಹೆರಉನ್ನಿಸಾ ಇವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಅಭಿಮಾನವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

೧೫೫೫ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಕಬರ ಬಾದಶಹನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಜಹಾಂಗೀರ ಅಂದರೆ ಜಗಜ್ಜೀತಾ ಎಂಬ ಭವ್ಯವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ಸೇಲೀಮನು ಬಾದಶಾಹಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಆರೂಢನಾಸನು; ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನು ಕ್ಷಿತಿಜವನ್ನೇರಿಬರುವ ಮಂಗಳಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜಮುಕುಟವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾದ ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕತ್ತು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಉತ್ಸವವು ನಡೆದಿತ್ತು. ಈ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣವು ಈ ಖಂಡದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ದಿಲ್ಲೆಂದರೆ, ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಉತ್ಸವವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನ ಲಕ್ಷವು ಮೆಹೆರಉನ್ನಿಸಾನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅಕಬರನು ಜೀವಂತನಿರುವಾಗ ಅವನ ಭೀತಿಯಿಂದ ಬಚ್ಚಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸೇಲೀಮನ ಪ್ರೇಮಾಗ್ನಿಯು ಈಗ್ಗೆ ಹೊತ್ತ ಹತ್ತಿತು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸರ್ವಸತ್ತಾಧಾರಿಯಾದ ಬಾದಶಹನು ತಾನು ಇರುವದರಿಂದ, ಮೆಹೆರಉನ್ನಿಸಾ ಇವಳು ಹೆರವರ ವಿವಾಹಿತ ಸತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವು ತನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದುದೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸ್ತ್ರೀಮೇತನಾಗಿ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಹಾಜರನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹುಕುಮನ್ನು ಬಾದಶಹನು ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಹುಕುಮಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಆ ಸರದಾರನು ಹಾಜರನಾದ ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನು, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಶೇರಅಫಗನನು ನಿಸರ್ಗತಃ ನಿಷ್ಕಪಟನೂ, ಉದಾರನೂ ಇದ್ದದರಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ವಿಷವು ತುಂಬಿದೆಂಬ ಶಂಕೆಯಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಕಾಲವು ಗತಿಸಿಹೋಗಿದೆಯೇ ಮೇಲೆ ಬಾದಶಹನು ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಲಂಪಟನಾಗಿ, ಪೂರ್ವಸಂಗತಿಗಳ ವಿಸ್ಮರಣೆ

ಯಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಅಗಿರಬಹುದೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಶೇಹರಅಫಗನನು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು; ಆದರೆ, ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ತಪ್ಪಿನದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ತನ್ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೋಗತವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಬಾದಶಹನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅವಳ ವಿಸ್ಮರಣೆಯು ಎಂದೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನಾ ಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಶೆಯಾದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿಂದ ಎಂದೂ ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವಂಥದಾಗಿತ್ತು.

ಹುಲಿಯ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೇರಅಫಗನನನ್ನು ಗಂಡಾಂತರದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಚಾಚಿ ಅವನನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಮೊದಲನೆಯ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಾದಶಹನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ನಿಡರಬರಿಯ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ಹುಲಿಯು ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿಯು ಬಂದೊದಗಿತು ಈ ಹುಲಿಯು ಹಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳಿ ಯೊಳಗಿನ ಅನೇಕ ದನಕರುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿತ್ತು, ಮೇಲಾಗಿ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನಾದರೂ ಕೊಂದು ತಿಂದಿತ್ತು. ಈ ಹುಲಿಯ ಬೇಟೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬಾದಶಹನು ಸ್ವತಃ ಹೊರಟನು. ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಸರದಾರರೂ, ಶೇರಅಫಗನನೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲದ ಬೇಟೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಗನುಸರಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸುತ್ತ ಗಟ್ಟುತ್ತ ಬೇಟೆಗಾರರು ಅಡವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಹುಲಿಯು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುಡುಗುಹಾಕುತ್ತ ಮುಂದೆ ಬರಹತ್ತಿತು. ಹುಲಿಯ ಗುಡುಗು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ, ಬಾದಶಹನ ಜನರು ಧಾವಿಸಹತ್ತಿದರು. ಎಲ್ಲ ಸರದಾರರು ಏಕತ್ರ ಮಿಲಿತರಾದ ಬಳಿಕ, ಹುಲಿಯ ಮೈ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬನೇ ಸಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡುವ ಸಮರ್ಥನು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಯಾವನಿರುವನೆಂದು ಬಾದಶಹನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಮೂವರು ಸರದಾರರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಅಸ್ವೇಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಇದು ನಡೆದಿರು

ವಸ್ತುರಲ್ಲಿ, ಬಾದಶಹನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ, ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಸ್ಫುರಣವು ತುಂಬಿ, ಇವತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಗೊಡಬಾರದೆಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅವನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅಂದದ್ದೇ ನಂದರೆ, “ಶಸ್ತ್ರಸಾಣಿಯಾಗಿ ಪಶುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆಮಾಡುವದು ವಿಶೇಷ ಪುರುಷಾರ್ಥದ್ದಾಗಿರದೆ ಅನ್ಯಾಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಈಶ್ವರನು ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲಾಗಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬದರ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಈಶ್ವರನಿಂದ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.”

ಈ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ಸರದಾರರು ಅಕ್ಷೇಪವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಂದದ್ದೇ ನಂದರೆ, “ಹುಲಿಯು ಶಕ್ತಿಯುಂಟೆ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಕಡಿಮೆ ಇರುವದು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ನಾಶವನ್ನು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.”

“ಈ ಮಾತು ನಿಜವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಈಗಲೇ ತಿಳಿದು ಬರುವದು” ಹೀಗೆ ಶೇರಅಫಗನನು ನುಡಿದು, ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕತ್ತಿ ಧಾಲನ್ನು ಬದಿಗೆ ಒಗೆದು ಬರೆಗೈಯಿಂದ ಹುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಘಾತಕವಾಗಿ ತೋರುವ ಈ ಅವಿಚಾರದ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪರಾಜ್ಞುಖಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಾದಶಹನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಧೈರ್ಯದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಅವನ ಮುರ್ಖತನದ ನಿಷೇಧಮಾಡಬೇಕೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನು ಮುಳುಗಿಹೋದನು. ಶೇರಅಫಗನನಿಗೂ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗೂ ದ್ವಂದಯುಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾದ ಕುಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಆ ಹಿಂಸ್ರಪಶುವು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅರ್ಥಾತ್ ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಜಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾದ್ದರಿಂದ ಸರದಾರ ಶೇರಅಫಗನನು ತೀರ ದಣಿದುಹೋಗಿದ್ದನು. ಬಾದಶಹನು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಮೆಹೆರಉನ್ನಿಸಾನ

ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಗಾಯಗಳು ತುಂಬಿಬಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮೊದಲಿನಂತಾಯಿತು. ಈ ಅಲೌಕಿಕ ಧೈರ್ಯದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಶೇರಅಫಗನನ ಶೌರ್ಯದ ಕೀರ್ತಿಯು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು. ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವು ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲೆಂದು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಖೇದವೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ನಿಶ್ಚಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿದು, ನಿರಾಶೆ ಮತ್ತು ಫಜೀತಿ ಇವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯು ಮಾತ್ರ ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಯಿತು.

ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾದರೂ ಮೇಹರಉನ್ನಿಸಾ ಇವಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಸ್ತಗತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜಹಾಂಗೀರನು ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮೊದಲಿನಂತಾದ ಕೂಡಲೆ, ಶೇರಅಫಗನನು ಬಾದಶಹನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದನು. ಬಾದಶಹನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಸ್ತುತಿಯ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಬಾದಶಹನ ಕಾಪಟ್ಟವು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಾದಶಹನು ಮೊದಲೇ ರಚಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿ, ಜನರಿಗೆ ಕೇವಲ ಅಪಘಾತದಂತೆ ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಆನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬಾದಶಹನು ಒಬ್ಬ ಮಾವುತನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆ ಶೂರ ಸರದಾರನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಸಂದಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಆನೆಯು ನಿಂತಿದ್ದು ಮಾರ್ಗವು ಪ್ರತಿಬಂಧಿತವಾಗಿದೆಂದು ಕಂಡಕೂಡಲೆ, ಆನೆಯನ್ನು ಬದಿಗೆ ಮಾಡುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಸೇವಕರು ಭಯಭೀತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ, ಅವನು ಕೂತಿದ್ದ ಪಾಲಿಕೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಚಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಸೇವಕ ಜನರ ಈ ಹೇಡಿತನದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಶೇರಅಫಗನನು ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಒಂದು, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಆನೆಯ ಸೊಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ

ಆಘಾತವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಅಕ್ಷಣವೇ ಅದು ಕತ್ತರಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ವೇದನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಆನೆಯು ಚೀರಾಡಹತ್ತಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಬಾದಶಹನು ಶೇರಅಫಗನನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತನಾಗಿ, ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆ ನಿಷ್ಕಪಟೆಯಾದ ಸರದಾರನು, ಪುನಃ ಬಾದಶಹನ ಭಿಟ್ಟಿಯಾದಾಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿದನು. ಬಾದಶಹನು ಅವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ತಾನು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯೂಹದೊಳಗಿಂದ ಅವನು ಪಾರಾದ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಳಮುಳಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಅಂಗವಿರುವದೆಂದು ಆ ಸರಲಸ್ವಭಾವದ ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಸಂಶಯವಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧೂರ್ತಳಾದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಇದರ ಮುರ್ಮು ತೋಚಿ, ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಅತ್ತ ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಮೈರಿಯ ಖಂಗಿನ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಯ ರಕ್ಷಣವಾಗುವ ಸಂಭವವಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವದೆಂದು ಅವಳು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳ ವರೆಗೆ ಯಾವದಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಸಂಭವಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದರಿಂದ ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಲೋಭವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಕೃತಕರ್ಮದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇವರ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿರಬಹುದಾಗಿ ಅವಳು ಯೋಚಿಸಿದಳು.

ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನಾದ ಕುತುಬಶಹನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತನಪಾನ ಮಾಡಿಸಿದವಳ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದ ಜಹಾಂಗೀರನ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಪುನಃ ಜಾಗೃತವಾಗಹತ್ತಿತು. ಶೇರಅಫಗನನ ಕೊಲೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಕುತುಬಶಹನು ನಾಲ್ವತ್ತುಜನ ಕೊಲೆಗಾರರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಒಂದು

ರಾತ್ರಿ ಆ ಸರದಾರನ ಸೇವಕರು ಮೈಮರೆತು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಈ ನಾಲ್ಕುತ್ತು ಜನ ಕೊಲೆಗಾರರು ಅವನ ಶಯನ ಮಂದಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಇನ್ನು ಶೇರಚಫಗನನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕಠಾರಿಯು ನಡುವದು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಜತೆಗಾರರಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಂದದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ಹಾ! ನಿಲ್ಲಿರಿ, ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಾದಶಹನ ಹುಕುಮಾಗಿದ್ದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಇವನು ಒಬ್ಬನು, ಮೇಲಾಗಿ ನಿರ್ದ್ರಸ್ಥನು; ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಾಲ್ಕುತ್ತು ಜನರು ಇವನ ಮೇಲೆ ಕಡಿದುಬೀಳುವದು ತೀರ ಅನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು.”

ಇವನ ಆಮೇಶಯುಕ್ತವಾದ ಭಾಷಣದಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತು ಶೇರಚಫಗನನು “ಭಾಪುರೆ, ಶೂರಾ, ಸರಿಯಾಗಿ ನುಡಿದೆ.” ಎಂದು ಮಾತಾಡಿ ಹಾಸಿಗೆ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಶರೀರದ ಮೇಲಾಗುವ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು. ತುಸುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಧಾಧಿಕ ಕೊಲೆಗಾರರು ಅವನ ಕತ್ತಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರು, ಕೆಲವರು ಗಾಯಪಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಉಳಿದವರು ಓಡಿ ಹೋದರು. ತನ್ನ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಶೇರಚಫಗನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿ ಪಡಿಸಿದ ಮುದುಕನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಮುದುಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಶೇರಚಫಗನನು ಅವನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದನು. ಈ ನೀಚ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಜ್ಜತನದ ಕೃತ್ಯದ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಅವನ ಮುಖದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವನಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಬೇಕೆಂದು ಶೇರಚಫಗನನು ಅವನನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಜನರೊಳಗೆ ಹಬ್ಬಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವನ ಶೌರ್ಯದ ಕೀರ್ತಿಯು ಸರ್ವತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ ಅವನು ಹೋದ ಹೋದತ್ತ ಸಕೌತುಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಜನರ ದಟ್ಟಣೆಯು ಅವನ ಸುತ್ತ ಅತಿ ಶಯವಾಗಿ ಆಗಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವದು

ಸಹ ಕಠಿಣವಾಗಹತ್ತಿತು.

ಆ ಬಳಿಕ ಶೇರಅಫಗನನು ತನ್ನ ಪತ್ನೀಸಮ್ಮೇತನಾಗಿ ಬಂಗಾಲದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಮೊದಲು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಬರದ್ವಾಸ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ತಾನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವೆನೆಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಈ ಅಶಿಯಾದರೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನು ಮಿತ್ರತ್ವದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅವನ ಭಿಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಬಂದನು. ಪ್ರಾಂತದ ಸುಭೇದಾರನು ತನ್ನ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಶೇರಅಫಗನನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಸವಾರನಾಗಿ, ಸಂಗಡ ಇಬ್ಬರೇ ಸೇವಕರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎದುರಾದನು. ಪರಸ್ಪರರ ದರ್ಶನವಾದ ಕೂಡಲೆ, ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಪರಸ್ಪರರ ಸಂಭಾಷಣವಾದ ಬಳಿಕ, ಕುತುಬಶಹನು ತನ್ನ ದರಬಾರದ ಆನೆಯನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೆ ಅಸ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ಮತ್ತು ಅದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕುತುಬಶಹನು ಗಜಾರೂಢನಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಶೇರಅಫಗನನು ತಿಪ್ಪಾಚಾರ ಕ್ಷುಣಿಸರಿಸಿ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ತಾನು ಕೂತಿದ್ದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜವಾನನು ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಯ ಆಘಾತವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಮುಂದೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವನ ಮುಂದೆ ಮೂರ್ತಿಮಂತವಾಗಿ ನಿಂತವು ಕೂಡಲೆ ಕುತುಬನ ಸಂಗಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಜವಾನರು ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿರಿದರು. ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದ ಹೊರತು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣವಾಗುವದು ದುರ್ಲಭವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು ಶೇರಅಫಗನನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಿದನು; ಮತ್ತು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಹತ್ತರ ಬಂದು ತನ್ನ ರಸ್ತೆಯ ಬಂದೇ ಆಘಾತ ದಿಂದ ಆನೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಂಬಾರಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕುತುಬನನ್ನು ಎರಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿದನು. ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ

ದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಕುತುಬನು ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದನು. ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ ತನದ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಅವನಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕುತುಬಶಹನ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಬಳಿಕ, ಶೇರ ಅಫಗನನು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಸಂದರ್ಶಿಸುವಾಗ ನಿಂತಿದ್ದ ಜನಾನರ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿಸಿದನು. ಕೆಲವು ಸೊತ್ತು ಜಕಮಕಿ ಹಾರಿದ ಬಳಿಕ ಕುತುಬನ ಸಂಗಡದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸರದಾರರು ಗತಪ್ರಾಣರಾದರು. ಉಳಿದ ಸರದಾರರೂ ಶಿಸಾಯರೂ ಭಯಚಕಿತರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು, ಶೇರಅಫಗನನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೇರಅಫಗನನ ಕುದುರೆಗೆ ಒಂದು ಗುಂಡು ತಗಲಿ ಅದು ಸತ್ತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಮುಂದೆ ಯಾವ ಉಸಾಯವೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ಕಂಡು ಶೂರನಾದ ಶೇರಅಫಗನನಿಗೆ ಬಹಳೇ ವಿಷಾದವೆನಿಸಹತ್ತಿತು. ಅವನು ಆ ಅಸಂಖ್ಯ ಶಿಸಾಯರ ಹೇಡಿತನಕ್ಕಾಗಿ ಅನರ ನಿರ್ಭತ್ಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. “ ನೀವು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ನನಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಶೂರರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ” ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೂ ಆ ದುಷ್ಟರು ಅವನ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಮರಣದ ಹೊರತು ಗತಂತರವಿಲ್ಲೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕೆಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಮ್ಮುಖನಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಸಹ ದೊರೆಯದ್ದರಿಂದ, ಮೃತ್ತಿಕೆಯು ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಶಾಂತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಅವನ ಹತ್ತರ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಶತ್ರುಗಳು ಧೈರ್ಯಪಡಲಿಲ್ಲ. ಬಂದೂಕಿನ ಆರು ಗುಂಡುಗಳು ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟವು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು. ಅವನು ಗತಪ್ರಾಣನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಸಹ ಶತ್ರುಗಳು ಅವನ ಮೇಲೆ ಭೀತಿಯಿಂದ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರು ಸಹ ಅವನ ಶೌರ್ಯದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಅವನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಬ್ಬ

ಸುವದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ದಿಗಂತರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂದು ಒಬ್ಬ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞನು ಅಂದನ್ನು ಅಕ್ಷರದ: ನಿಜವಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶೇರಅಫಗನನ ಅಂಶವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ನಿಷ್ಕಪಟೆಯೂ, ಉದಾರನೂ, ದಯಾವಂತನೂ, ಶೂರನೂ ಆಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರತ್ಕವು ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅತ್ಯಂತ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕುತುಬನು ಮರಣಹೊಂದಿಸ ಬಳಿಕ ಅವನ ಪದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸರದಾರನು ಶೇರಅಫಗನನ ಮರಣದ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಮೆಹೆರ ಉನ್ನಿಸಾ ಇವಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸವ ಕೊಡದೆ, ಅವಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವಳನ್ನು ಕೈವರೆ ಹಿಡಿಸು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಮೆಹೆರಉನ್ನಿಸಾ ಇವಳು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅನವೇಕ್ಷಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದವು. ಬಾದಶಹನ ವರ್ತನದಲ್ಲಿ ಅವಳ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಕರತೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯವು ಕಂಡುಬರಹತ್ತಿತು. ರಾಜ ಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕೀಟಪ್ರತಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಇರಬೇಕೆಂತಲೂ, ಉದರನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೆ ತೀರ ಮರ್ಯಾದಿತವಾದ ಸಂಬಳವು ದೊರೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಂದೆ ಆರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಬಾದಶಹನ ದರ್ಶನ ಸಹ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಶೇರಅಫಗನನ ಘಾತವಾದ ಬಳಿಕ ಮೆಹೆರಉನ್ನಿಸಾ ಇವಳು ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗಿನ ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ, ಅವಳ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಆತುರನಾಗಿದ್ದ ಬಾದಶಹನು ಅವಳಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾದನು. ಶೇರಅಫಗನನ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅವಳು ಲುಬ್ಧಳಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅವನ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನ ದರ್ಶನವಾದ ಕೂಡಲೆ, ಆ ಅತ್ಯಂತ ಮಾನೀ ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ಪರಮಾವಧಿಯ ಕೋಪ ಕುಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದಳು. ಈ ಮಾನಹಾನಿಯಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯು ಪ್ರದೀಪ್ತವಾಗಿ, ಅವನು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಪೋಷಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೇಮಾಗ್ನಿಯು ಕಮರಿ

ಹೋಯಿತು. ಬಾದಶಹನು ಮೆಹೆರಲುನ್ನಿಸಾ ಇವಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಮ್ಮುಖ ದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತರ ಅಕ್ಕು ತೊತ್ತಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅರವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವನು ಅವಳ ಉಸಾಬರಿಸುನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲವು ಗತಿಸಲು, ಮೆಹೆರಲುನ್ನಿಸಾಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳ ಕೀರ್ತಿಯ ಪರಿಮಳವು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಅವಳ ದರ್ಶನದ ಲಾಲಸೆಯು ಮತ್ತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಮನೋಗತ ಖುದ್ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥೋಟಿವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಬಾದಶಹನು ಅವಳ ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಕೂಡಲೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಶೋಭೆ ಹಾಗೂ ಅನರ್ಣನೀಯವಾದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಒಡೆಯಳಾದ ನೂರಮಹಾಲಳು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಶುಭ್ರ ಉಡಿಗೆಯನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ, ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಊರಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ದಾಸೀ ಜನರ ಪರಿವಾರವಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮೈಮೇಲೆ ಉಚ್ಚ ಉಚ್ಚ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿದ್ದವು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಮುಖವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳದ್ದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಬಾದಶಹನು ಅಲ್ಲಿ ಅವಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಅವಳು ತುಸು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಸ್ವಾಗತಪರಶಬ್ದಗಳು ಸಹ ಅವಳ ಮುಖದೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ತನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಕರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮನೋಹರವಾದ ಹಣೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮ್ರವಾಗಿ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ, ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಮಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಆರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಲಾವಣ್ಯವು ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಕುಂದುಪಡದೆ, ಮೊದಲಿನಂತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೋಡಿ

ಬಾದಶಹನು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಕಂಬದಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಬಾದಶಹನ ಚಿತ್ತವು ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಳಿಕ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು ; ಮತ್ತು ನೂರಮಹಾಲಳಿಗಾದರೂ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಬಾದಶಹನು ನೂರ ಮಹಾಲಳಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ : “ ನಿಮ್ಮ ದಾಸೀಜನರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಪರಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತರಾಗಿರಲು ಅವರ ಸ್ವಾಮಿನಿಯರಾದ ತಾವು ಮಾತ್ರ ತೀರ ಸಾಧಾರಣಪ್ರತಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸುವದೆಂದರೆ, ಅಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ”

ಅಗ್ಗೆ ಚತುರಳಾದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ ಈ ದಾಸೀಜನರು ನನ್ನ ಸೇವಕರು, ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗನುಸರಿಸಿ ನಾನು ಇವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅವರ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಿಗೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಹಾನಶಹರೇ, ನಾನು ಈ ಶ್ರಮ ಚರಣ ಕಮಲಗಳ ದಾಸಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ನನ್ನ ವೇಷವು ತಮ್ಮ ಮನೋದಯಾನುರೂಪವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಬಾದಶಹರ ಇಚ್ಛೆಯು ನನಗೆ ತಿಳಿಯ ಬಂತೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು. ”

ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಏಕಾಂತವಾಸದಿಂದ ನೂರಮಹಾಲಳ ಚಿತ್ತವು ಚಂಚಲವಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಬಾದಶಹನೇ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯ ವಿಸ್ಮರಣವು ಅವಳಿಗೆ ಆಗಹತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಕೂಡ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಡೆದಾಗ ಬಾದಶಹನ ಪೂರ್ವದ ಪ್ರೇಮವು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ಣ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ನಡೆದು ಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ದೊಡ್ಡ ಆಕಾರಗಳುಳ್ಳ ನಾಲ್ವತ್ತು ಮುತ್ತುಗಳ ಒಂದು ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅವಳ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ “ ನಾನು ನಿನ್ನ ಗ್ನು ನನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂಬ ” ಮಧುರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದನು. ಕೂಡಲೆ

ಅವಳನ್ನು ಆ ನಿಗ್ರಹದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಿ, ವಿಶಾಲವಾದ ರಮ್ಯ ರಾಜಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಅವಳ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ ಪರಸ್ಪರರ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಒಪ್ಪುಸುತ್ತು ಅವರ ವಿವಾಹವು ಒಳ್ಳೇ ಸಡಗರದಿಂದ ಆಯಿತು. ಬಾದಶಹನು ಅಮೃತ್ಪಾನದ ಮೂಲಕ ಅವಳಿಗೆ "ನೂರಜಹಾನ" ಎಂದು ನಾಮಾಭಿಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಸುವರ್ಣದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಬಾದಶಹನು ನೂರಜಹಾನಳ ತಂದೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಅಮರ್ಯಾದಿತ ಸತ್ತಿಯು ಒಳಿತಾಗಿ ದೃಢವಾಯಿತು. ಅವಳ ತಮ್ಮನಾದ ಅಸಫಖಾನನನ್ನು ಜಹಾಂಗೀರನು ತನ್ನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರತಿಯ ಉಮರಖಾನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಅಸಫಖಾನನ ಮಗಳಕೂಡ ಬಾದಶಹನ ಪುತ್ರನಾದ ಶಹಾಜಹಾನ ಇವನ ಲಗ್ನವಾಯಿತು. ಶೇರಅಫಗನಿಂದ ನೂರಜಹಾನಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳ ಕೂಡ ಬಾದಶಹನ ಎರಡನೇ ಮಗನಾದ ಶಹಾರೀಅರನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಭಯಾನಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ಜನವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಮಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿದ ಕುಟುಂಬವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಾಗ್ಯಸೂರ್ಯನ ತೇಜದಿಂದ ಇಡೀ ದೇಶದ ತುಂಬ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಲಗ್ನದಿವಸದಾರಭ್ಯ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಬಾದಶಹನ ಮೇಲೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೂ ನೂರಜಹಾನಳು ತನ್ನ ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದಳು. ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರವು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪರರಂಜಿತ್‌ಗಳ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಸಹ ಅವಳ ಸಮ್ಮತಿಯ ಹೊರತು ಆಗದಂತಾದವು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆದವು; ಆದರೆ ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನ ತರುವಾಯ ಪಟ್ಟವು ಯಾರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಡಿದಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಜಹಾಂಗೀರ ಮತ್ತು ನೂರಜಹಾನ ಇವರ ನಡುವೆ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ವಿತುಷ್ಟವೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ

ವಾದ ಬಡಿದಾಟವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ತಂದೆಯ ಹಿಂದೆ ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ಶಹಾಜಹಾನನದೆಂದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಕೆಲವರ ಮನೋದಯವು ನೂರಜಹಾನಳ ಅಳಿಯನಾದ ಶಹಾರಿಅರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವು-ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದಿತ್ತು. ಶಹಾಜಹಾನನು ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು; ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಪರಾಜಯವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಅವನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಮತ್ತು ತಂದೆಯಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಶಹಾಜಹಾನನ ಬಂಡಾಯವು ಮುರಿದು ಶಾಂತತೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೋಹಬತಖಾನನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬಲಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸರದಾರನು ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಬಂಡಾಯದಲ್ಲಿ ನೂರಜಹಾನಳು ಒಳ್ಳೆ ದೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು ಮೋಹಬತಖಾನನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿಜಯಶಾಲಿ ಸರದಾರನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನಿರ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಕಾರಸ್ಥಾನದ ಸಿದ್ಧಿರ್ಥವಾಗಲೀ ಅವನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತರೆ, ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಸಾವಿರಾರು ನೂತನ ವೀರರು ವಿಲಂಬ ಹತ್ತದೆ ಮಿಲಿತವಾಗುವಂತೆ ಅವನ ಕೀರ್ತಿಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಸರದಾರನು ಬಂಗಾಲದ ಸುಭೇದಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯದ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿದೆಂಬ ಸಂಗತಿಯ ವಿಚಾರಣೆಯು ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಕೂಡಲೆ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಾಜರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಆಪ್ತನೆಯಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಿಥ್ಯಾರೋಷ ಬಂದಿರುತ್ತದೆಂದು ಜಾಹೀರಪಡಿಸಿದರಬಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ಅವನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕೆಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಆಗ್ರಹವಾಗಲು, ಅವನಿಗೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಐದು ಸಾವಿರ ರಜಪೂತ ವೀರರು ಅವನ ಸಂಗಡದಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಜಹಾಂಗೀರ ಬಾದಶಹನು ಕಾಬೂಲದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಬಾದಶಾಹಿ ಸೈನ್ಯದ ತಳವು ತುಸು ಅಂತರದ ಮೇಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ವಾದಗ್ರಸ್ತವಾದ ವಿಷಯದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೋಹಬತಖಾನನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಳಿಸಿದನು;

ಮತ್ತು ಬಾದಶಹನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು. ಇವನಿಂದ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೂತನಿಗೆ ಬಾದಶಹನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಚುಬಕದ ಸಂಭಾವನೆಯು ದೊರೆದು ಅವನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟನು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅದ ತನ್ನ ದೂತನ ಮಾನಖಂಡನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೋಹಬತಖಾನನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿ ಕ್ರೋಧಭರಿತನಾದನು. ಆದರೆ, ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ದಬ್ಬಿಟ್ಟು ಅಪಮಾನದ ಸೇಡು ತೀರಿಸುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಝೇಲಮ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾದಶಹನ ಸೈನ್ಯವು ತಳ ಉರಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಮರುದಿವಸ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವು ಪೂಲಿನ ಮೇಲಿಂದ ನದೀ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಸವಾರಿಯ ಪರಿವಾರವು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು, ತನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸಂಧಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಮೋಹಬತಖಾನನು ಯೋಚಿಸಿ, ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಪೂಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದನು. ಅನಂತರ ಬಾದಶಹನ ಡೇರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿ, ಒಳಹೊಕ್ಕು ಬಾದಶಹನ ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ತನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತೆಂದು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದಬಳಿಕ, “ ಬಾದಶಹರು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಬೇಕು; ಬಾದಶಹರ ಸುರಕ್ಷಿತತನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಬೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ನಾನು ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕೇವಲ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದೆನು. ಯಾಕಂದರೆ, ನನಗಾದರೂ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಖಾನನು ನುಡಿದನು.

ಇತ್ತ ನೂರಜಹಾನಳು ಜನಾನಖಾನೆಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಡೇರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ನಡೆದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಅವಳ ಧೈರ್ಯವು ಕುಗ್ಗದೆ ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮತ್ತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೋಹಬತಖಾನನ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಬಂಧನುಕ್ತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಕೂಡಲೆ ನೇಷಾಂತರ

ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊರಬಿದ್ದಳು. ಮತ್ತು ಪಾಲಿಕೆಯನ್ನೇರಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೂ, ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಸರದಾರರಿಗೂ ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ಕರೆತರಿಸಿ, ಬಾದಶಹನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಷ್ಟು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅವರಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು ಅವರ ನಿರ್ಭತ್ಯನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಬಾದಶಹನ ಮುಕ್ತಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯವು ಮರುದಿವಸ ಹೊರಬೀಳಬೇಕೆಂದು ಆಪ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು; ಆದರೆ ನದಿಯ ಪಾತ್ರವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಿದ್ದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಪೂಲು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಹತ್ತಿತು. ಇತ್ತ ಮೋಹಬಲಶಾಲಿನ ಸೈನ್ಯಧವರು ಒಳ್ಳೆ ರಭಸದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ನೂರ ಜಹಾನನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಪರಾಧೂತಳಾದ ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮೋಹ ಬಲಶಾಲಿನನು ಮಿತಿಮಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು; ಆದರೆ ಅವಳು ಒಳ್ಳೆ ಧೂರ್ತೆಯಿಂದ ಅವನ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಲಾಹೋರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅದರಿಂದ ಮೋಹಬಲಶಾಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾದವು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಬಾದಶಹನ ಕಡಿಂದ “ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ನಿರ್ಣಯವು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ; ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಬಂಧು ಕೂಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವ ಭೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲ ”ವೆಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿದನು. ಈ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯವು ನಷ್ಟವಾಯಿತು; ಬಾದಶಹನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಳು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಹೊರಟಳು. ಬಿಡಾರದ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಖಾನನ ಸೈನ್ಯದವರು ಅವಳನ್ನು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ, ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಬಾದಶಹನ ಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಅಳಿಯನಾದ ಶಹಾರಿಯಾರನನ್ನು ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇವಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಇವಳು ರಾಜಮೋಹನನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು; ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇವ

ಳಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ಖಾನನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಬಾದಶಹರ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ದೇವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇವರು ಉಚ್ಚರು ಇವರು ನೀಚರು ಎಂಬ ಸಕ್ಷಸ್ಥಾತದಿಂದ ಬಾದಶಹರ ಕೈಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾದರೆ, ಲೌಕಿಕಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಖಾನನು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೇಳಿದನು.

ಭಯಂಕರ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ರಾಣಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಶಾರ್ಙ್ಗವನ್ನಾಗಲೀ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ, ನೂರಜಹಾನಳಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಸಹಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಜಹಾಂಗೀರನ ಈ ನೀಚತನದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅಲ್ಪವೇ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಾದರೂ ಅವಳು ತುಸು ಸಹ ಗಾಬರಿಯಾಗದೆ ಬಾದಶಹನ ಹುಳುವನ್ನು ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಮದಣದ ಪ್ರವರ್ತದಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನದೂ ತನ್ನದೂ ಒಮ್ಮೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಳು. “ರಾಜರು ಅಥವಾ ಬಾದಶಹರು, ಒಮ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡದೆ ರೆಂದರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕೂಡ ಅವರ ಜೀವಿತವಾದರೂ ನಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆಂಬ ನಿಯಮ ಉಂಟು. ಶಹನ ಭಿಟ್ಟಿಯು ನನಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ. ನನ್ನ ದೇಹಾಂತಶಿಕ್ಷೆಯ ಹುಳುವಿನ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಕೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಅಶ್ರುಜಲದಿಂದ ತೊಳೆಯುವದರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

ಮೋಹಬತಖಾನನು ಈ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ನೂರಜಹಾನಳು ಬಾದಶಹನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು; ಅವಳ ಮುಖದೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಶಬ್ದವು ಸಹ ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಆ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾದಶಹನು ಸದ್ಗದಿತ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಖಾನನಿಗೆ ಅಂದದ್ದು : “ಮೋಹಬತ, ಈ ಸ್ತ್ರೀಯಳನ್ನು ಯಾವೆ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ? ನೋಡು, ಅವಳ ನೇತ್ರಗಳೊಳಗಿಂದ ಅಶ್ರುಧಾರೆಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಡೆದವೆ!” ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆ ಉದಾರ ಸರದಾರನ ಅಂತಃಕರಣವು ದಯೆಯಿಂದ ಕರಗಿ

ಹೋಯಿತು; ಮತ್ತು 'ಬಾದಶಹರ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿರರ್ಥಕ ವಾದೀತೆ'ಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಡಲೇ ರಾಣಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮಾಡಿದನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ವರೆಗೆ ಬಾದಶಹ ಮತ್ತು ನೂರಜಹಾನ ಈ ಉಭಯತರೂ ಮೋಹಬತಖಾನನ ಸಜರಕ್ಕೆ ದಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಈ ನೆಗೆ ಬಾದಶಹನು ಪೂರ್ಣ ಮೆತ್ತಗಾಗಿದ್ದಾನೆಂತಲೂ ತನ್ನ ಮಾನವಿಂಡನೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿಬಂದಿತೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸಿ ಮೋಹಬತಖಾನನು ಆ ಉಭಯತರನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡಿದನು. ಮೋಹಬತಖಾನನ ಪ್ರತಿಬಂಧದೊಳ ಗಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಕೂಡಲೆ, ಬಾದಶಹನು ನೂರಜಹಾನಳ ಹೇಳುವಿಕೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಮೋಹಬತಖಾನನ್ನು ರಾಜದ್ರೋಹಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರಿಗೆ ಬಕ್ಷೀಸು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಸಾರಿದನು. ಆದರೆ, ಮೋಹಬತಖಾನನ ಯುದ್ಧಚಾತುರ್ಯವು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆಂಬ ದನ್ನು ಅಸಫಖಾನನು ನೂರಜಹಾನಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಹೇಳಿ ಅವಳ ರೋಷವನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸಿದನು. ಬಾದಶಹನು ಮೋಹಬತಖಾನನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಭೇದಾರಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಾದಶಹಾ ಮತ್ತು ಮೋಹಬತಖಾನ ಇವರೊಳಗಿನ ವಿರೋಧವು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಒಡೆಯನ ಮೇಲೆ ಸೇವಕನು ವಿಜಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ನೂರಜಹಾನಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪೂರ್ವವತಾ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಇಸ್ತಿ ಸನ್ನ ೧೬೭೮ನೇ ವರ್ಷ ಜಹಾಂಗೀ ರನ ಮರಣದ ಕೂಡ ನೂರಜಹಾನಳ ಸತ್ತೆಯಾದರೂ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಪತಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ೧೮ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಮರಣಹೊಂದಿ ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೨೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯದ ನೇಮಣೂಕವಿತ್ತು. ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಾನೀಸ್ಸಭಾವದವಳಿದ್ದರಿಂದ ಸತ್ತಾಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಲಾಹೋರದ ಸುಖನಿವಾಸ ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದಳು.

ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಘನತೆಗೇರಿದ ಜನಾಂಗವೆಂದರೆ ಗ್ರೀಕರದು. ಆ ಗ್ರೀಸದೇಶವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಅಂಗೈಯಷ್ಟು ಪ್ರಾಂತವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದವರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೋರಿದ ವೀರರೆಂದರೆ ಆ ಗ್ರೀಕರೇ; ಲೋಕೋತ್ತರರಾದ ಶತ್ರುಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದರೂ ಅವರೇ. ಗಣಿತ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ಸದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಉಪಯುಕ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರನ್ನೇ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದ್ವೀಪ ದ್ವೀಪಾಂತರಗಳಿಗೆ ಕಡಲುಪಯಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸದವರೇ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ವಕ್ರೈತ್ಯಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ರಾ-ನೀತಿಜ್ಞರೆಂದರೆ ಗ್ರೀಕರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಲ್ಲ. ಅಸಾಧಾರಣರಾದ ಕವಿಗಳವರು; ನಿಷ್ಣಾತರಾದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು. ಇತಿಹಾಸಲೇಖನವು ಅವರಿಂದಲೇ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದರೂ, ಆ ಗ್ರೀಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು. ಸ್ಪಾರ್ಟಾ, ಅಥೆನ್ಸ್, ಥೀಬ್ಸ್, ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾ, ಇಲ್ಲಿರಿಯಾ ಮುಂತಾದ ಜನಾಂಗದವರೆಲ್ಲ ಗ್ರೀಕರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ನೆರಳು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಸರಿಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂದೂ ಸ್ಪಾರ್ಟಾದ ವೀರರು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಉಳಿದ ಗ್ರೀಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ನಾಳೆ ಅಥೆನ್ಸದವರು ತಮ್ಮ ಯುಕ್ತವಾದ, ರಾಜನೀತಿ, ಕೌಟಿಲ್ಯ, ವಕ್ರೈತ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮಾದಿಗಳ ಬಲದಿಂದ ಉಳಿದವರ ಶಲೆಯುಮೇಲೆ ಕೈ ಆಡಿಸಿದರು. ಒಮ್ಮೆ ಥೀಬ್ಸದವರು ಪ್ರಬಲರಾದರೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗವು ಜಿಗಿದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕವನ್ನು ಬೆರಗು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಈಗಿನ ಸರ್ವಿಯಾ ಹಾಗೂ ಬಲ್ಗೇರಿಯಾದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಅರ್ಧಭಾಗ ಕೂಡಿ ಆಗುವ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಸ್ಪಾರ್ಟಾ ಅಥೆನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಅತ್ಯುಚ್ಛ್ರಿತವಾಗಿ

ಮೆರೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾ ಪ್ರಾಂತವು ಬಹು ಹೀನವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ದೇಶವನ್ನೇ ಬೆಳಸಿ ಬಲಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದವ ರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರನಾಯಕನಾದ ಶಿಕಂದರಬಾದಶಹನೂ ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನೂ. ತಂದೆಮಕ್ಕಳೀರ್ವರೂ ಅಸಾಧಾರಣರಾದ ಪುರುಷ ಸಿಂಹರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವನಾದ ಕಡಿಮೆಯವನಾದನೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಿ ಕ್ಯಾಗದು. ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನ ತಂದೆಯಾದ ಅಮಂತರಾಜನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಥೀಬ್ಬ ಜನಾಂಗದವರು ಬಹು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮಂತರಾಜನ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಅಣ್ಣನಾದ ಪರ್ದಿಕನು ರಾಜನಾಗಿರುವಾಗ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದವರಿಗೂ ಥೀಬ್ಬದವರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಸೋತು ಥೀಬ್ಬದ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಪಿಲಾಪೀಡನ ಬಂದಿಯಾಗಿ ಹೋದನು (ಕ್ರಿ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ೩೬೦). ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಸುಕೃತವೇ ಬಂದಿವಾಸದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥವನ್ನೀಯುವದಾಯಿತು.

ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಥೀಬ್ಬ ಸಂಸ್ಥಾನವೇ ಶೌರ್ಯ ಧೈರ್ಯ ವಿದ್ಯೆಬುದ್ಧಿ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ ಮುಂತಾದ ಉಚ್ಚೈತವಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರವಣವೆನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಥೆನ್ಸದ ಪಂಡಿತರೂ ಸ್ಪಾರ್ಟಾದ ಕಡುಗಲಿಗಳೂ ಈಜಿಪ್ತ ಅಯೋನಿಯಾ ಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಾಪಸಿಗಳಾದ ವರ್ತಕರೂ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ತಸ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಸುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಂದಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ಇಪ್ಪತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷದ ನವತರುಣನಾದ ರಾಜಕುಮಾರನವನು. ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೂ ಉತ್ತಮಹಯುತನೂ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಥೀಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದ ವಿದ್ಯೆ ಕಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಳಿಬಳಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಕ್ತವೀರನಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಸೈನಿಕ ನಂತೆ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದು ಯುದ್ಧಕಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಥೀಬ್ಬದ ಭೀಷ್ಮನಾದ ಇಸಾಮಿನಂದನೆಂಬವನು ಸೇನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡನು. ಪಂಡಿತರಾದ ವಕ್ತಾಜನರ

ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅವನು ಶ್ರೋತೃಗಳ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತನ್ನೆಡೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ವಾಕ್ಯಾಪಲ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ವಿನಯಾನ್ವಿತನೂ, ಸುಂದರನೂ, ಸ್ವಸನ್ನವದನನೂ ಆಗಿದ್ದ ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸದಿದ್ದ ಜನರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಧುವಾಗಿ ತೋರುವ ತನ್ನ ಬಹಿರಂಗದ ಆಡಂಬರಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನಾಸರವೆಂದು ನೆನೆದು ಅವನು ಪ್ರಸಂಗಬಂದಾಗ ಕುಟಿಲನೀತಿಯ ಅಶ್ವಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಿದವನಲ್ಲ. ಪರಗತಿ ಖಳಾನುಖೀತೇ ಶೈವೀತೇ ತೇ ಸ್ತು ಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿಣಾಃ, ಎಂದು ನಿಂದಾ ವ್ಯಂಜಕವಾದ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡುವವರಾದ ನಾವು ಆರ್ಯಜನರು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೇವು. ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನು ಮುಂದಕ್ಕಾದವನು ಆಗಿಹೋಗಿ ಅಜರಾಮರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿದನು.

ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನನಾದ ಫಿಲ್ಲಿಪ ರಾಜಕುಸುಮಾರ್ಥ ಧೀಬುದ್ಧಿ ದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ದೇಶವಾದ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೆರವಾಗಿದ್ದ ಸಿಂಹಾಸನವು ಅವನ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅವನ ಅಣ್ಣನಾದ ಪರ್ದಿಕರಾಜನು ಪರರಾಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಮಡಿದುಹೋಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಜರೆಲ್ಲರೂ ಫಿಲ್ಲಿಪನನ್ನು ಆದರದಿಂದೆತ್ತಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಅನಲಪನಾದ ಆ ರಾಜನು ಸಹಮಾಡದೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಪ್ರಜರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧಕಲೆಯನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದನು. ಚುಚ್ಚುಗೋಲಿನ (ಬರ್ಚೆಯ) ಭಟರದೊಂದು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು (ಫ್ಯಾಲ್ಕಾಂಕ್ಸ್) ಇವನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು. ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಕೈಕೆಳಗೆ ವಿನೂತನವಾದ ಯುದ್ಧಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡ ಅವನ ಸೇನೆಯು ಸಮಗ್ರವಾದ ಗ್ರೀಸದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರಿದ್ವಾರಿಯಿತು. ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದ ಪೂರ್ವಕ್ಕಿದ್ದ ಫ್ರೀಸ (ಬಲ್ಗೇರಿಯಾದ ಪೂರ್ವಭಾಗ + ಈಗಿನ ಯುರೋಪದ ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನ) ದೇಶವನ್ನೂ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿರಿಯಾ ದೇಶವನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಥೀಬ್ಸ್, ಅಥೆನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿ ಮಣಿಸಿದನು. ಹ್ರುದ್ರವಾದದ್ದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಅಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಗ್ರೀಸದ ಅಗ್ರೀಸರವಾದ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಮೆರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಸಕಲ ಗ್ರಹಗಳು ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಫಿಲ್ಲಿಸ ರಾಜನಿಗೆ ಪುತ್ರೋತ್ಸವವಾಯಿತು. ಆ ಸುಪುತ್ರನೇ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನು (ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು). ಶಿಕಂದರನ ತಾಯಿಯಾದ ಅಲಿಂಪಿಯಾ ರಾಣಿಯು ಎಪೀರ ಎಂಬ ಪುರಾತನವಾದ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು; ತಂದೆಯಂತೂ ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಾದ ಫಿಲ್ಲಿಸರಾಜನು. ಅಂಥ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ ಶಿಕಂದರನು ಲೋಕೋತ್ತರನಾದ ವೀರನಾದನೆಂಬದು ಸಹಜವೇ. ಶಿಕಂದರ ರಾಜಕುಮಾರನ ಶಿಕ್ಷಣ-ಪೋಷಣಗಳ ಕ್ರಮವು ಒಳ್ಳೆ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಗನ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಿಲ್ಲಿಸರಾಜನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಆಸ್ಥೆಯಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಅವನ ತಾಯಿಯು, ತನ್ನ ಮಗನು ಲೋಕೈಕವೀರನಾಗಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ ಬಹು ಸಾಹಸಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲಿಂಪಿಯಾ ರಾಣಿಯು ಶಿಕಂದರನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ತನ್ನ ಆಪ್ತನಾದ ಲಿಯೋನೀಡನೆಂಬ ವೀರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಳು. ಹದಿನೂರು ವರ್ಷದವನಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಿಕಂದರನು ದೃಢಾಂಗನೂ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅತಿನಿಷ್ಣಾತನೂ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿ ತೋರಿದನು. ಮುಂದೆ ಅವನ ಮಾನಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸವು ಜತದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಚತ್ವರ್ವಾನ್ವಿಯಾದ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಕುಂದಣವನ್ನಿಟ್ಟ ಹಾಗಾಯಿತು. ಹದಿನೂರು ವರ್ಷದ ನವತರುಣನಾದ ಶಿಕಂದರ ಯುವರಾಜನು ಸೇನಾಧುರಂಧರನಾದ ವೀರನೂ ಉದಾತ್ತವಿಚಾರದ ರಾಜಕುಮಾರನೂ ಆಗಿ, ಎಲ್ಲರ ಅದರಕ್ಕೂ ಪ್ರೀತಿಗೂ ಪಾತ್ರನಾದನು. ಫಿಲ್ಲಿಸರಾಜನ ಉಚ್ಛ್ರೇಯವನ್ನು ಸಹಿಸದವರಾದ ಅಥೆನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಥೀಬ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳವರು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ಹದಿನೂರು ವರುಷದ ಎಳೆಪ್ರಾಯದವನಾದ ಶಿಕಂದರ ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. “ ಚರೋನಿಯಾ ” ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿರಲು,

ಶಿಕಂದರನ ಶೌರ್ಯಸಾಹಸಗಳಿಂದಲೇ ಶತ್ರುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋತು ಹೋದರು. ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನು ಕಂಡಿರಾ ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂಥವನನ್ನು ಮುಲಕೇಸರಿಕ್ಷೇಗೆ ಕೂಡ ಕರಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ! ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನೇ ಥೀಬ್ಬ ಅಥೆನ್ನಗಳಂಥ ಎರಡು ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಯುಕ್ತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸ್ವಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ ಮುರಿದು ಹಾಕಿದನು.

ಗ್ರೀಕ ಜನಾಂಗದವರೆಲ್ಲರ ಬಗ್ಗುಬಡಿದ ಬಳಿಕ ಫಿಲ್ಲಿಪ ರಾಜನು ಏಸಿಯಾಖಂಡದ (ಭೂಮಧ್ಯಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸಿಂಧು ನದದ ವರೆಗಿರುವ) ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ದರಾಯಸ ಬಾದಶಹನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಒಕ್ಕೇ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಸೇನೆಯನ್ನು ಆತೀಶಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ತಾನೇ ನಿಂತು ಅದಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾಮೋಪಚಾರದಿಂದ ಗ್ರೀಕ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಸೇನಾನಾಯಕರೊಡನೆ ಸೇಹಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಆಟ್ಟಾಲನೆಂಬ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮಗಳಾದ ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರಾ ಎಂಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಈ ಮದುವೆ ಮಾತ್ರ ಫಿಲ್ಲಿಪ ರಾಜನ ಇತಿಶ್ರೀಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭವು ನಡೆದಾಗ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ತನ್ನ ಆಪ್ತರಿಷ್ಟರದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಳಗವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಧುಪಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಆಟ್ಟಾಲನು ಕಿಂಚಿತ್ ಮದಿರೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಚಪಕವನ್ನು (ಪಾನಪಾತ್ರವನ್ನು) ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಹಡಿದು ' ಈ ನನ್ನ ಮಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಕರನಾದ ಸುಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಲಿ ! ' ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಚಪಕದಲ್ಲಿಯ ಮಧುರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದನು. ಆ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಪಾನಪಾತ್ರವನ್ನು ಆಟ್ಟಾಲನ ಮೋತಿಗೆ ಒಳಿತಾಗಿ ಹೇರಿ "ದುರಾತ್ಮನೆ, ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನ ಔರಸಪುತ್ರನಾದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲು ನೀನೇನು

ಮಾತಾಡಿದೆ ? ನಾನು ದಾಸೀಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾ ? ” ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿ ಕೇಳಿದನು. ತನ್ನ ಹೊಸಮಾವನ ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು. ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡದೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದಿದ್ದು ಖಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿ ಯುವರಾಜನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಾಗಿಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಜಾರಿ ಧಡಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಶಿಕಂದರನು ತಂದೆಯ ಅಪಹಾಸಮಾಡಿ ನಕ್ಕು “ ನೋಡಿದಿರಾ, ಯುರೋಪದಿಂದ ಏಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಹೋಗಿತಕ್ಕವನಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಆಸನದಿಂದಿದ್ದು ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉರುಳಿಹೋದನು ! ” ಎಂದು ನುಡಿದವನೇ ನಿಂತಕಾಲಮೇಲೆ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿದ್ದು ಹೋಗಿ ಇಲ್ಲಿರಿಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅಪಮಾನಸಂತಪ್ತಳಾದ ಅಲಿಂಪಿಯಾ ರಾಣಿಯು ಕೂಡ ಗಂಪನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಈ ಸಂಗತಿಯಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಸಾನಿಯನೆಂಬ ನೀಚನೊಬ್ಬನು ರಾಜವಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನನ್ನು ಕಡಿದು ಕೊಂದುಹಾಕಿದನು. ಆ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಅಲಿಂಪಿಯಾ ರಾಣಿಯೇ ಮಾಡಿಸಿದಳೆಂದು ತತ್ಕಾಲೀನರಾದ ಹಲವು ಜನ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ದೊರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಅನರ್ಥಕರವಾದ ಕೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕಂದರ ರಾಜಕುಮಾರನ ಅಂಗವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಏಕವಾಕ್ಯವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

“ ಗೂಳಿ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಆಳಿಗೊಂದು ಕಲ್ಲು ” ಎಂಬಂತೆ ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರಾದ ಗ್ರೀಕ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲರೂ, ದರ್ಪಹರನಾದ ಆ ರಾಜನು ಅಸಮೃತ್ಯನನ್ನು ಹೊಂದಿದನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದ ಉಬ್ಬಿ ಏದ ಕೊಬ್ಬಿ, ಇನ್ನು ಮಾಡಿಡೋನಿಯಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುರಿದು ಹರಗಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಹವಣಿಕೆಗೆ ಬಿದ್ದರು. ಡಿಮಾಸ್ತಿನಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಅಥೆನ್ಸದ ವಾಚಾಲರು ಜಗಲಿ ಜಗಲಿಗಳನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನೋತ್ತೇಜಕವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಫಿಲ್ಲಿಪನ ಮರಣದ ಸುಸಂಧಿ

ಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಬೋಧಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಹುರುಪು ತುಂಬಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ನಡುವೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದವು. ಪ್ರಬಲನಾದ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಸತ್ತುಹೋದನು; ಅವನ ಮಗನಾದ ಶಿಕಂದರನೆಂದರೆ ಅಪ್ರೌಢನಾದ ಹೊಸ ತರುಣನು. ಫಿಲ್ಲಿಪನು ತಮ್ಮ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗುದ್ದಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಒಗೆಯಲು ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಧೀಬ್ಬದವರು ಅಸ್ಥೆತೊಟ್ಟರು. ಳಿ ಕೇಳಿ ಖೀಷಣಗಾ ನಡೆ ಕೇಳಿ ಎಂಬಂತೆ ಫಿಲ್ಲಿಪನು ಸತ್ತರೆ ಶಿಕಂದರನು ತಂದೆಗೆ ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯೆಂಬದನ್ನು ಆ ಜನರು ತಿಳಿಸಿದಲ್ಲಿ.

ಈ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೆಂದರೆ ಕಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಶಿಕಂದರನು ಚರೋನಿಯಾದ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು ಇವರ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅವನಿಗೆ ಮೂತ್ರವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಪರ್ಶಿಯಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ದರಾಯಸನ ಕೈ ಒಡ್ಡುಮುರಿದು ಅವನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಶಿಕಂದರರಾಜನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಧೈಯವಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅನ್ಯವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕದೆ ಮುಂದಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದನು. ಗ್ರೀಕ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಡಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಅವಕಾಶವಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಅರಿತವನಾದ ಶಿಕಂದರನು ಅಲಸ್ಯ ಮಾಡದೆ ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಡಾನ್ಯೂಬ ನದೀತೀರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಮುಂದೆ ತನಗಾವ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಗಳಾಗದಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿದನು. ಶಿಕಂದರನು ಈ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲೆ ತೊಡಗಿರುವನೆಂಬದನ್ನರಿಯದೆ ಅವನು ತಮ್ಮ ಭೀತಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಓಡಿಹೋಗಿರುವನೆಂದು ಧೀಬ್ಬ, ಅಥೆನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಗ್ರೀಕ ಜನಾಂಗದವರು ನಂಬಿ ಸಂತೋಷಭರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲಂಬವಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇತ್ತ ಸಮಯ ಸಾಧಕನೂ ಸ್ವಕಾರ್ಯ ನಿರತನೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಶಿಕಂದರನು ಡಾನ್ಯೂಬ ತೀರಸ್ಥರ ಪಾರಿಪತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ ಮಾಯಾಮಂತ್ರಸಾಧಕನ ತ್ವರದಿಂದ ಸಾಗಿ.

ಬಂದು, ಭ್ರೇಷ ಇಲ್ಲಿರಿಯಾಗಳ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಜಡೆದು ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ನೆಟ್ಟನೆ ಥೀಬ್ಬ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಬಂದನು. ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಭೀಕರವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿ ಬರುವ ಶಿಕಂದರನ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೆ ಥೀಬ್ಬದವರ ಕೈಕಾಲುಗಳು ತಣ್ಣಗಾದವು. ಅವರ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಾಃಹಾಃಕಾರವದ್ದಿತು. ಆ ಜನರ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಶಿಕಂದರ ಬಾವಶಹನಿಗೆ ಕನಿಕರ ಬಂದಿತು. ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಆ ಜನರೊಡನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರೆ ಕುಳ್ಳಿರಲೆಂದು ಅವನು ಅವರ ಮೈಮೇಲೇರಿ ಹೋಗದೆ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನದವರು ಅವರನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೀರ್ತನ ಪುರಾಣಶ್ರವಣಜನ್ಯವಾದ ವೀರಾವೇಶವನ್ನಾಂತ ಡಿಮಾಸ್ಕಿನಿಯೇ ಮುಂತಾದ ವಕ್ರತೋತ್ತೇಜಕರಾದ ರಾಮಭಟ್ಟ ಹರಿಭಟ್ಟರು ಸೃಘಾಶ್ವಾಸನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆ ಬಡಜನರ ಬಾಲ ಒಡ್ಡಮೂರಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ದರಾಯುಸನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸವು. ಗ್ರೀಕ ಜನರೊಡನೆ ಅಟ ಅಡುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದುದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಅವನು ಹಾವೀರನು ಥೀಬ್ಬದವರ ಮೇಲೆ ಹರಿಬಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಆ ಜನಾಂಗದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುರಿದು, ದಯಾ-ಕ್ಷಮೆಗಳನ್ನೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ತೋರಿಸದೆ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡುಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೊಂದೂ ಉಳಿಸದಂತೆ ಕಡಿದುಹಾಕಿದನು. ವಾಚಕರೇ, ಇದು ಅನೀತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಿಕಂದರನನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಡಿರಿ. ರಾಜಕಾರಣವಿಲೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಥೀಬ್ಬದವರು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಬರುವ ಅಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೊತ್ತಟ್ಟಿಗಿಂತಲಿ, ಶಿಕಂದರನು ಏಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಹೋದಾಗ ಈ ದುಷ್ಟರು ಅವನ ಸಶಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ದಾಳಿಯನ್ನು ತರದೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಥೀಬ್ಬದವರಿಗಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕಂಡು ಉಳಿದ ಗ್ರೀಕ ಜನಾಂಗದವರೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ಮುರಿದ ಹಾವುಗಳಂತೆ ರಜ್ಜುಪ್ರಾಯರಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕುಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅಭಿನ್ನದವರೇ ಅಭಿಮಾನಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಬಂದು, 'ಪ್ರಭುವೇ, ನೀನೇ ಇಂದ್ರ, ನೀನೇ ಚಂದ್ರ'

ಎಂದು ಹೊಗಳಿದರು.

ಹೀಗೆ ಗೃಹಕಲಹಗಳ ಜಂಜಡವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾದ ಬಳಿಕ, ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಯಾದ ರಘುರಾಜನಂತಿರುವ ಶಿಕಂದರ ರಾಜನು ವಿಶ್ವಜಿತ್ವನಂಥದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಧ್ಯರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯೋಗಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ, ಕವಿಜನ ಪಂಡಿತ ರನ್ನೂ, ಅತಿರಥಿ ಮಹಾರಥಿಗಳನ್ನೂ, ರಾಜಪುತ್ರ ಸರದಾರರನ್ನೂ ಬಹು ಮಾನ ಪಾರಿತೋಷಕಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದನು. ಆ ಧನಸಂತೃಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕಂದರ ಮಹಾರಾಜನ ಭಾಂಡಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿನೆಲೆಯೆತ್ತಿಕೆ ಧನಕನ ಕಾದಿಗಳ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಸವದುವಾಗಿದವು. ಅವನ್ನು ಕಂಡು ಪರ್ದಿಹನೆಂಬ ಕೋಶಾಧಿಪತಿಯು ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು “ಮಹಾರಾಜ, ಹೀಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲ ತೊಳೆದುಹೋದ ಬಳಿಕ ತಮ ಗೇನು ಉಳಿಯುವದು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಶಿಕಂದರನು ಅತ್ಮತುಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಕ್ಕು “ಯಾಕೆ ಕೋಶಾಧಿಪರೆ, ಮುಂದಾಗುವ ಗಳಿಕೆಯೆಲ್ಲ ನನ್ನದೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬಳಿಕಾ ಜಗಜ್ಜಿಗೀಷುವಾದ ರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣದ ಭಾರವನ್ನು ಅಂತ್ಯವೇತರನೆಂಬ ಕಡುಗಲಿಯಾದ ಸೇನಾಪತಿಯೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ತಾನು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪರ್ಶಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದು ನಡೆದನು (ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೩೪). ವಿಜಯೋತ್ಸುಕವಾದ ಅವನ ಸೇನೆಯೂ ಅವನೂ ಭರದಿಂದ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿ ಹದಿನಾರೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದಿಂದ ಗ್ಯಾಲಿಪೊಲಿ ದ್ವೀಪಕಲ್ಪದಲ್ಲಿರುವ ಸೆಸ್ಪಾಸ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪಲ್ಲಿಯೇ, ಯುರೋಪ, ಏಶಿಯಾಖಂಡಗಳ ಸೀಮೆಯಾಗಿದ್ದ ಹೆಲೆಸ್ಪಂಟನೆಂಬ ಸಾಮುದ್ರಧುನಿಯಿರುವದು. ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲವೇಕ್ಷಿಸುವ ಜನರು ಮಹಾತೀರ್ಥಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವಣಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಶಿಕಂದರ ರಾಜನಾದರೂ ತಾನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೆಲೆಸ್ಪಂಟನೆಂಬ ಆ ತೀರ್ಥರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವಣಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ, ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸುವರ್ಣ ಕಲಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟು ಮದಿರಾ ರಸದಿಂದ

ದೇವತಾತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. “ ಸುರೆಯೇನು? ತರ್ಪಣವೇನು? ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ! ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ! ” ಎಂದು ದೇಶಕಾಲಗಳ ಜ್ಞಾನ ಟಹಿತರಾದ ಆಧುನಿಕ ಭಟ್ಟ ಭಿಕ್ಷು ಕರು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ‘ॐ विमलवसन्ते सतां क्रियायै सुध (१?) या तर्पयते सुरान् पितॄन्’ ಎಂದು ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಚಂದ್ರನೇ ಸುಧೆಯಿಂದ [ಮಧುರಸದಿಂದ] ದೇವತಾಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಮಧುರಸವೆಂದರೆ, ನುದಿರೆಯೇ. [ನತ್ರ शाश्वतप्रतिमाभरणं मय]. ಅತಿಥಿಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನಾವು ಮಧುಸರ್ಪವನ್ನು (ಮಧುಸಮರ್ಪಣವನ್ನು) ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರುವುದು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಧುರಸವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆವು; ಇತ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ಮಧುಸರ್ಪವಿಧಿಯನ್ನಾದರೂ ಬಿಡಲಾರೆವು. ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಾವೀಗ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮೊಸರಿನ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮುತ್ತಿನ ಹತ್ತೊಂಟಿ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಸಮಾವರ್ತನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಣಕದ ಕೋಡಬಳೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುತ್ತುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕೋಡಬಳೆಯು ಹತ್ತೊಂಟಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ; ಮೊಸರು ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ಮಧುಸರ್ಪವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ, ಆಯ್ಕಾ ಸುರಾಭಕ್ತರೆ, ನಾವು ಈ ಟೀಕೆಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸುರಾಪಾನಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದವನ್ನಿತ್ತಿನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವಥಾ ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ.

ಕ್ರಮಾನುಗತವಾದ ಪೂಜಾವಿಧಾನಗಳೂ ಭೋಜನಾದಿ ಸಮಾರಂಭಗಳೂ ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಶಿಕಂವರ ರಾಜನು ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ಡಾರ್ಡಾನೆಲ್ಲ [ಕೆಲೆಸ್ವಾಂಟ] ಸಾಮುದ್ರಧುನಿಯನ್ನು ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ದಾಟಿ ಏತಿಯಾದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನಿಟ್ಟನು. ಕೂಡಲೆ ವಿಜಯಸೂಚಕಗಳಾದ ಕಹಳೆ ತುತೂರಿ ನಗಾರಿ ನೌಬತ್ತು ಮುಂತಾದ ರಣವಾದ್ಯಗಳ ಘನತರವಾದ ನಿನಾದವೆಸಗಿತು. ಉದ್ರಿಕ್ತರಾದ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಲು ಆ ಶಬ್ದಸಮುಚ್ಚಯದ ನಿತಾಂತವಾದ ಪ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಬುದ್ಬುದಾಕಾರವಾಗಿ ತೋರುವ ಮೈರೀಮಸಟಲವು ಫಟ್ಟನೆ ಒಡೆದುಹೋಗುವದೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಬಳಿಕ ದೇವತಾರಾಧನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಸೇನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ದಿನಸ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವವರಾದರು.

ಪ್ರಬಲವಾದ ಶತ್ರುಸೇನೆಯು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿಯುವ ವರೆಗೆ ದರಾಯಸ ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪ್ರಮಾದವನ್ನು ಕಂಡು, ನನಗಿನ್ನು ಅಪಜಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಶಿಕಂದರ ರಾಜನು ನಿರ್ಭೀತನಾಗಿ ಒಳದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಂತುಕನಾಗಿ ಶಿಕಂದರನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಲಿಡಿಯಾ ಅಯೋನಿಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕ್ಷತ್ರಪರು [ದರಾ ಮುಸನ ಸುಭೇದಾರರು] ಎಚ್ಚತ್ತವರಾಗಿ ಶಿಕಂದರನ ಮಾರ್ಗನಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾನಿಕಾ ಎಂಬ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಝೇಲೇಯ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಾನಿಕಾ ನದಿಯು ಕಾಲೊಳೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಎದೆಮಟ್ಟ, ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆಮಟ್ಟ, ಮತ್ತೊತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಈಸಿಗೆಯಾಗಿರುವ ಆ ಹೊಳೆಯ ನೀರು ಒಕ್ಕೇ ಸೇವಿನಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಶಿಬಿರವು. ಅಂತಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಶಿಕಂದರನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಪಾರ್ಮೊನಿಯೋನೆಂಬವನು ರಾಜನಿಗೆ ಅವಧ್ವನಿ: “ ಪ್ರಭುಗಳೇ, ಹೊಳೆ ದಾಟುವ ದನ್ನು ನಾಳೆಗೆ ನೋಡೋಣ; ಇದು ಹೊತ್ತಲ್ಲ. ” ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ನಕ್ಕು “ ಎನು ಹೇಳುವಿರಿ ನಾಯಕರೇ ? ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಬಂದವರಾದ ನಮಗೆ ಈ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ನದಿಯು ದುಸ್ತರವಾಯಿತೆ ? ” ಎಂದು ನುಡಿದು “ ಭಟರೆ, ನೋಡುವಿರೇನು ? ಶುಭಸ್ಕ ಶೀಘ್ರಂ ” ಎಂದು ಸೈನ್ಯದವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ನಿಂತಕಾಲ ಮೇಲೆ ರಾವುತರ ಪಡೆಯನ್ನು ಹೊಳೆಗೆಡವಿದನು. ರಾವುತರು ನಡುಹೊಳೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿದ್ದ ನೀರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶಿಕಂದರ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅರ್ಭಟಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ‘ ಧೈರ್ಯಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧಕಂ ’ ಎಂದವನೇ ನೀರಿನ ಸೆಳವು ಈಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಹೊಳೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಹಸದಿಂದ ದಾಟಿ, ಆಚೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋದನು. ರಾಜನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಂಡು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತರಾದ ರಾವುತರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮೇಜಯವೆಂದವರೇ ಆ ತಮ್ಮ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನ ಬಿನ್ನುಬಡದೆ

“ ಹುರ್ ! ಹುಯ್ ! ” ಎಂದು ಅರ್ಭಟಿಯಿಂದ ಕೂಗಾಡುತ್ತೆ ಹೊಳೆಯನ್ನು ದಾಟಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಇವರು ಹೊಳೆ ದಾಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶತ್ರು ಸೇನೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕದನವೆಳಗಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೇನೆಯು ಹಿಂಜರಿದರೆ ಘಾತವೇ ಎಂದು ಕಂಡು ಕೊಂಡವನಾದ ಶಿಕಂದರ ರಾಜನು, ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಶತ್ರು ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ವೀರಗರ್ವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೆ ಖಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿ ಚಾರಗಡತದ ಕೊಲೆಯನ್ನೆ ಬೈಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಜೀವದ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ! ರಾಜನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಂಡು ಸೈನ್ಯದವರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಿತಿವಿಾರಿದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತುಂಬಿತು. ಆ ಭಟರ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಭಯಂಕರವಾದ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಗೆ ಶತ್ರು ಸೇನೆಯು ಈಡಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಂದೇನು ಕೇಳುವದು? ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದ ವೀರರು ಉದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಜಡೆಜಡೆದು ಕಡಿದರು. ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿಯಿತು. ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬಹು ಪ್ರೀತಳಾಗಿ ಶಿಕಂದರ ಮಹಾರಾಜನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿದಳು.

ಜಯವು ವಿಜಯಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೀಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪಜಯವು ಶತ್ರುಗಳ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹರಣಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ದುಃಸಹವಾದ ಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ, ಅಪಜಯದ ವಾರ್ತಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಬಲದ ತೇಜಸ್ವೆಲ್ಲ ಅಡಗಿಹೋಗಿ ಅದು ಇದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಆಗುವದು. ವಿಜಯಿಯಾದ ಶಿಕಂದರನು ರೋಲೇಯದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಹೋಗಿ ಸಾರ್ದ ಎಂಬ ಕೋಟೆಗೆ ಸಾಗಿಬರುವೆನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶತ್ರು ಸೇನೆಯು ಎದೆಯೊಡಕೊಂಡು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಆ ಮಹಾವೀರರು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ ಇಫೇಜವೆಂಬ ಕೋಟೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅದೂ ಅವನ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಏಜಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕೈಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಶಿಕಂದರರಾಜನನ್ನು ಕರಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡಿದವು. “ ಇನ್ನಂತೂ ನಮಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಹಡಗುಪಡೆಯ ಭೀತಿಯು ಇಲ್ಲದಾಯಿತೇ ! ” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ

ತೆಗೆದವನೇ ಶಿಕಂದರನು ಪೂರ್ವೋತ್ತರವಾದ ದಿಶೆಯಿಂದ ತುರ್ಕಸ್ಥಾನದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಗಳಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಯುದ್ಧವೆಲ್ಲಿ? ನಗರ ನಗರಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳು ಊರಿಸುತ್ತ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಶಿಕಂದರನನ್ನು ಎದಿಗೊಂಡು ತಮ್ಮೊಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದವ ರಂತೂ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಶಿಕಂದರರಾಜನ ಉತ್ತಮಾಂಗವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಏಸಿಯಾ ಖಂಡದ ನಿವಾಸಿಗಳೆವರು! ತಮ್ಮ ರಾಜನಾರೋ, ತಾವು ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವದಾಗಿಗೋ! ಅಭಿಮಾನವೆಲ್ಲಿ?

ಚಳಿಗಾಲವು ಬಂದಿತು. ದರಾಯಸನ ಪ್ರಜರಿಂದಂತೂ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ತೊಂದರೆಯಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದರವೇ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಇನ್ನು ಭಯವೆಂದರೆ ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಭಯವೇ ಭಯವು. ಅದರೂ ಚಳಿಗಾಲವು ನೀಗಿಹೋಗುವವರೆಗೆ ದರಾಯಸನು ಯುದ್ಧದ ಉಸಾಬರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನೆಲ ಮೆತ್ತಗೆ ಕಂಡರೆ ಮೊಳಸೈಯಿಂದ ಅಗಿಯಬಹುದಂತೆ. ಶಿಕಂದರನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಾಹಿತರಾದ ಭಟರೆಲ್ಲರು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ಮೊರೆ ನೋಡಿ ಬಸಲೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು, ಉಳಿದಷ್ಟು ಸೇನೆಯೊಡನೆಯೇ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ತುರ್ಕಸ್ಥಾನದ ನಡುಗರ್ಭದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ವಸಂತ ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರು ಫ್ರಿಜಿಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗಾರ್ಡಿಯಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹಿಡಕೊಂಡರು. ಆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ರಥವಿದ್ದಿತು. ದೇವತಾಪುರುಷನ ಪವಿತ್ರವಾದ ರಥವೇ ಅದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅದನ್ನೊಂದು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬಂದಿಯ ಉದ್ದಿಗೆಗೆ ನೊಗವನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟಿನಂಥ ಗಂಟು ಹಾಕಿ, ಹಗ್ಗದ ತುದಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಗಂಟು ಉಚ್ಚುವಂತೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥಿಭೇದನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಜಾಣನು ಸಮಗ್ರವಾದ ಆಸಿಯಾ ಖಂಡದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗತಕ್ಕವನೆಂಬ ದೊಂದು ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ಇತ್ತು. ಜನರನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಸಮಯ

ವಿದೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಶಿಕಂದರನು ನೆಟ್ಟಗೆ ರಥದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಆ ಗ್ರಂಥಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚನೆ ಕಡಿದು ನೋಗವನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಗಂಟನ್ನು ಉಚ್ಚಲಿ, ಕಡಿದುಹಾಕಲಿ, ಗ್ರಂಥಿಭೇದನವಾದ ದ್ವಂದ್ವ ಸರಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಆಸ್ಥಾನಪಂಡಿತರಿಗೆ ಹಳೆ ಹೊಸ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಾಧಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕಂದರನು ಗ್ರಂಥಿಭೇದನವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಅವರು ಅನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರು. ಅಹಲೈಯ ಮದುವೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗೌತಮನು ಈಯಾ ತ್ತಿರುವ ಆಕಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಪಡೆದ ಯುಕ್ತಿಯಂಥ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಶಿಕಂದರನು ಮಾಡಿದನು. ಇಂಥ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಾರ್ಡಿಯ ಗ್ರಂಥಿ ಭೇದನ (To cut the Gordian knot) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆ ಆಗಲಿ, ಆ ಗ್ರಂಥಿಭೇದನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕಂದರನೇ ಮುಂದಾಗತಕ್ಕ ಚಕ್ರ ವರ್ತಿಯೆಂದು ಗಾರ್ಡಿಯಾ ಗ್ರಾಮದ ಸಾಧುಸಂತರು ನುಡಿದರು. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥಿಭೇದನವು ಯಥೋಕ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿ ಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೂ, ಶಿಕಂದರನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಳಿಸಲಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ, [ಗ್ರಂಥಿಯೇ ಕಡಿದು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಉಚ್ಚವದಿನೇನು ?] ಅವನೇ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಆ ಜನರಾದರೂ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ದರಾಯಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಭಾವೀ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಶಿಕಂದರನಿ ಗೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳು ನಡೆದವು. ಸಂತತಿಯನ್ನು ಬಯ ಸಿದ ಸತಿಯರ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ, ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಭಟರ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಗಾಗಿ ರಾಜನು ಗಾರ್ಡಿಯಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಕಾಲ ತಳ ಊರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು.

ಆ ಭಟರು ಮರಳಿ ಬರುವಾಗ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ವೀರರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅಪ್ರತಿ ರಥನಾದ ಶಿಕಂದರ ಮಹಾವೀರನು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಸಾಗಿಹೋಗಿ, ತುರ್ಕಸ್ಥಾನದ

ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾದ ಅಂಕಿರಾ ಎಂಬ ನಗರಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಗೆದ್ದ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತೇಗಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಳೆದ ಬಳಿಕ ಶಿಕಂದರನು ಮತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಟು, ಅಬಾಧಿತನಾಗಿ ಸಿಲೀಸಿಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ವೃಷಾಚಲ (ಟಾರಸ್) ವೆಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನಿಳಿದು ಕೆಳಗಿನ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ದೂಷಿತವಾದ ಜ್ವರದ ಭಾವನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ತಾರುಣ್ಯದ ಮದದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಕಾಯದನುವೆಂಬ ನದಿಯ ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಈಜಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಜ್ವರ ಬಂದಿತು. ರಾಜನು ಬದುಕುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆ! ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿರುವ ಚರಿತ್ರೆಕನಾದ ವೈದ್ಯನು ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ನಿದಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರಲು, ಕುಚೋದ್ಯಗಾರನೊಬ್ಬನು “ವೈದ್ಯನು ದರಾಯಸ ಬಾಹಶಹನ ಸಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ರಾಜರಿಗೆ ವಿಷಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಮಾಡತಕ್ಕವನಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದನು. ಆ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಲೇಖಕನ ಸಹಿಸೂತ್ರಾದಿಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಆ ಪತ್ರದ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಷಾಯದ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ವೈದ್ಯನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಲೆ ರಾಜನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ವೈದ್ಯನ ಮುಂದೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಭಿಷಗ್ವರ್ಯನು ಅತ್ತ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ಆ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಡಬ್ಬ ಹಾರಿದನು. ರಾಜನ ಸವಿಶ್ವಾಸ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವೈದ್ಯನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳುದುರಿವವು. ರಾಜನಾದರೂ ಪ್ರಸನ್ನ ವದನನಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ದೇವರು ಆ ವೈದ್ಯ ರೋಗಿಗಳ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮೆಚಿ, ಬೇಗನೆ ವ್ಯಾಧಿಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದವನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ದರಾಯಸನು ದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಿಕಂದರನಿಗೆದಿರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ವಾರ್ತೆ ಬಂದಿತು. ಮಾವುತ ರಾವುತರೂ ಕಾಲಾಳುಗಳೂ ಕೂಡಿ ಆರು ಲಕ್ಷ ಜನ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಭಟರು ಆ ಪಾರಸೀಕನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಸುತ್ತಲು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಆ ಜನರಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿಕಾರ ರಥಕಾರರೂ, ಅಡಿಗೆ ನೀರಿನವರೂ, ಕಮ್ಮಾರ ಶಿಕಲಿಗಾರರೂ, ಅಂಗಡಿಗಾರ ಸಿಂಪಿಗರೂ, ಆಟ

ನೋಟದವರೂ, ಗಾಯಕ ವಾರಾಂಗನೆಯರೂ ಕೂಡಿ ಎಷ್ಟು ಜನವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲು ಲೆಕ್ಕವೆಲ್ಲಿ ? ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ದರಾಯಸನು ಹಿಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕಂದರನು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಾನು ಜಾಗೃತೆಯಿಂದ ಹಿಡುಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ಸಿರಿಯಾ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ (ಭೂಮಧ್ಯ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ) ಇರುವ “ ಯಶಸ್ ” ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಶಿಕಂದರನು ಜೀವದ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶತ್ರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ಅಖಂಡವಾಗಿ ಅರಿಭಟರನ್ನು ಕಡಿಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವೀರಾವೇಶವು ತುಂಬಿತು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅನೆಯ ಬಲವು ಬಂದಂತಾಯಿತು. ನಲ, ನೀಲ, ಅಂಗದ, ಅಂಜನೇಯ ಮುಂತಾದ ವಜ್ರಕಾಯರಾದ ವೀರರು ಕಲ್ಲುಡುಂಡೆ ಕೊಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಳಿಂದ ಜಗದ್ವಲ್ಲಣನಾದ ರಾವಣೇಶ್ವರನ ಅಕ್ಷಿಹಿಣೀ ಗಣ್ಯವಾದ ರಾಕ್ಷಸಸೇನೆಯನ್ನು ನುಗ್ಗುನುಸಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರಲು, ತತ್ಸಮಾನರಾದ ವೀರರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಕಾದುತ್ತಿರಲು, ಸುಖದ ಪಿಂಡದವರಾದ ಪಾರಸೀಕ ಸೈನಿಕರ ಪಾಡೇನು ? ಫಿಲ್ಲಿಸರಾಜನ ಹೊಸ ಕ್ಲಪ್ತಿಯಾದ “ ಫ್ಯಾಲ್ಶ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ” ಎಂಬ ಚುಚ್ಚುಗೋಲಿನ ಭಟರ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ವ್ಯೂಹವು ಸಂಚರಿಸುವ ಗಿರಿಯಂತೆ ಪಾರಸೀಕರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತ್ರಿಶೂಲಗಳ ಸಂತಾನದಿಂದ ಇರಿಯುತ್ತ ಬರಲಾಗಿ, ದರಾಯಸನ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಸೋತು ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇನ್ನೇನು, ಘಾತವಾಯಿತೆಂದು ನೆನೆದು ದರಾಯಸ ಮಹಾರಾಯನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎರಿಕೊಂಡವನೇ ಪಲಾಯನಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದನು. ಕೇಳುವದೇನು ? ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ ! ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಸೇನೆಯೂ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಹೇಡಿಗೈಕೇಡು ತಪ್ಪಿದ್ದುಂಟೆ ? ಶಿಕಂದರನ ಸೇನೆಯವರು ಆ ಮುದ್ರಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಡಿದುಹಾಕಿದರು. ಲಕ್ಷವಧಿ ಜನರ ಕೊಲೆಯಾಗಿದ್ದೇಯಿತು. ಆ ದುರ್ದೈವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕಾದಿ ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇನು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ

ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬದನ್ನು ಯಾರೇನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು ? ಸಾರಾಂಶ, ಶಿಕಂದರನು “ಯಶಸ್” ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದನು (ಕೆ. ಪೂ. ೩೩೩).

ದರಾಯಸನು ಅಪಜಯವನ್ನೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದನಷ್ಟೇ, ಹೊರತಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯರೆಲ್ಲರನ್ನು ಶಿಕಂದರನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನಡೆದನು. ಮುಖ್ಯ ದರಾಯಸನ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯಾದ ಅಷ್ಟತೀರೆಯೂ, ಅವನ ತಾಯಿ ಯಾದ ಸೇಸಿಗಾಂಬಿಯೂ ಶಿಕಂದರನ ಸೆರೆಯಾಳುಗಳಾದರು. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳೂ, ರಾಜನ ಜಂಗಮ ಭಾಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳ ಅನೇಕವಾದ ರಾಶಿಗಳೂ, ರೇಶಿಮೆ ಜರತಾರೆಯ ತೆಂಬು ಡೇರೆಗಳೂ, ಅನೆ ಕುದುರೆ ಬಂಡಿ ಎತ್ತುಗಳೂ ಶಿಕಂದರನ ಸ್ವಾಧೀನವಾದವು. “ಯಶೋ” ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ವಿಜಯದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಾಸೋ ಪೊಟಾಮಿಯಾದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಿರುವ ಸಮಗ್ರವಾದ ತುರ್ಕಸ್ಥಾನವು ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದ ರಾಜನ ಅಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಹೋಯಿತು. ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ಕಾವೆಂದು ತಿಳಿದು ಶಿಕಂದರನು ಭೂಮಧ್ಯ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಕೋಟೆ, ಪಟ್ಟಣ, ಬಂದರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಅವನು “ಉಫ್” ಎಂದು ಊದಿದ ಕೂಡಲೆ ಸಿದ್ಧನವೆಂಬ ಕೋಟೆಯ ಭದ್ರವಾದ ಗೋಡೆಗಳು ಹಾರಿಹೋದವು. ತೀರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಕ್ಕದಾದ ನಡುಗಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿರುವ “ತೈಯ್ಯಾರ” (Tyre) ಎಂಬ ಕೋಟೆಯು ರಾವಣನ ಲಂಕೆಯಂತೆ ಬಹು ಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಕೃತಾಂತನಿಗೂ ನಿತಾಂತವಿಕ್ರಮನಿಗೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈಡಾಗದಿರುವವಸ್ತುವಾವದು ? ಅವಾಚೀನನಾದ ಆ ಶಿಕಂದರಾಖ್ಯನಾದ ರಾಮನು “ತೈಯ್ಯಾರ”ವೆಂಬ ಲಂಕೆಯ ವರೆಗೆ ಸೇತುಬಂಧನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು (೩೩೭). ಮುಂದೆ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ದಿಗ್ವಿಜಯವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಗಾರ್ಯೂ, ಹೆಲೂಜಿಯ ಬಂದರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಬೇಡೆಂದು ಹೇಳುವಂಥ ಅಗಸೆಯವನು ಕೂಡ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಹಸನ್ಮುಖವಾದ ಮಿಶ್ರದೇಶದ ನೀಲಗಂಗೆಯು ಶಿಕಂದಕ ರಾಜನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತಳು. ಆ ನದಿಯ ಮುಖದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೂಗುತಿ

ಯಂತೊಪ್ಪುವ “ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ” ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶಿಕಂದರನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩೩೩). ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಈ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಘನತೆಗೇರುವದೆಂಬದನ್ನು ಶಿಕಂದರನು ಎಣಿಸಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೂ ತಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಣವು ವ್ಯಾಪಾರದ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಪಡೆಮೂಲೆಯಾಗುವದೆಂಬದನ್ನು ಆ ಚತುರನು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದನೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಶಿಕಂದರನು “ತಯ್ಯಾರ” ಕೋಟಿಗೆ ಲಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೈದಾಗ ಹತಾಶನಾದ ದರಾಯಸ ಖಾದಶಹನು ಅವನೊಡನೆ ಸಾಮದಾನಗಳ ಸಂಧಾನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. “ಸ್ವರ್ಗಾದಪಿ ಗರೀಯಸೀ.” ಸ್ವರ್ಗಾನಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನಂದವನ್ನೀಯುವವಳಾದ ತಾಯಿಯೂ, ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಾಣಗಳೇ ಆದ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆಯೂ ಶತ್ರುವಿನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಸನವು ದರಾಯಸನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒಳತಾಗಿ ಕಟಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ತನಗಿನ್ನು ಗೆಲಿವಿಲ್ಲವೆಂಬ ದುಗುಡವಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಒಳತಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಸರ್ವನಾಶೇ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಅರ್ಥಂ ತೃಪತಿ ಪಂಡಿತಃ” ಎಂಬಂತೆ ಸರ್ವವೂ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ತಾನಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಥವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ನ್ಯಾಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಅರ್ಥ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ತಾಯಿ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ತೊಲೆ ಬಂಗಾರವನ್ನೂ ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ, ‘ವರ್ಷಣಾ’ ಎಂಬ ತನ್ನ ರೂಪಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ಸಾಮದಾನಗಳ ಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಆದರಿಸದೆ ಶಿಕಂದರನು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಪಾರ್ಮೇನಿಯೋ ಸೇನಾಪತಿಯು ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟು ನುಡಿದದ್ದು: “ನಾನೇ ಶಿಕಂದರ ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೆ ದರಾಯಸನ ಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು.” ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕಂದರನು ನಕ್ಕು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ, “ನಾನು ಪಾರ್ಮೇನಿಯೋನಾಗಿದ್ದರೂ ದರಾಯಸನ ಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಅಪಹಾಸೋಕ್ತಿಯನ್ನಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿಹೋಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವದು ಜಾಣತನ

ವಾಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಕೈವಶವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವದು ಮೂರ್ಖತನವೇ ಸರಿ.

ಶಿಕಂದರನು ವಿಶ್ರದೇಶ (ಈಜಿಪ್ಟ್)ವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಜಲಮಾರ್ಗವಾಗಿ “ತೈಯ್ಯಾರ”ಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತ ಮೆರೆಯುತ್ತ ಒಳದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ನಗರದೇವತೆಗಳು ಆ ವಿಜಯಿಯಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೈಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡವು. ಪಾಲಸ್ತಾನದೊಳಗೆ ಹಾಯ್ದು ಅವನು ಇಫ್ರಾಯೀಮ್ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಪಶಾಕನೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಸಾ ಪಟಾಮಿಯಾ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ತೈಗ್ರಿಸದೀ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ‘ನಿನವೇ’ ಎಂಬ ಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಪ್ರತಿಹತವಾಗಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲೇ, ದರಾಯಸನು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೆರವಿಕೊಂಡು ‘ಗಾಗಾಮೆಲಾ’ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿರುವನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಶಿಕಂದರನು ಕೇಳಿದನು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕಂದರ ರಾಜನು ತನ್ನ ತಂಬುವಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಸೇನಾಪತಿಯು ವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಬಂದು ರಾಜನನ್ನು ಲಗಬಗೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಏನು ಸಮಾಚಾರವೆಂದು ರಾಜನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೇಳಲಾಗಿ “ಪ್ರಭೋ, ದರಾಯಸನ ಸೇನೆಯು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಬರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೋಡಿದಿರಾ, ಲಕ್ಷ್ಯವಧಿ ದೀವಟೆಗೆ ಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವೇ ಇತ್ತ ಕಡೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಸೇನಾಪತಿಯು ಬಿಳಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಮಂದಸ್ಥಿತನಾಗಿ “ಇದಕಿಷ್ಟೇಕೆ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾದಂತೆ ತೋರುವಿರಿ? ವಿಜಯಶ್ರೀಯು ತಾನಾಗಿ ಬಿಳಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಇದಿರುಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಳು. ದರಾಯಸಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರದೂರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಣಿಯ ಆಟವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದರೆ ನಮಗೆಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬದರ ಅರಿಕೆ ನಿಮಗುಂಟೋ? ಹೋಗಿರಿ, ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಪ್ರಾತಃ

ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿರಿ. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಅಪಜಯದ ಭೀತಿಯ ತಿಲಾಂಶವನ್ನಾದರೂ ಕಾಣದವನಾದ ಆ ಸೇನಾನಿಯು ಸ್ವಸ್ಥ ಮನಸ್ಸಿನವನಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ವಿಚಾರ, ಹಳವಂಡು, ಕನಸುಗಳ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ಬೇಗನೆ ನಿದ್ರೆಗೈದನು. ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ವೀರರ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಯಾವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವವು. ನವೋಲಿಯನ್, ಜ್ಯಾಲಿಯಸ್ ಸೀಜರ, ರಾಮ, ಅರ್ಜುನರೇ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯುದ್ಧಗಳ ಪರಿಣಾಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಸಂದೇಹರಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಚಾಂಚಲ್ಯದ ದೋಷವು ತಗಲಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ದರಾಯಸನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನ ಕಾಲಾಳುಗಳೂ ನಾಲ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ರಾವುತರೂ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಶಿಕಂದರನ ಕಾಲಾಳುಗಳೆಂದರೆ ನಾಲ್ವತ್ತೇ ಸಾವಿರ ಜನರು. ರಾವುತರು ಏಳುಸಾವಿರ ಜನ. ಇನ್ನೂರಕ್ಕೊಬ್ಬ ಕಾಲಾಳೂ ಆರಕ್ಕೊಬ್ಬ ಕುದುರೆಯವನೂ ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಹತ್ತೇ ಜನ ಹಾವಳಿ ಗಾರರು ಸಂತೆಗೆ ಸಂತೆಯನ್ನೇ ಬಡಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಶಿಕಂದರನ ಚುಚ್ಚುಗೋಲಿನ ವೀರರ ವ್ಯೂಹವು ಶತ್ರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಎಲಕ್ಷಣವಾದ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಲು, ದರಾಯಸನ ಸೇನೆಯು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಸತ್ತೆ ಕೆಟ್ಟಿನೆಂದು ಎತ್ತಿತ್ತಲೋ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರೆ ಶಿಕಂದರನ ಸೇನಾ ಪತಿಯಾದ ಪಾರ್ಮೆನಿಯೋನು ಕಾದುತ್ತಿರುವ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ರಾವುತರು ಅಟ್ಟಿಬಂದು ಒಳ್ಳೇ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಿ ಆ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅವನು ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಂಚಯ ವನ್ನೂ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕಳಿಸಿರೆಂದು ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕಂದರನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ “ಸಾಮಗ್ರಿಯು ಹೋಗುವದೆಂಬ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣ ವನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಸೇನೆಪಡೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರೆಂದು ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಮಗ್ರಿಯು ಹೋಗಲಿ; ಅದರ

ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ. ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಶತ್ರುಗಳ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಮ್ಮ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾದರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಆಗುವದು. ” ಹುರುಪು ಬಂದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಶಿಕಂದರನು ಶತ್ರುಸೇನಾ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೆ ದರಾಯಸನಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ದೈವಹತನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಮತ್ತೆ ಓಡಿದನು. ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಓಡಿತ್ತು. ಓಡಿಹೋದರೆ ಶತ್ರುವು ಬಿಡುವನೆ? ಕಾಲಧಾವತಿಯೋ ಕತ್ತಿಂಭಟ್ಟು. ಅಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಸೈನ್ಯದ ಇತಿಶ್ರೀಯಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಗಾಗಾಮೇಲಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದರಾಯಸನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋತುಹೋದನು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬುಡಮೇಲಾಗಿಹೋಯಿತು. ಕಳೆದುಹೋದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿದ್ದ ದರಾಯಸ ಬಾದಶಹನು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗತಿಗೇಡಿಯಾಗಿ, ಕುಳಿತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸ್ಥಳ ಕಾಣದೆಹೋದನು. ಅವನ ಪ್ರಜಗಳೇ ಅವನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಕೊಡದಾದರು.

ಗಾಗಾಮೇಲಾದ ವಿಜಯದ ಕೀರ್ತಿಯೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಿಂದ ಎಣ್ಣೆಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಶಿಕಂದರನೇ ಸಮಸ್ತವಾದ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ನಾಥನಾದನೆಂದು ಸಾರಿತು. ಶಿಕಂದರನ ಅಜ್ಞಾಪತ್ರ ಶಾಸನಗಳ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡದೆ, ದೇಶದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಜಾಜನರು ಶಿಕಂದರನೇ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವನ್ನೀಯಲು ಸರ್ವರೂ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ದಿವಸ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಆತ್ಮಾನಂದವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಸಿಂಧು ನದಿಂದ ಭೂಮಧ್ಯಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಮಹಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಯೇ ಅವನಾದನು. ಸೈನಿಕ ನೋಬೆಟ್ಟ ಬೃಹದ್ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಸುಲಿಗೆಯು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಐಶ್ವರ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯುದ್ಧದ ಚಿಂತೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಲೆಲ್ಲ ಮೆರೆಯುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುವನೆಂಬ ಉಬ್ಬೇ ಉಬ್ಬು ಬಾಬಿಲೋನ ಎಂಬ ಪುರಾತನವಾದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಶಿಕಂದರಬಾದಶಹನು ವಿಜಯ ಮಾಡುವನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪುರವಾಸಿಗಳು ನಗರ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿ

ಯಿಂದಲೂ, ಆನಂದದಿಂದಲೂ, ಉತ್ಸವದಿಂದಲೂ ಆ ನವೀನನಾದ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗುಚಿತವಾದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನೂ ಮಾನವಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಪುರವಾಸಿಗಳ ಸತ್ಕಾರದಿಂದ ಪರಮಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು ಸಾಧುಸಂತರನ್ನೂ, ಪಂಡಿತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ವೃತ್ತಿ-ಸ್ವಾಸ್ಥಿಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಜನರನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಧನಕನಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಬಿರುದಾವಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ತು ಸಂಭಾವಿಸಿದನು. ಪೂರ್ವದ ಮಹಾ ಸಾರ್ವಭೌಮರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಬಾಬಿಲೋನ ನಗರವೇ ಅಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಯಿತೆಂದು ಬಾದಶಹನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಪರಮಾವಧಿಯ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಗುಣಲೇಶವಾದರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಜನ್ಮವಾಗ್ತದಿಂದಲೇ ರಾಜನಾಗಿರುವ ಕ್ಷುದ್ರನಾದ ಪ್ರಾಣಿಯು ಪರಪೀಡಾಕಾರಕನಾಗಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಅವನಿಂದ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣದ ಕೆಲಸಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ದರಾಯಸನು ತಾನು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪದಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಬಾಬಿಲೋನಿಯದ ಜನರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯಾದ ಬೇಲಾನೆಂಬ ದೇವರ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಡೆದಿರುವ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯವರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬಹುಪರಿಯಾಗಿ ನೋಯಿಸಿದ್ದನು. ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು ಬಾಬಿಲೋನದ ಜನರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೈಹಾಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಿ-ಸ್ವಾಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಡಿಸುವನೆಂದೂ ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನಿತ್ತದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಯಂತೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯೇ ಅವತಾರ ತಾಳಿ ಶಿಕಂದರನ ರೂಪದಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯವರು ತಿಳಿಕೊಂಡು, ನವೀನನಾದ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಹರಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶಿಕಂದರನು ದರಾಯಸನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೂಸಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮನ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನಸ ಇದ್ದು, ಆ ಮೇಲೆ ಪರ್ಸಿಪಾಲಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಡಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಡಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಟು ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯಾ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ದರಾಯಸನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನು ಬಂದಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿತರಬೇಕೆನೆಂದು

ಸೇನಾಪತಿಯು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು ನಿರಾತಂಕವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದು: “ಯಾತಕ್ಕೆ? ದರಾಯಸನಲ್ಲೇನು ಉಳಿದದೆ? ಗಾಯವನ್ನು ತಾಳಿದ ಸರ್ಪವು ಅಡಗಿಕೊಂಡಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿವೆಗಳ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಸತ್ತುಹೋಗುವಂತೆ ದರಾಯಸನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಅಭಾವ, ಮನಸ್ತಾಪ, ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳ ನ್ಯೂನತೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ದುಃಖಗಳಿಂದ ಸಂಪೀಡಿತನಾಗಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಬೇಗನೆ ಮೃತ್ಯುವಶನಾಗುವದು ಗಟ್ಟಿ.” ಬಾದಶಹನ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗತಿಹೀನನಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ದರಾಯಸನ ಪರಿವಾರದವರು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಲುದೆಗೆದರು. ಕೂಳಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸೈನ್ಯದವರೆಲ್ಲ ಕಂಡ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಕುಳ್ಳಿರುವ ನೆಂದರೆ ಹಗಲು ಗಿಡದ ನೆಳಲು ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಯಿತು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವೆನೆಂದರೆ ಸಮವಾಗಿದ್ದ ನೆಲ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಪನಾಗಿದ್ದ ವನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿದಂಥ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಶಿಷ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೊಪ್ಪತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನಾದರೂ ಹೊಂದುವೆನೆಂದು ದರಾಯಸನು ಹೋಗಲಾಗಿ, ಆ ಅಥಮನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ತನ್ನೊಡನೆ ಒಂದೇ ಜೀವನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜೀರ್ವಸನೆಂಬ ಕ್ಷತ್ರಪನ ಬಳಿಗೆ ಗತವೈಭವನಾದ ದರಾಯಸನು ಹೋಗಲಾಗಿ ಅದುರಾತ್ಮನು ಅವನನ್ನು ಬಂದಿವಾಸದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಭಾರವಾದ ಬೇಡಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದುಬಿಟ್ಟನು. “ಆಪ ಭಲಾ ತೋ ಜಗ ಭಲಾ!” ಎಂಬಂತೆ ದರಾಯಸನ ದೈವಬಲವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಪ್ರಸಾದವೇ ಎಂದು ತಿಳಿದವರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಬಾದಶಹನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾವು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೂ, ಮೇಘಮಾರುತರೂ, ಭೂದೇವತೆ ವನದೇವತೆಯರೂ ಬಾದಶಹನ ಹಿತಮಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರತರಾಗಿರುವರೆಂದು ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿದರು. ಪಾಪ! ವಿಪನ್ನಾವಸ್ಥನಾದ ದರಾಯಸನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೇಕೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನಾದರೂ ಕಿವಿಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಲ್ಲ. ಬಾದಶಹನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಿಸಿರುವೆನೆಂದು ಬೊಗಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ವಾನಸಮಾನನಾದ.

ನರಾಧಮನೊಬ್ಬನು ಆ ತನ್ನ ಅನ್ನದಾತನನ್ನು ಬಂದಿವಾಸದಲ್ಲಿರಿಸಿದನು. ಸೂರ್ಯನು ಅವನ ಮೋತಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟನು; ಚಂದ್ರನು ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸುಂದು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು; ವಾಯುವು ದರಾಯಸನ ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ಗಡ್ಡೆ ದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ತೂರಿದನು. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಭೀಷಣನಾಗಿದ್ದ ಯಮದೇವನೊಬ್ಬನೇ ದರಾಯಸನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವನು. ಅವನೇ ಆ ದುದೈವಿಯ ದುಃಖಗಳ ಪರಿ ಮಾರ್ಜನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನು. ದರಾಯಸನಾದರೂ ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಶರಣಾಗತವಾದನು. ಬಾದಶಹನ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ರಾಜಮುದ್ರೆಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಉಳಿದ ಕ್ಷತ್ರಪರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂತಲೂ ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನನ್ನು (ದರಾಯಸನನ್ನು) ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಏನಾದರೂ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕೆಂದೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ಆ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾದ ಬೇರುಪ್ಪನು ದರಾಯಸನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ದರಾಯಸನೂ ಬೇರುಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿ ಶಿಕಂದರನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಂಡುಮಾಡುವರೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿಕಂದರನು ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯಾ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿ ಬೇರುಪ್ಪನೂ ಬೆದರಿ ಓಡಿದನು. ಓಡುವಾಗ ದರಾಯಸನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅದಕ್ಕೆ ದರಾಯಸನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಘಾತಕನು ದೈವಹತನಾದ ಆ ಸಾರ್ವಭೌಮನನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದಿರಿದು ತಾನು “ಗಚ್ಛ” ಮಾಡಿದನು. ಶಿಕಂದರಬಾದಶಹನು ದರಾಯಸನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಗತವೈಭವನಾದ ರಾಜನು ಗತಪ್ರಾಣನಾಗಿ ಗತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಹೃದಯದ್ರಾವಕವಾದ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿಕಂದರನು ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು. ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆ ಮಹಾರಾಯನ ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಅನರ್ಘವಾದ ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿ “ಬಂಧುವೆ, ನನಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ನಿನಗಿಂಥ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಗತಿಯು ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಿಧಿಯಾಗಲೆಂದು ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಮಹಾರಾಜನಿಗುಚಿತವಾದ ಸ್ಮಶಾನಯಾತ್ರೆಯಾಯಿತು. ಸ್ವತಃ ಶಿಕಂದರನು ಸಕಲರಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿ

ಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರೇತವನ್ನು ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳು ದರಾಯಸನ ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆದವು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕಾದ ದಾನಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಳತೆಯಿಲ್ಲ. ಆ ಸುಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣೆಂದು ಬಂದ ದರಾಯಸನ ಸರದಾರರಿಗೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮೆ ದೊರಕಿತು. ಅವರವರ ವೃತ್ತಿ-ಸ್ವಾಸ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ನಡೆದವು. ಅಜ್ಞಾನು ವರ್ತಿಗಳಾಗಿರುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಅವರವರ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಶಿಕಂದರನನ್ನು ಹೊಗಳಿತು. ಕವಿಗಳು ಹಾಡಿದರು.
 पाराक्रमेणापि जितां क्षमिहते । नयेन जेतुं जगतीं पुनः प्रभुः ॥

ದರಾಯಸನ ಅಂತ್ಯವಿಧಿಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನು ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ದಕ್ಷಿಣತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಹಿರ್‌ಕ್ಯಾನಿಯವೆಂಬ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನೊಡಂಬಡಿಸಿ, ಅಪಘಾನಿಸ್ಥಾನದ ಪಶ್ಚಿಮ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಶಕೋವನ (ಈಗಿನ ಹೀರಾತ) ವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಜಾಜನರ ಸಂಪೂಜನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದೊರೆಗೆ ಪ್ರೋಪದಾಸೀಯವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನಿರವಾಗ ಒಂದು ಶೋಚನೀಯವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಸಂಭವಿಸಿತು. ಶಿಕಂದರನು ಅಸಿಯಾಖಂಡದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದದ್ದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ಸಂಗತಿಯಷ್ಟೆ? ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಲೆಂದಾಗಲಿ, ಪೂರ್ವದೇಶೀಯರಾದ ಪರ್ಶಿಯನ್ನರವೇಷಗಳು ಅಂದವಾಗಿಯೂ ಸೌಕರ್ಯವುಳ್ಳಂಥವಾಗಿವೆಂದಾಗಲೀ ಐಶ್ವರ್ಯದ್ಯೋತಕವೆಂದಾಗಲಿ, ಆ ಬಾದಶಹನು ದರಾಯಸನಂಥ ವೇಷಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಮಾಸಿಡೋನಿಯದ ಕ್ಷುದ್ರರಾಜನಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ದರ್ಪವು ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಶಿಕಂದರನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದದ್ದು ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಬಾದಶಹನ ವೇಷಾಚರಣಗಳು, ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಗ್ರೀಕಜಾತಿಯ (ಮಾಸಿಡೋನಿಯಾದ) ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಾದಶಹನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನು ತರುವಂತಹದ್ದೆಂದು ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಿದರು. ಶಿಕಂದರನ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಪಾರ್ಮೆನಿಯೋನ ಮಗನಾದ ಫೀಲೋಟೆನುಂಬ ಸರದಾರನೇ ಆ ಸಂಚಿನ ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಬಾದಶಹನು

ಆ ದ್ರೋಹಿಯಾದ ತರುಣನಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದನು. ಫೀಲೋಟನು ಶಿಕಂದರನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ನಾಮಾಂಕಿತನಾದ ದಳವಾಯಿ ಯಾಗಿದ್ದನು. ವೀರರೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಆ ಬಾದಶಹನ ಪ್ರೇಮವಿರುವಂತೆಯೇ ಫೀಲೋಟನ ಮೇಲಾದರೂ ಇತ್ತು. ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರೇಮವೂ ಇತ್ತು. “ಅತಿಪರಿಚಯಾದವಜ್ಞಾ” ಎಂಬಂತೆ ಫೀಲೋಟನು ಶಿಕಂದರನೊಡನೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. “ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಸೀನತೆಯೇ ಮಟ್ಟು” ಎಂಬದನ್ನರಿತು ಶಿಕಂದರನು ಫೀಲೋಟನ ಅಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ಅಸಭ್ಯವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದಿದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಉಪ್ಪತ್ತನಾದ ತರುಣನು ರಾಜನಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗಾದ ಶಾಸನವು ಉಚಿತವಾದದ್ದೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಅನರ್ಥವುಂಟಾಯಿತು. ಮಗನಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಾಸನವಾದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿತಂದೆಯಾದ ಪಾರ್ವನಿಯೊ ಸೇನಾಪತಿಯು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಬಂಡಾ ಮಾಡುವನೆಂಬುದನ್ನು ತರ್ಕಿಸಿ, ಶಿಕಂದರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಪಾರ್ವನಿಯೊನಿಗಾದರೂ ದೇಹಾಂತ ಶಾಸನವೇ ಆಗ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಚಮತ್ಕಾರವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದಾಗಲೇ ತಾನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯೇ ಬಂಡಾಗಾರನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತಾಗುವದೆಂದು ನೆನೆದು, ಶಿಕಂದರನಾದರೂ ಅನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನವನ್ನಿತ್ತನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವನಿಯೊ ಸೇನಾಪತಿಯು ರಾಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಟೈಗ್ರಿಸ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಎಕ್‌ಬಟಾನಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥಾನಿರೀಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವೃದ್ಧನಾದ ಮಹನೀಯನನ್ನು ಶಿಕಂದರನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂಡ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನು ಕೆಲವೊಂದು ಮಿಷದಿಂದ ತಂಬುವಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕರೆದಾಕ್ಷಣವೇ ಕೊಲೆಗಡಕರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕಿದರು (ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೩೦). ನಿರ್ಘೋಷವಾದ ರಾಜಕಾರಣವೇ, ನಿನಗೆ ತಲೆಯೊಡೆದವರೂ ಒಂದೇ, ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಫಿಲ್ಲಿಪರಾಜನನ್ನೂ ಶಿಕಂದರನನ್ನೂ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ

ಸೇವಿಸಿದವನಾದ ಆ ಪಾರ್ಮೆನಿಯೋನಿಗೆ ಇಂಥ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ? ಪಾರ್ಮೆನಿಯೋನ ಕೊಲೆಯ ಕಲಂಕವು ಶಿಕಂದರ ಬಾದಶಹನ ಅತ್ಯುಜ್ವಲವಾದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ದುರ್ನಿವಾರವಾಗಿ ತಗಲಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಆತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಲೋಕವು ಮರೆಯುವವರೆಗೂ ಆ ಕಲಂಕವು ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಉಳಿಯುವದು.

ಅಲ್ಲಿಂದಲಾ ಬಾದಶಹನು ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಫಗಾನಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಆತಂಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೋಗ್ಡಿಯಾನಾ ಎಂಬ ಕೋಟೆಯವರು ಮಾತ್ರ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋಟೆಯು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರ್ವತದ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾದ ನೀರಿನ ಸಂಚಯವೂ ವಿಪುಲವಾದ ಅನ್ನಸಾಮಗ್ರಿಯೂ ತುಂಬಿರುವದರಿಂದ ತಮಗೆ ಶಿಕಂದರನಿಂದ ಭಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಆ ಜನರು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. “ನನಗೆ ಶರಣುಬನ್ನಿರಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆ ಬಿಡೆನೆ”ಂದು ಬಾದಶಹನು ಹೇಳಿಕಳಿಸಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ಅಪಹಾಸಗೃಹದ ನಕ್ಕು, “ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಪಕ್ಕಗಳಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕೋಟೆಗೆ ಹಾರಿಬರುವನಷ್ಟೆ?” ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು. ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಾಂತವೆಲ್ಲ ತನ್ನದಾಗಿರಲು ಆ ಕೋಟೆಯವರ ಹೆಮ್ಮೆಯೆಷ್ಟರದೆಂದು ಶಿಕಂದರನು ಫಂಬಿದ್ದರೂ ಆ ಅಲ್ಪ ಜನರು ತನಗೆ ಅಣಕಿಸಿವರೆಂಬ ಮುಳ್ಬೇನೆಗಾಗಿ ಅವನು ಆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಂಗಡಲೇ ಅನೇಕ ಜನ ಸಾಹಸಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕಿ ಕೋಡುಗುಳ್ಳುಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗೂಟಗಳನ್ನು ಜಡೆದು ಹತ್ತುತ್ತಲೂ ಆಧಾರ ಕಂಡಲ್ಲಿ ನೂಲೇಡೆಗಳನ್ನು ತೊಡಕಿಸುತ್ತಲೂ ಆ ಗಿರಿಯ ಮಸ್ತಕವನ್ನೇರಿ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಗಗನಚುಂಬಿತವಾದ ಆ ಗಿರಿಯಂಗಳವನ್ನೇರಿವರಾಗಿ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಪಾಡೇನು ? ಆ ವೀರರು ಹಾವುಗಳಂತೆ ಗೋಡೆಗಳನ್ನೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕಂದರಬಾದಶಹನ ಛತ್ರಾರೋಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹುಯಿಲ್ಲುಟ್ಟು ಕೂಗಿದರು. ಆ ಅಮಾನುಷವಾದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ

ನವರು ಬೆರಗಾಗಿ ಬೆದರಿ ಶಿಕಂದರನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನರಿತಒಳಿಕಂತೂ ಹೇಡಿಗಳೂ ಶೂರರೂ ಕೂಡಿಯೇ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು ಶಿಕಂದರನು ನಿಜವಾಗಿ ದೇವತಾಂಶನೂ ಅಜೇಯನೂ ಆದ ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಂಬಿದರು. ಮುಂದೇನು? ಮತ್ತೆ ಸಿಂಗರದ ಮೆರವಣಿಗೆಯೇ. ಹಾಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತೆ ಬಾದಶಹನು ತಕ್ಷೀಲಾ (ತಕ್ಷಶಿಲಾ) ಎಂಬ ಹಿಂದೂ ರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದನು. ಆ ರಾಜನು (ಅವನ ಹೆಸರು ಕಲ್ಯಾಣನು) ಹಿಂದಸ್ಥಾನದ ಪುರುರಾಜನ (ಪೋರಸನ) ತಮ್ಮನು. ಕಲ್ಯಾಣನು (ಕಲ್ಯಾಣಸನು) ಪುರುರಾಜನಿಗೆ ಅಂಜಿ, ದರಾಯಸನ ಆಶ್ರಯ ದಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ವವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿಕಂದರನ ಅಗಮನವು ಆ ದ್ರೋಹಿಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣನಿಗೆ ಇಷ್ಟವೇ ಆಯಿತು. ಅವನು ಆ ಪರದೇಶಸ್ಥ ನಾದ ಅಭಿಯೋಗಿಯನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಪರಾಭವವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂಥ ಕುಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದನು. ಶಿಕಂದರನು ಕಲ್ಯಾಣನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಟಕ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಬಂದು ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನು. ವೀರಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಪುರುರಾಯನು ಪರಬಲದ ನಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರೈಲಮ (ಹಿಡ್ಯಾಸ್ಪಿಸ್) ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಶಿಕಂದರನೂ ಕಲ್ಯಾಣನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ನದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ದಾಟಿಬಂದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ವೀರರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ತುಮುಲವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಹಿಂದೂವೀರರ ಪರಾಕ್ರಮವು ಗ್ರೀಕವೀರರ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಜಯಾಪ ಜಯಗಳು ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಣದಾದವು. ಶಿಕಂದರನು ಪುರು ರಾಜನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಪುರುರಾಜನಾದರೂ ಶಿಕಂದರನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ತಲೆದೂಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲಕಾಲ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿರಲು ಪುರುರಾಜನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆನೆಗಳು, ಒಂದರೊಂದರ ಮೊಗದಿನಿಂದ ಮದೋದ್ರಿಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತುತರಿಗೆ ಅಸಗೊಳ್ಳದೆ ರಣಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕಿಟ್ಟು ಓಡಾಡಲಾರಂಭಿಸಿ, ಪುರುರಾಯನಕಾಲಾಳು ರಾವುತರನ್ನೇ ತುಳಿದಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲ ಬೆದರಿ ಕಂಡಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪುರುರಾಜನ ಆನೆಯೇ ಬೆದರಿಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ

ಅಂಬಾರಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿಕೊಂಡನು. ರಾಜನ ಅಂಬಾರಿಯು ಬರಿದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಂತೂ ಸೇನೆಯು ಎದೆಯೊಡೆಕೊಂಡು ರಣಾಂಗಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಇಂಥ ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಶಿಕಂದರನು ಕಳಕೊಳ್ಳುವನೆ ? ಅವನ ರಾವುತರು ಪುರುರಾಯನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಧಾವಿಸಿಬಂದರು; ಚುಚ್ಚುಗೋಲಿನ ಭಟರ ವ್ಯೂಹವೂ ಅರ್ಭಟಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಆ ವೀರರ ಅವೇಶದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ (ಮೊದಲಿಗೇ ಭಯಭೀತರಾಗಿದ್ದ) ಪುರುರಾಜನ ಸೈನ್ಯದವರು ನುಚ್ಚುನುಚ್ಚಾಗಿ ಹೋದರು. ಪುರುರಾಜನು ಶಿಕಂದರನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಹೋದನು. ಅಂದಿನವರೆಗೂ ಶಿಕಂದರನು ತನಗೆ ಸಮಾನನಾದ ವೀರನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪುರುರಾಜನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದವನಾದ ಆ ಸಾರ್ವಭೌಮನು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸತ್ತರಿಸಬೇಕೆ”ಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ “ಮಹಾರಾಜನಿಗುಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ” ಎಂದು ಆ ಶೂರನಾದ ನೃಪನು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಶಿಕಂದರನು ಪುರುರಾಜನ ದರ್ಪವನ್ನೂ ಅವನ ವೀರಶ್ರೀರಂಜಿತವಾದ ಮುಖಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಬಹು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿತೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಪುರುರಾಜನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಶಿಕಂದರನು ಅವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡನು.

ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹ.

೫

೫

೫

कदर्थितस्यापि द्विधैर्यवृत्तेन शक्यते धैर्यगुणः प्रमाद्युम् ।

अधःकृतस्थापि तनून पातो नायः शिखायाति कदाचिदेव ॥

ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಧೋಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಉದನ್ಮುಖವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು ವದು ; ಅದರಂತೆಯೇ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಪುರುಷನು ಅನೇಕ ಸಂಕಟ ಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾದರೂ ಅವನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗದೆ, ತನ್ನ ಶೀಲ ವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ವಾಗಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯಾರ್ಥದ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಉಜ್ವಲಿತ ವಾದ ಉದಾಹರಣವೆಂದರೆ, ಮೇವಾಡದೇಶದ ರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಚರಿತ್ರವು. ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಸಂಚಾರವು ಯಾವ ಬಗೆಯದಾಗಿರು ತ್ತದೆ, ಪ್ರಬಲರಾದ ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ದುರ್ಬಲರಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ, ಅವುಗಳ ಪೇಚಿನೊಳಗಿಂದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದಲೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ಯಾದ ಪುರುಷನು ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ, ನಾನಾವಿಧವಾದ ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ಸಂಕಟಗಳೂ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ಧೀರೋ ದಾತ್ತನಾದ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಮೇವಾಡದ ರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಇ. ಸ. ೧೫೭೨ ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೇವಾಡ ದೇಶದ ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ಆದರೆ ' ಗಡೋಮೆ ಗಡ ಚಿತೋಡಗಡ ' ಎಂದು ರಜಪೂತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹಾಗೂ ರಜಪೂತರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದ ಚಿತೋಡಗಡದ ಪಟ್ಟ ವನ್ನು ಅವನು ಅಲಂಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ತಂದೆಯಾದ ಉದೇ ಸಿಂಗನು— ಯಾವನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಳಾದ ಪನ್ನಾತಾಯಿಯು ತನ್ನ

ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗನನ್ನು ಶತ್ರುವಿಗೆ ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿಸಿದ್ದ ಕೋ ಅವನು—
 ಈ ಚಿತೋಡಗಡವನ್ನು ೧೫೬೫ ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿದ್ದನು. ಇವನಂಥ ನಿರ್ಬಲನೂ ಮಂದನೂ ಆದ ರಾಜನು ರಜಪುತಾನದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದು ದುರ್ಲಭವೇ ಸರಿ. ಉದೇಸಿಂಗ ಹಾಗೂ ಅಕಬರ ಈ ಉಭಯತರು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿದರು ; ಮತ್ತು ಉಭಯತರ ಬಾಲ್ಯವೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಮಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿತು. ಆದರೆ, ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಪಿತೃಾರ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಚಿತೋಡಗಡವು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈವಶವಾದಂದಿನಿಂದ ಮೇವಾಡದೇಶದ ರಜಪುತರ ಶೂರತ್ವದ ಕೀರ್ತಿಯಾದರೂ ಅಳಿದುಹೋಯಿತು. ಆದರೆ, ಅಕಬರನ ಕೈವಶವಾಗಿದ್ದ ಚಿತೋಡಗಡವನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮೇವಾಡ ದೇಶದೊಳಗಿಂದ ಮೊಗಲರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವ ದೃಢನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ, ರಾಜಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ರಾಜಮನೆತನದವರನ್ನು ಅಕಬರನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಬಹುತರವಾಗಿ ಪಾಮಾತ್ಯಾಂತ ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಉದಾರವಾದ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಲೂ ಮೋಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಬರಬರುತ್ತೆ ಅಕಬರನ ಮೋಹಜಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಈ ಕ್ಷಾತ್ರನಿಷ್ಠುರರಾದ ರಜಪುತರು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಕಬರನಿಗೂ ಅವನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಮನೆತನದ ಕೂಡ ಶರೀರಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಹತ್ತಿದರು. ಅಕಬರನ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಕೂಡ ಕಾದಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಅಕಬರನಿಗೆ ಅಂಕಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಜಯಪೂರ, ಜೋಧಪೂರ, ಬಿಕಾನೇರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಂತಗಳ ರಾಜರು ಅಕಬರನ ಸೇನಾನಾಯಕರೂ, ಸುಭೇದಾರರೂ, ಮನಸಬದಾರರೂ ಆದರು. ಪ್ರಥಮತಃ ಇವೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ಮೇವಾಡದ ಅರಸನು ಶುರ್ಕರ ಮೇರೆ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ರಜಪುತ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ರಣಸ್ತಂಭದ

ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದು ಶತ್ರುಗಳ ಕೂಡ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ಪ್ರತಾಪ ಸಿಂಹನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈ ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ತಪ್ಪಿನ ದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಮುಂದೆ ಅವನ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಅಕಬರನೊಡನೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ವೈರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಯಾವ ರಜಪೂತ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕನಾದರೂ ಪ್ರತಾಪನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ರಾಜಾ ಮಾನಸಿಂಗಮುಂತಾದ ರಜಪೂತ ರಾಜರು ಅಕಬರನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಕೂಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತಮ್ಮನಾದ ಸಾಗರಜೀ ಎಂಬವನೂ ಕೂಡ ಅಕಬರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ, ಅವನಿಂದ 'ಚಿತೋಡದ ರಾಣಾ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಅವನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ತಮ್ಮನಾದ ಸೂಕ್ತನೆಂಬವನು ಅಕಬರನ 'ಮನಸಬದಾರ' ನಾದನೂ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೊಗಲರಂಥ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಬಾವಶಾಹಿ ಸತ್ತೀಯಕೂಡ ಹೊಡಿದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪರಾಕ್ರಮದ ಹೊರತು ಅನ್ಯ ರಜಪೂತ ರಾಜರ ಸಹಾಯವು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ತುರ್ಕರ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ನಮ್ರವಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ತನ್ನ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದುವದು ಲೇಸೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಮೊಗಲರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೈನ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ತನ್ನ ಪ್ರಜರನ್ನು ಆರವಲೀ ಪರ್ವತದ ಸುಸಂರಕ್ಷಿತವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು, ಆ ಬಳಿಕ ಬಯಲು ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸಿ, ಸಮುದ್ರದ ತೆರಿಗೆಗಳಂತೆ ಏರಿ ಬರುವ ಮೊಗಲರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ 'ಹಳದಿ ಘಾಟಿ' ದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಾನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇವಾಡೀ ರಜಪೂತರನ್ನೂ ಭಿಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಅಕಬರನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಸೆಲೀಮನಿಗೆ ಮೊಗಲ ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿ

ಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದನು. ಅಕಬರನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೇನಾ ನಾಯಕನಾದ ರಾಜಾ ಮಾನಸಿಂಗನೂ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ತುರ್ಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಕೂಡ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನು ಅವನ ನಿರ್ಭತ್ಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದಂತಾದ ರಾಜಾ ಮಾನಸಿಂಗನು “ ಪ್ರತಾಪನ ಗರ್ವವನ್ನು ಖಂಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾನಸಿಂಗನಲ್ಲ ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದನು ಮೊಗಲರ ಸೈನ್ಯವು ಮೇವಾಡದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಆ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ನಿರ್ಜನವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಸೆಲೀಮನು ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಘಳಮೇರದ ಮೇಲೆ ಹಳದೀಘಟ್ಟದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸಾಗಿನಡೆದನು. ಈ ಘಟ್ಟದ ಬಾಯಿಗೆ ಪ್ರತಾಪನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಸಮೇತವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಭತ್ತವಿದ್ದು, ಹತ್ತರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಸುವರ್ಣಾದಿತ್ಯಾಂಕಿತವಾದ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಧ್ವಜಪಟವು ಅಂತರ್ದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರ ಪ್ರವೇಶವಾಗಲು, ರಜಪೂತರು ಅವರನ್ನು ಸುತ್ತಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಾನಸಿಂಗನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರದ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಾಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಾಪ ಸಿಂಹನು ಅವನನ್ನು ಶೋಧಿಸಹತ್ತಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುವಿಗೆ ಮೋರೆಯನ್ನೇ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ಪ್ರತಾಪನು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೆಲೀಮನು ಆನೆಯನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದವರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯದವರ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತ ಮುರಿಯುತ್ತ ಸೆಲೀಮನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಸೆಲೀಮನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಡುವ ಸೈನಿಕರ ಶೂರತ್ವವು ಪ್ರತಾಪನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಟ್ಟಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಪನ ಕುದುರೆಯು ಸೆಲೀಮನ ಆನೆಯ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ನಿಂತಿತು. ಕೂಡಲೆ ಪ್ರತಾಪನು ತನ್ನ ಭಾಲೆಯಿಂದ ಸೆಲೀಮನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಇರಿದನು. ಈ ಇರಿತದಿಂದ ಸೆಲೀಮನು ಮೃತನಾಗತಕ್ಕವನೇ ! ಆದರೆ ಅವನ ಅಂಬಾರಿಯು ಉಕ್ಕಿನ ದಪ್ಪದ ತಗಡುಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತ

ವಾದ್ದರಿಂದ ಭಾಲೆಯ ಅಲಗು ಮೊಂಡಾಗಿ, ಆ ಇರಿತವು ನಿಷ್ಫಲವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಮಾವುತನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆನೆಯು ಅನಾವರವಾಗಿ ಓಡಹತ್ತಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ತುಮುಲವಾದ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಸೆಲೀಮನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮೊಗಲರೂ, ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಜಪೂತರೂ, ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಕಡಿದುಬಿದ್ದರು. ಈ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಏಳು ಗಾಯಗಳು ತಗಲಿದವು; ಆದರೂ ಅವನು ಸೆಲೀಮನ ಬೆನ್ನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಭತ್ಯವನ್ನೂ, ರಕ್ತವರ್ಣದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ದೂರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರತಾಪನ ಧ್ವಜವು ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮೊಗಲರು ರಭಸದಿಂದ ಸಾಗಹತ್ತಿದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರ್ಝಾಲಾದ ತಾಕುರನಾದ ಮಾನಾ ಎಂಬವನು ಪ್ರತಾಪನ ಭತ್ಯವನ್ನೂ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರತಾಪನ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತ ತಾಕುರನು ತನ್ನ ರಾಜನ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಉಳಿದ ರಜಪೂತ ಸರದಾರರು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ರಣಾಂಗಣದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಇತ್ತ ಮಾನಾನು ತನ್ನ ಶೂರ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು; ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದನು.

ಮೊಗಲರ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ತೋಪುಗಳ, ಸವಾರರ ಹಾಗೂ ಕಾಲಾಳುಗಳ ಮುಂದೆ ರಜಪೂತರು ತೋರಿಸಿದ ಪ್ರರಾಕ್ರಮವು ಎಷ್ಟೊತ್ತು ತಾಳುವದು? ಈ ಹಳದೀಫಟ್ಟದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಪತ್ತೈರಡು ಸಾವಿರ ರಜಪೂತರು ಪ್ರತಾಪನ ಧ್ವಜದ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಜೀವದೊಂದುಳಿದರು. ಜಾಣತನದಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ 'ಜೇತಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ವಾಜಿಯು ಪ್ರತಾಪನ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಹರಿಹಳ್ಳಗಳನ್ನು ಹಾರುತ್ತ ಹಾರುತ್ತ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳು ತೀರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಜೇತಕವು ಒಂದು ಅಗಲವಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಹಾರಿ

ತನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಆಚೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಒಯ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದರೆ ಪ್ರತಾಪ ನಂತೆ ಚೇತಕವಾದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಬೆನ್ನ ಟ್ಟಿದ ಶತ್ರುಗಳು ತೀರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ “ಎಲೈ ಕರಿಗುದುರೆಯ ಮೇಲಿನ ಸವಾರನೇ, ನಿಲ್ಲು” ಎಂದು ಸ್ವಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಯಾರೋ ಕೂಗಿದಂತಾಯಿತು; ಹಿಂದೂರಿಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ತಮ್ಮ ನಾದ ಸೂಕ್ತನು ಓಡಿಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಸೂಕ್ತನು ‘ಫಿರೋಜ್’ನಾಗಿ ಅಕಬರ ನನ್ನು ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಈಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಮೇವಾಡದ ಅವಸನು ಏಕಾಂಗಿ ಯಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿರುವದನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಪಠಾಣರು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿರುವ ದನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದಲೂ, ಬಂಧುಪ್ರೇಮ ದಿಂದಲೂ ಕರಗಿತು. ಸೂಕ್ತನು ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಪಠಾಣರನ್ನು ಛೇದಿಸಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಉಳಿಸಿದನು. ಇಂಥ ಗಂಡಾಂತರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಾಪನು ಸದ್ಗದಿತನಾದನು. ಬಂಧುಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪರಸ್ಪರರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನ ಚೇತಕಕ್ಕೆ ಗಾಯಗಳ ವೇದನೆಯಿಂದ ಬವಳಬಂದಂತಾಗಿ ಅದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಚೇತಕವು ಜೀವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನು ಅದರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಭತ್ತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ‘ಚೇತಕ-ಚಟುತ್ರ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮೇವಾಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹಳದೀ ಘಟ್ಟದ ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿಯಿತು. ಧರ್ಮಾ ಪಲಿಯ ಗಿರಿಕಂದರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞನಾಗಿದ್ದ ‘ಲಿವೊ ನಿಡಾಸ’ನ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಜನರು ಯಾವ ಅಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದರೋ ಅಥವಾ ಘೋಷಖಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಜಿಪ್ರಭುವಿನ ಮಾವಳೇ ಜನರು ಯಾವ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಶೌರ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದರೋ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರದ ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಶೌರ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಮೇವಾಡದ ರಜಪೂತರು ‘ಹಳದೀಘಾಟ’ದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನ ಐನೂರು ಜನ ಆಪ್ತರೂ ರೂಪಾಂತರವಾದ ತಾಕುರನೂ ಅವನ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ಜನರೂ ಪತನಹೊಂದಿ ದರು. ಸೆಲೀಮನಿಗೆ ಜಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದರೂ ಮುಂದೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಡೆ

ಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ, ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಜಯದ ಪ್ರೌಢಿಯನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತ ಅವನು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಾಪನಿಗೂ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಪ್ರತಾಪನು ಕಮಳಮೇರದ ರಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶತ್ರುಗಳು ಮರಳಿ ಬಂದರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದನು.

ಮಳೆಗಾಲವು ತೀರಲು ಮೊಗಲ ಸೈನ್ಯವು ಮತ್ತೆ ಸಾಗಿಬಂದು ಕಮಳ ಮೇರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿತು. ಕಮಳಮೇರದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಕೆಟ್ಟು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳಾಗಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕಮಳಮೇರವು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿಯೇ ಶತ್ರುಗಳ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ಶತ್ರುಗಳು ಪ್ರತಾಪನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು. ಪ್ರತಾಪನು ಅರವಲಿ ಪರ್ವತದೊಳಗಿನ ವನಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಶತ್ರುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನು ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ವನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಬೇರೊಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿರಿಗವ್ವರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ವನೈವದಾರ್ಥ, ಅಥವಾ ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನು ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲವು ಗತಿಸಲು ಪುನಃ ಮೊಗಲರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಬಂದು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಷ್ಟಾಪೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಪ್ರತಾಪನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇ ಕ್ರಮವು ವರ್ಷಾನುವರ್ಷ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 'ಪ್ರತಾಪನು ತನಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಸ್ಸಂಕಟವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ಆಳಲಿ' ಎಂಬದಾಗಿ ಅಕಬರನ ಆಗ್ರಹವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರತಾಪನು ಎಂಥ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾದ ಸ್ವದೇಶಭಕ್ತನು ಹಾಗೂ ಅಭಿ

ಮಾನ್ಯಿಯಾದ ಪುರುಷನು! 'ನಾನು ಬಾಪ್ಪಾ ರಾವಳನ ವಂಶಜನಿದ್ದು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಬಾಗಿಸಬೇಕೆ? ಎಂದೂ ಆಗದು.' ಇಂಥ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಪೂರ್ಣನಾದ ರಾಜನು ವ್ಯಾಘ್ರಾದಿ ಹಿಂಸ್ರ ಸಶುಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಿತವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದನೇ ಹೊರತು ಅಕಬರನಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುಗಳ ಅಂಕಿತವಾದ ಸ್ವದೇಶದ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೊರತು, ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಪತ್ರಾ ವಲಿಯಲ್ಲಿ ಭುಂಜಿಸುವ, ರಾಜಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸದೆ ಪರ್ಣಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವ, 'ಗಾದಿ ರುಜಾಮ'ಗಳ ಮೇಲೆ ಶಯನವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹುಲ್ಲು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ದೇಹವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರತಾಪನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವನು ಯಾವಜ್ಜೀವ ಪರಿಸಾಲಿಸಿದನು. ಅವನ ರಾಣಿಯೂ ಸೊಸೆಯೂ ವನ್ಯ ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಹಿಟ್ಟಿನ ಭಕ್ಷರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವು ಕೂಡ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದೊರೆಯದೆ ಎರಡೆರಡು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಲಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳು ಒಂದು ಭಕ್ಷರಿಯೊಳಗಿನ ಆರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ತಿಂದು ಉಳಿದರ್ಧವನ್ನು ಸಂಜೆಗಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಡಲು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಂದು ಅಡವಿಯ ಬೆಕ್ಕು ಟಿಣ್ಣನೇ ಹಾರಿ ಆ ಬಕ್ಷರಿಯ ಚೂರನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಹುಡುಗಿಯು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿದಳು. ರಾಜನು ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕಡಿದು ಬೀಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರಲು, ಮಗಳ ಆರ್ತಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಹೃದಯವು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಕಠೋರವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಳವಳಗೊಂಡಿತು. 'ವಜ್ರಾದಪಿ ಕಠೋರಾಣಿ ಮೃದೂನಿ ಕುಸುಮಾದಪಿ' ಹೀಗೆ ಲೋಕೋತ್ತರ ಪುರುಷರ ಚಿತ್ತಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು ತೀರ ಸತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಆಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ, ಕಾಡುಜನರಿಗೂ ಕೂಡ ಸಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ

ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜನ ಚಿತ್ತವು ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳ ದುಃಖಾಕ್ರೋಶದಿಂದ ವೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಅವನು ಮೋಹಿತನಾದನು. 'ಈ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ರಾಜ್ಯಪದದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಥ್ಯವಿದೆ ? ನನ್ನ ಜೀವಿತದರಿಂತ ವನವಾಸಿಗಳಾದ ಕಾಡುಜನರ ಜೀವಿತವೇ ಸುಖಕರವಾದದ್ದು.' ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ದುಃಖಾವೇಶದಿಂದ ಅವನು 'ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು' ಎಂಬ ಆಶಯದ ಪತ್ರವನ್ನು ಅಕಬರ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಬರೆದನು.

ಈ ಪತ್ರವು ಅಕಬರನ ಕೈಸೇರಲು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷವಾಗಿ, 'ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಾಪನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಶರಣು ಬರುವನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಪತ್ರವು ಸೂಚಿಸುವದೆಂದು ಅವನು ತನ್ನ ಸರದಾರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಅಕಬರನ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ದರಬಾರದ ಮೊಗಲ ಹಾಗೂ ರಜಪೂತ ಸರದಾರರಿಗೆಲ್ಲ ಸರಿ ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಬಿಕಾನೇರದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಣೀಡನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಖೇದವಾಯಿತು. ಅವನು ಅಕಬರನಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ: "ಗರೀಬ ನವಾಜ, ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ. ನನಗೆ ಈ ಪತ್ರದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸಂದೇಹವಿದೆ. ಈ ತರದ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಾಪನು ಕಳಿಸುವನೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯು ನನಗಾಗದು. ಈ ಪತ್ರವು ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಾಪನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಲಂಕವನ್ನು ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವನ ಮೈಂಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರರು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಭುಗಳ ಚರಣಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವೆನು." ಅಕಬರನು ಈ ಅವನ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು ಪ್ರತಾಪ ಸಿಂಹನಿಗೆ ಪಸ್ಯರೂಪದಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅದರ ಭಾವಾರ್ಥವೆಂದರೆ: 'ಎಲ್ಲ ಭಾರತಪುತ್ರರು ಆಶಾಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ರಜಪೂತರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ಅಕಬರನಿಗೆ ಎಂದೋ ಮಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಶ್ವಾತೃತೇಜಃ

ವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪುರುಷನೆಂದರೆ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನೊಬ್ಬನೇ. ಅವನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ನಮ್ರ ಮಾಡಿದನೆಂದರೆ ಹಿಂದೂ ಮಾತ್ರ, ವಿಶೇಷತಃ ರಜಪೂತರ ಉಳಿದಿರುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಕೂಡ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಸಕಲ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹವು ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಲು ಅವನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುವನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ತಾನು ವರ್ತಿಸುವದು ಚಿತ್ತೋಡದ ರಾಣಾನಿಗೆ ಸರಿಡಾದದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆಯೋ? ಈ ಆಶಯದ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತೇಜನಜನಕವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವನು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಪತ್ರವು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲು ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬರುವಂಥ ಬಲವು ಕೂಡಲೆ ಬಂದಿತು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೇವಾಡದ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿಂಧಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದದ್ದೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತುರ್ಕರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈ ಪತ್ರವನ್ನೋದಿ ತತ್ಪಕ್ಷವೇ ಅವನು ಆ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಣಾನ ವಂಶಸರಂಪರಾಗತ ದಿವಾಣನಾದ ಭಾವಾಶಹಾ ಎಂಬವನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಹಸ್ರ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ತನ್ನ ಪಿತೃರ್ಜಿತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಾಪನ ವಿಮಾನಸ್ತತೆಯು ಅಸ್ತವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೆ ಪ್ರತಾಪನು ದೇವೇರದ ಮೊಗಲರನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಅಮೇಟಿದ ರಾಣ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆ ಬಳಿಕ ಕಮಳ ಮೇರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರದಾರನಾಗಿದ್ದ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಹಾಗು ಅವನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಅದನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಸ್ತಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು, ಹೀಗೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೋಟಿಕೊತ್ತಳಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಚಿತ್ತೋಡಗಡ, ಅಜಮೇರ ಹಾಗು ಮಂಗಳಗಡ ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಳಿದು ಮೇವಾಡ ಪ್ರಾಂತವೆಲ್ಲ ಪ್ರತಾಪನ ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತು.

ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಈ ಮುಂದಿನ ಕಾಲವು ಸುಖಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಗ

ಹತ್ತಿತು. ಆದರೆ ಅವನಂಥ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ನೈಋತ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಸುಖವು ಹೇಗೆ ಸೇರುವದು ? ಚಿತೋಡಗಡವು ಇನ್ನೂ ಅವನ ಸ್ವಾಧೀನ ವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನು ಉದೇಪುರದ ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಚಿದೋಡಗಡದ ಕೋಟೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು ಆ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವ ಗಡದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ತಮ್ಮ ಮೈಯೊಳಗಿನ ರಕ್ತದ ಕಾಲಿವೆ ಗಳನ್ನು ಹರಿಸಿ ಪ್ರಾಣಗಳ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೋ ಆ ಚಿತೋಡಗಡವು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಕೈವಶವಾಗುವದೆಂಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆವೇ ಅವನಿಗೆ ಅಹರ್ನಿಶ ವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ಷಾತ್ರವ್ರತವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಯಾದ ಪುರುಷನು ಎಷ್ಟೋ ಶ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಸಾಹಸಗಳನ್ನೂ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಿ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದನು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವು ಅವನ ಉಕ್ಕಿನಂಥ ಶರೀರದ ಮೇಲಾಗಿ ಅದು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕ್ಷೀಣವಾಗ ಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಬೇನೆಬಿದ್ದು ನರಳಹತ್ತಿದನು. ಅಂತಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿತು. ಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣವಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಅವನಿಗೆ ಚಿತೋಡದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆವೇ. ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದಿದ್ದ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಸರದಾರರೂ ಅತ್ಯಂತ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾದರು. ರಾಣಾನ ಈ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಳುಂಬ್ರದ ಠಾಕುರನು “ಯಾವ ಕಾರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಇಂಥ ಕ್ಲೇಶಗಳಾಗಹತ್ತಿವೆ ? ತಾವು ಸುಖ ದಿಂದಲೂ ಶಾಂತತೆಯಿಂದಲೂ ಯಾಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲೊಲ್ಲರಿ ?” ಎಂಬ ದಾಗಿ ಕೇಳಿದನು. ಪ್ರತಾಪನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಏಕೀಕರಿಸಿ “ಚಿತೋಡದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿರಿ. ನಾನಂತೂ ಈಗ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಚಿರಂಜೀವನು ಹಾಗು ನೀವೆಲ್ಲ ಸರದಾರರು ಈ ಗುಡಿಸಿಲುಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಜಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವಿರಿ. ಆದರೆ ಯಾವ ದೇಶದ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತ್ಯ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ದೆವೋ ಹಾಗು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನಾದರೂ ಅರ್ಪಿಸಿದೆವೋ ಆ

ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ನೀವು ತುರ್ಕರ ಪಾಲು ಮಾಡುವಿರಿಂಬ ಸಂಗತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಅನೇಕಪದಿಯಿಂದ ಕ್ಲೇಶಪಡಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ತುರ್ಕರ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಗೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವೆನು.” ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ದುಃಖೋದ್ವೇಗದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರಗಳು ಉಬ್ಬಿದವು. ಅವರು ಶಪಥಪೂರ್ವಕವಾಗಿ “ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಸಂಪಾದಿಸುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯುವರಾಜ ಅಮರಸಿಂಹರಾದರೂ ಇದೇ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವರು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಾವು ಯತ್ನಕೆಂಚಿತವಾದರೂ ಚಿಂತಿಸಕೂಡದು” ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಶಬ್ದಶ್ರವಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಅವನು ಸುಖದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

—

क्रियासिद्धिः सत्त्वे भवति महतां नोपकरणे ॥

ಹೊಳೆಯುವದೆಲ್ಲ ಒಳಿತಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದಷ್ಟೆ? ಕೇಳವಾಗಿ ಕಾಣುವದಾದರೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ನುಣ್ಣುಗಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕೆಲವೊಂದು ಫಲವು, ತಿಂದವರ ಪ್ರಾಣಹರಣವನ್ನೇ ಮಾಡುವದು; ಕರಿಮಾವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅದರ ರಸವು ಅಮೃತೋಪಮವಾಗಿರುವದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅವರವರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಮೇಲಿಂದಾಗಲಿ, ಬಣ್ಣರೂಪಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ವಿದ್ಯಾವಿಭವಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಮಾಡಲಾಗದು.

ಕನಕದ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳ್ |

ಶುನಕನ ತಂದಿರಿಸಿ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತಂ ||

ಮನದಣಿಯೆ ಬೊಗಳ್ಳುದಲ್ಲದೆ |

ಘನತೆಯನರಿದಪುದೆ ಮುಕ್ತಿರಾಮೇಶ್ವರನೆ ||

ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ದೂಷಿಸುವವರ ರಾಜಪದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉದಾರ ಬುದ್ಧಿಯವನಾದ ಸತ್ಯಶಾಲಿಯ ನೀಚಸ್ಥಿತಿಯು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದದ್ದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಕೇಳಿರಿ.

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೇರಳ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜೇಶ್ವರನ ಕುದುರೆಯ ಅರೈಕೆ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತನಾದ ಆ ಸೇವಕನಿಗೆ ರಾಜನ ಸೇವೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜನು ರಾವುತನಾಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಟರೆ, ಸೇವಕನು ರಾಜನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದು ಆ ಕುದುರೆಯ ಅರ್ಭಟಿಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಡವರಾದ ಆಳುಗಳಿಂದ ಇಂಥ ಸೇವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ನಿರ್ದಯದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಪಾದ್ರಿಗಳು ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಮೃಗಯಾಸಕ್ತರಾದ ಸಾಹೇಬರು ಅನೇಕ ಜನ ಬೇಟೆಗಾರ ಬಂಟರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಹುಲಿ ಕರಡಿಗಳ

ಪಾಲು ಮಾಡಿದ್ದು ನಾವು ಕೇಳಿದ ಮಾತು. ಕ್ರಿ.ಪೂ.ದಯಾನಿಧಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಜರ್ಮನ್, ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್ರು ಯುದ್ಧದ ನೆವದಿಂದ ಅಪರಿಮಿತ ಜನ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವ ರುಲಿ ನ್ನುತ್ತಲಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಭಟನೋರ್ವನು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ಓರಿಗೆಯವರಲ್ಲಿ ಅಹುದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಬ್ಬಿನಿಂದಲೂ ಸ್ವಾಮಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಅವನನ್ನು ಯಜಮಾನನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬುದು ತಪ್ಪಾದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಇಂಥ ಸೇವಾರತನನ್ನು ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವನು. ದೊರೆಯ ಕುದುರೆಯ ಮುಂದೆ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ ಹಾರುತ್ತೆ ನನ್ನ ಮಗನು ಬಂದನೆಂದು ಆ ಸತ್ವಶಾಲಿಯ ಮಾತೆಯು ಗರ್ವದಿಂದ ನಗುತ್ತೆ ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಂದೆ ಅವನ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವಳು. ಅಳಿಯನಿದ್ದರೆ ಇಂಥವನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆ ಜಾತಿಯವರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು (ಕನ್ನೆಯರ ತಾಯಂದಿರು) ಹೇಳುವರು. ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೇಕು ಅವನಿಗೇ ಎಂದು ಅವನ ಓರಿಗೆಯ ಬಂಟರು ಕೊಂಡಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಜನರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳುವವರು ನಮ್ಮ ನಾಡನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹೇಳುವರೂ ಇರಲಿ.

ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬೇರೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಪುಂಡನಾದ ತನ್ನ ಕೊಡೆಯಾಳು ಓರ್ವನೆ ಮೈಗಾವಲಿಗೆ ಸಾಕೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜನು ಅವನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಕುದುರೆಗೆ ಆ ಕೊಡೆಯಾಳು ಸಂಗಡಲ್ಲಿದ್ದರೆಯೇ ಓಡಲಿಕ್ಕೆ ಹುರುಪು. - ನನ್ನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಪಲ್ಯವು ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬಲ್ಲೆಯಾ ಕಡವನೆ, ನೀನೇಷ್ಟು ಓಡಿಡರೂ ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುವಿ ಎಂದು ಆ ಕೊಡೆಯಾಳು ಜಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯ ಮುಂದೆ ಓಡುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಕುದುರೆ, ಆ ಕೊಡೆಯಾಳು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಕುದುರೆಯ ಹತ್ತಾಟ

ದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಿರಲಿಲ್ಲ ಮೂವರದೂ ಜೀವ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಸಡಗರದಿಂದ ಹತ್ತು ಹರದಾರಿ ಹೋಗಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಹತ್ತು ಹರದಾರಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ “ ಹೇಗೆ ಬಂಟನೆ, ಇಂದೆಯೇ ನಾವು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದಷ್ಟೆ ? ” ಎಂದು ತನ್ನ ಕೊಡೆಯಾಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. “ ದೇವರೂ, ಕುದುರೆಯು ದಣಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ನಾನೇಕೆ ಬೇಡೆನ್ನಲಿ ? ನಡೆಯಿರಿ ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ಭಟನು ಮತ್ತೆ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಕುದುರೆಯಾದರೂ ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿರಲಾರದೆ, ಪ್ರಯಾಣದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಒಭಸದಿಂದ ಹೇಂಕರಿ ಸಿತು. ಊರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ ಕುದುರೆಯ ವೇಗವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುವದೆಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಮನಗಂಡ ಮಾತು.

ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನ ಕುದುರೆಯು ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಧಾವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನೀನೆಷ್ಟು ಓಡುವಿ ಕುದುರೆಯ ಮರಿಯೇ,” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಕಡುವೇಗದ ಹುಡುಗನಾದ ಆ ಕೊಡೆಯಾಳು ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನ ಮೋರೆಗೆ ಬಿಸಿಲು ತಗಲದಂತೆ ಕೊಡೆಹಡಿದು ಹುಯ್ಯೆಂದು ಹಾರಿಕೆಗಾಲಿಕ್ಕುತ್ತಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಜೂಜುಕಟ್ಟಿ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆ ಕೊಡೆಯಾಳುಗಳೇರ್ವರೂ ತಮ್ಮ ಚಾಪಲದ ಇಯತ್ತೆಯನ್ನು ಮೀರಿದರು. ಕೊಡೆಯಾಳಿನ ಜಡೆಯಿಂದ ಬೆವರನಿಗಳು ಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದ ಬೀಳುವ ಗಂಗಾತುಷಾರಗಳಂತೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿಂದ ಈಗಲಿದ್ದು ಬಂದಿರುವ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್ಸನು ಘೇನಾವೃತನಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಆ ಅರಸುಗುದುರೆಯು ಬೆವರಿನ ಬುರಗನ್ನು ತೆಪ್ಪತೆಪ್ಪವಾಗಿ ಸುರಿಸುತ್ತಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳುಗಳೇರ್ವರೂ ಓಡಿ ದಡದಿದ್ದರೂ ಗತಿಯನ್ನು ಶಿಥಿಲಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ಕಲಿತನವು ಕಲುಷಿತವಾಗುವದೆಂಬ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ, ಆ ಜೊತೆಗಾರರು ರಾಜಧಾನಿಯ ಮಹಾದ್ವಾರದ ವರೆಗೆ ಓಡಿಯೇ ಓಡಿದರು. ಕೋಟೆಯ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಕುದುರೆಯು ಫಕ್ಕನೆ ಮುಗ್ಗಿತು. ಕೊಡೆಯಾಳುವೂ ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತನು. ಕುದುರೆಯು ಲಗಬಗೆಯಿಂದ ಕಾಲೂರಿ ನಿಂತು ರಾಜನನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಅರಮನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತು. ಕೊಡೆಯಾಳು ಮಾತ್ರ ಹಿಂದಳಿದನು.

ಶ್ರಮನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾದ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜವೈದ್ಯರು ಅವನಿಗೆ

ಉಚಿತವಾದ ಲೇಹ್ಯವೇಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಹೀಗೆ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು, ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಯನ ಕುದುರೆಯು ನಿಂತನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಿತೆಂದು ಓರ್ವ ಸೇವಕನು ನಿವೇದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಸನು ವಿಸ್ಮಯಾಕುಲನಾಗಿ, ತನ್ನ ಕೊಡೆಯಾಳಿನ ಗತಿಯೇನಾಯಿತೋ ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತನಾಗಿ ರಾಜವೈದ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

“ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ, ರಾಜಾಧಿರಾಜರೆ, ಕುದುರೆಗಾದ ಗತಿಯೇ ಕೊಡೆಯಾಳಿಗೆ ಆಗಿರುವದು ! ” ಎಂದು ರಾಜವೈದ್ಯರು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

“ ಏನೂ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲವೇ ? ನೋಡಿರಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಿಯ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ”

“ ಮಹಾರಾಜರ ಕೃಪಾಪಾತ್ರನಾದ ಆ ಭೃತ್ಯನು ಓಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಂತಾಕ್ಷಣವೇ, ಅವನ ಹಣೆಯೊಡೆದು ರಕ್ತ ತೆಗೆದು ಅವನಿಗೆ ನೆನೆಗಡಲೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ಕಾಲುಮೇಲಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿದ್ದರೆ ಬದುಕಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ ಯಾವ ಉಪಾಯ ಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ”

“ ಅವನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಯಾದರೂ ಬರೋಣ ಬನ್ನಿರಿ, ” ಎಂದು ಆ ಮಹಾರಾಯನು ರಾಜವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಕೊಡೆಯಾಳು ಇಹ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರವೇ ಆಗಿತ್ತು. “ पथि च्युतं तिष्ठति देव रक्षितं ” ಎಂಬಂತೆ, ರಾಜವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಉಪಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಆ ಕೊಡೆಯಾಳಿಗೆ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಸಲ್ಲಿದವು. ಆ ಸಾಹಸಿಯಾದ ಸೇವಕನು ತನ್ನ ನೆಳಲಿನ ಆಸಗಾಗಿ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಗುಡಹೊಕ್ಕನು. ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲದ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯು ಅವನ ಹಣೆಗೆ ಫಟ್ಟನೆ ಬಡಿದದ್ದರಿಂದ ಬಳಬಳನೆ ರಕ್ತ ಸುರಿದಿತ್ತು. ಭಕ್ತಜನರು ದೇವಿಗೆ ಉಚಿತಾಂಭದ ನೆನೆಗಡಲೆಯ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಅವನು ಸಂಕಟಗರೆದು ತಿಂದಿದ್ದನು. ಮೂರು ಪೊಳ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಲಗುವದು ಹೇಗೆ ? ಅರ್ಘಾತ್ ಕಾಲು ಮೇಲೆಮಾಡಿ ಗೋಡೆಗೆ ಅನಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನು

ಹೇಗೋ ಮಲಗಿದ್ದನು.

ತನ್ನ ಭೃತ್ಯನು ಸುಖರೂಪನಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನಿಗೆ ಸರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಅಳುಮಗನ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು “ಬಂಟನೆ, ನಾನೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರುವೆನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನಿರುವದು ಹೇಳು ; ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನಿತ್ತನು. ಆ ಧೀರನು ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನಿಕ್ಕಿ “ಪ್ರಭುಗಳು ವಚನವನ್ನಿತ್ತ ಮಾತ್ರ ದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ವಚನ ಪರಿಪಾಲನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರು ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರು. ಕೋರಕೆಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಇರಲಿ” ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

“ ಬೇಡು ! ಬೇಡು ! ನಿಃಶಂಕನಾಗಿ ಬೇಡು ! ” ಎಂದು ಮಹಾರಾಜರು ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರು.

“ ಮಹಾರಾಜರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತು ರಾಜ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಆ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತನು ಅಂಜುತ್ತೆ ಅಂಜುತ್ತೆ ನುಡಿದನು.

ಮಹಾರಾಜರು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು ಅಂದದ್ದು : “ ಹುಚ್ಚನಿರುವಿನೀನು ! ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ ನೀನು ಗಾಗುವ ಲಾಭವೇನು ? ಈ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುವರುಷ ಕುಳಿತವನಾದ ನನಗೆ ಇದರಿಂದ ಸುಖದೋರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂಸ್ವಾಸ್ಥಿಯನ್ನು ಬೇಡು. ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇಡಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ”

“ ದೇವರೂ, ಮಾತು ಆಡಿ ಹೋಯಿತು, ಮತ್ತು ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಬೇಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡೆಮೆ ಮಾಡಲಾರೆನು ” ಎಂದು ಏಕ ಮಾರ್ಗಿಯಾದ ಆ ಧೀರನು ಹೇಳಿದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕೊಡೆಯಾಳಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ, ಗ್ರಾಮ್ಯವಾದರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವ ಅವನ ನಿಶ್ಚಯದ ನುಡಿ ಯನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

“ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ. ಮಗನೇ, ನೀನೆಂದು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಬೇಕೆನ್ನುವಿ ? ” ಎಂದು ಆ ಸ್ವಾಮಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೇಳಿದನು.

“ ನಾನೊಂದು ಒಳ್ಳೇ ದಿವಸವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಮಹಾರಾಜರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ”

ಮುಂದಾಗುವ ಈ ಅರ್ಧಪ್ರಹರದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಕೇರಳ ದೇಶದ ತುಂಬ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳನ್ನೂ, ಮಠಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಗ್ರಾಮಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧುಸಂತರನ್ನೂ, ವಿದ್ವಜ್ಜನರನ್ನೂ ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಅವರ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡನು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇಂತಿಷ್ಟು ಭೂಸ್ವಾಸ್ಥಿಯನ್ನು ಕೇರಳ ದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳು ಕೊಡುವರೆಂದೂ ಆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಸನದುಗಳನ್ನು ತಾವು ಬರೆದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂತಲೂ, ಇಂಥದೊಂದು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆ ಸನದುಗಳಿಗೆ ರಾಜಮುದ್ರೆಯಾಗುವದೊಂದು ಹೇಳುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದನು.

ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಡೆಯಾಳು ಭೂಪಾಲನು ಪಟ್ಟವೇರಿದನು ಧಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ನೃಪನು ಪಟ್ಟವೇರಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇರಳ ದೇಶವಾಸಿಗಳಾದ ಸಂಧಿಸರೂ, ದಶಗ್ರಂಥಿಗಳಾದ ವಿಪ್ರೋತ್ತವರೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಸಾಧು ಸಂತರೂ ಪವಿತ್ರವಾದ ದೇವಾಲಯಗಳ ಅರ್ಚಕರೂ ದಯಮಾಡಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಜರದ ಶಾಲಿನವರೂ, ಕಾಷಾಯವಸನದವರೂ, ಜಡೆಲಂಗಟದವರೂ ಸಂತೆಗೆ ನೆರೆದಂತೆ ನೆರೆದಿದ್ದರು.

ಕೊಡೆಯಾಳು ಭೂಪಾಲನು ಪಟ್ಟವೇರುವಾಗ ವೇಷದ ಸೊಬಗಿನಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ವಾದ್ಯವೈಭವಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಾಲಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ತಾನು ಧರಿಸಿರುವ ಕೇಳುತರದ ಉಡುಪಿನಿಂದಲೇ ಪಟ್ಟವೇರಿ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜನರು ತಂದಿರುವ ಸನದುಗಳಿಗೆ ರಾಜಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಜಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಕಳೆದರೆ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸನದಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಗಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು. ತನಗಿದ

ಅಧಿಕಾರದ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯಾದ ಮಹಾತ್ಮನು ತುಸು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲ ಸನದುಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಬಡಿದುಬಿಟ್ಟನು.

“ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸನದುಗಳು ಮುದ್ರೆಯಾಗದೆ ಉಳಿಯುವವು; ಅವಕ್ಕೆ ನೀನು ಮಾಡುವೆ ? ” ಎಂದು ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನು ಆ ಮೂರುಮುಕ್ಕಾಲುಗಳಿಗೆಯ ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕನು.

ಕೊಡೆಯಾಳು ಆ ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು “ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಸರ್ಪಶಕ್ತನಾದ ರಾಜನಷ್ಟೆ ? ನನ್ನ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪಟ್ಟವನ್ನೇರುವ ರಾಜನಿಗೆ ಉಳಿದ ಸನದುಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ನುಡಿದವನೇ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗಳಿಗೆಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ಕಂಡು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದಿಳಿದನು.

ಪಟ್ಟದಿಂದಿಳಿದ ತನ್ನ ಪರಮೋದಾರನಾದ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನು ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿದನು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಆ ರಾಜಾಧಿರಾಜನು ತನ್ನ ಭೃತ್ಯರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದದ್ದು : “ ಮಗನೇ, ನೀನು ಇಮ್ಮಡಿ ಕರ್ಣನು. ಮೂರುಮುಕ್ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಈ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಅಜರಾಮರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ನಾನು ಇದೇ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ವೃಥಾವಾಗಿ ಕುಳಿತೆನು. ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ‘ಇಂಥ ಮಹಾತ್ಮನ ಯಜಮಾನನು’ ಎಂಬ ಮಧ್ಯಮಪ್ರತಿಯ ಕೀರ್ತಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಸಾಕು. ನಾನಿನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರಿಗೆ ಸನದುಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೇನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಇರುವದೋ ? ”

ಕೊಡೆಯಾಳು ಭೂಪಾಲನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಪೂಜೆಗೈದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ “ ಮಹಾಪ್ರಭೋ, ನಾನೆಷ್ಟರವನು ! ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಯಾತರದು ! ಪ್ರಭುಗಳು ಸೇವಕನನ್ನು ಸಂಭಾವಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಯೇ ಇದು. ದಾತೃಶಿರೋಮುಡೆಗಳಾದ ಮಹಾರಾಜರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಿನ್ನೇನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಪುಣ್ಯಮಯವಾದ ಈ ಪಾದಗಳ

ಸೇವೆಯು ನನಗೆ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ತಪ್ಪಲಾಗದೆಂದೂ, ಮಹಾರಾಜರ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೊಡೆಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೈಬೇರಬಾರದೆಂದೂ ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರನೂ, ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ನಾಗರಿಕರೂ, ವಿಪ್ರಮುನಿ ವರರೂ ಆ ಕೊಡೆಯಾಳ ಭೂಪಾಲನ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತೆಗಳ ಮಳೆಗರೆದರು. ಈ ಪುಣ್ಯತಮವಾದ ಕಥೆಗೆ ಮಹಾತ್ಮರಾರೂ ಫಲಶ್ರುತಿರುನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರ ಶ್ರುತಿಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ನಂಬಲಾಗದು.

ಇದು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದು. ಕೊಡೆಯಾಳು ಭೂಪಾಲನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಗಳ ಸೀಮೆಯ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಶ್ವಾರೂಢನಾದ ರಾಜನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದ ಬಂಟಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಇಂದಿಗಾದರೂ ಕಾಣುವವೆಂದು ಕೆಲಜನ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಹೇಳುವದುಂಟು.

ರಾಸಪುಟಿನ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖

“ ವಿಷಮಸ್ಯಮೃತಂ ಕೃಚಿದ್ಭವೇದಮೃತಂ ವಾ ವಿಷಮಿಾಶ್ವರೇ-
 ಚ್ಛಯಾ ”— ಈಶ್ವರೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವಿಷವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಮೃತವಾಗಿಯೂ
 ಅಮೃತವು ವಿಷವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವಾರ್ಥದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು
 ಕವಿಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕಾಲಿದಾಸನು ಹೇಳಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ
 ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಆ ವಾಕ್ಯದ ಸತ್ಯತೆಯು ಈಗಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಡೆದುತೋರಿದಂತೆ ಈ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಂದೂ
 ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಉಕ್ತಿಯು ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯೆಂದೆ ಈವರೆಗೆ ಅನೇಕರು
 ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ
 ಬಳಿಕ ಅನೇಕವಾದ ಆಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಈಡಾಯಿತು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ
 ದಷ್ಟು ರಕ್ತವು ಕರಿಯಿತು. ಸಮರಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲಲು
 ಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿದರೆ, ಅದೊಂದು ಸರ್ವತಪ್ರಾಯವೇ ಆಗುವದು.
 ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವೆಚ್ಚಾದ ಹಣವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
 ಕೂಡಿಹಾಕಿದರೆ ಅದೊಂದು ಕನಕಗಿರಿಯೇ ಆಗುವದು. ಶಾಂತತಾಪ್ತಿಯರೂ
 ನಿರಪರಾಧಿಗಳೂ ಆದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರು ಧನಭ್ರಷ್ಟರೂ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರೂ
 ಆದರು. ಯುವತಿಯರ ಸರ್ವಸ್ವವಾದ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಭಂಗವುಂಟಾಯಿತು. ಯುದ್ಧದ ಚಿತ್ರವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಯಾನಕವಾಗಿ
 ದ್ದರೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಬಂಧುಭಾವವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿ
 ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳನ್ನೀಯುವ ಉದಾತ್ತವಾದದ್ದೊಂದು ತತ್ವವು
 ಯುದ್ಧಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಕ್ರಮೇಣ ಅಡಿಗಳನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರು
 ತ್ತಿತ್ತು. ಅಥವಾ ಈ ತತ್ವದ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭ
 ವಾಯಿತೆಂದರೂ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಿತ್ರಸಂಘದವರು
 ಜರ್ಮನಿಯ ಕ್ಷಾತ್ರಶಕ್ತಿಯ ಅಹಮ್ಯನೈತೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು
 ಸಾರಿ ರಣಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದಿದಾಗ ನಿರ್ಬಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
 ರಕ್ಷಣವೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿ.

ಕೆಯು ಮಿತ್ರಸಂಘವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಜರ್ಮನಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾದ ಮಿ. ಉಡ್ರೋ ವಿಲ್ಸನ್ ಇವರು, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಏಕಮುಖಿಯಾದ ರಾಜಸತ್ತೆಯನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿತ ಮಾಡಿ ಬಹುಮುಖಿಯಾದ ಲೋಕಸತ್ತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ತತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ರಶಿಯನ್ ರಾಣಿನಾದ ರೂರನು ಪದಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಲೋಕಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಉದಯವಾದಾಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಧಾನರಾದ ಲಾಯಿಡ್ ಜಾರ್ಜರವರು ರಶಿಯನ್ ಡ್ಯಾಮಾರವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ತತ್ವದ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ತೋರಿಸಿದರು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಬರಲು ಕಾರಣವಾದ ರಶಿಯನ್ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಆಹುತಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ರಾಸಪುಟನನ ಕುಟಿಲನೀತಿ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ಇತಿವೃತ್ತವನ್ನೇ ಹೇಳುವದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಏಕಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಗಿಂತಲೂ ಲೋಕನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹಿತಕರವಾದದ್ದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದೊಳಗಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು ಸಫಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ಈಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ರೂರನ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಮಡಿದುಹೋದರು. ಲೋಕಹಿತವಾದಿಗಳಾದ ಈ ಜನರ ಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪದ ಭಾರದಿಂದ ರೂರನ ಏಕಮುಖೀ ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಮಂದಿರವು ವಿಸ್ಫಲಿತವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ರಾಜಸತ್ತೆಯು ತೊಡಗಿತೆಂದರೆ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಜನರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಸುಸಂಧಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸುಸಂಧಿಯು ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗೆ ರುಸೋಜಪಾನಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾರೆ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಸುಸಂಧಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರು ತೆಗೆದು

ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಲೋಕಸತ್ತೆಯ ಜಯದ ಚಿಹ್ನವಾದ ಡ್ಯೂಮಾಸಭೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಆ ಕಾಲಕ್ಕಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಡ್ಯೂಮಾಸಭೆಗೆ ರೂರನು ಯಾವದೇರಿತಿಯಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತೋರಿಸದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಧ್ವಜವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಈ ಸಾರೆ ತಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಜಯವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ರೂರನಿಂದಲೇ ಭೀತಿ ಇರದೆ, ಏಕಮುಖಿಯಾದ ಸತ್ತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಜನ್ಮಹೊಂದಿದ ರೂರನ ಅನುಷಂಗಿಕಳಾದ ಡ್ಯೂಕರೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಜವಂಶಸ್ಥರ ಭೀತಿಯಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕತಂತ್ರವಾದ ಸತ್ತೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬರಾಗಿದ್ದು, ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಸತ್ತಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಜನರೆಲ್ಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿ, ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರು ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ರೂರನ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ಫಿತೂರಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಬಲಾಢ್ಯ ಶತ್ರುವೂ ರಾಜಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಬಲನೂ ರೂರ ಹಾಗೂ ಅವನ ಪತ್ನಿಯರಾದ ರುರೀನಾ ಇವರನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯಃಕಶ್ಚಿತನಾದ ಮನುಷ್ಯನ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದವನೂ ಆದ ಮಂಕರ ರಾಸಪುಟಿನ ಎಂಬವನ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರು ದಿಸೆಂಬರದ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ರುಧಿರಪ್ರಿಯಳಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ದೇವತೆಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವನೇ ಮೊದಲನೆಯವನು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚರಿತ್ರವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಶಃ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಾರಾಬಿರಿಯಾ ಪ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಟೀಬೋಲಿಸ್ಸದಲ್ಲಿ ರಾಸಪುಟಿನನ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ಆಯುಷ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಇವನು ಒಕ್ಕಲತನದ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದನು. ರಾಸಪುಟಿನನು ಮಹತ್ತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ವಿಷಯೋಪಭೋಗಿಯೂ ಲೋಭಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅಮಿತವಾದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಹತ್ತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಇವನಲ್ಲಿ

ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗುಣಗಳು ಅವನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡ ಗೊಡಲಿಲ್ಲ, ಸಾಧುಸಂತರ ಅಥವಾ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ವೇಷವನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಮೂಢಭಕ್ತರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಿಷದಿಂದ ದೇಶಸಂಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಜನರನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಜನರಂತೆಯೇ ರಾಸಪುಟನನಿಗಾದರೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವುಂಟಾಗಿ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಮಠ-ಮಠಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಕ್ರಿಸ್ತೀಮತದ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ಅವನ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಅವನು ಸರ್ವತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಬರುಬರುತ್ತೆ ರಾಸಪುಟನನು ಧರ್ಮದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿ ಕುಳಿತನು.

ಸಾಯಬಿರಿಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ಜನರು ಮೊದಲೇ ಸಶಕ್ತರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಸಪುಟನನು, ಹಗಲಿರುಳು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಶರೀರದಿಂದ ಭವ್ಯನೂ ಸಶಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಸುಂದರವೂ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವೂ ಇವನ ಮುಖಮುದ್ರೆ, ಉಚ್ಚವಾದ ಭಾಲಪ್ರದೇಶ, ತೇಜಃಪುಂಜವಾದ ನೇತ್ರಯುಗ್ಮ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೃದಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವವರ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಮೋಹಕತನವಿತ್ತು. ಇಂಥ ಅನೇಕವಾದ ಗುಣಗಳ ಸಹಾಯವು ಅವನಿಗೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ರಾಸಪುಟನನ ವರ್ಚಸ್ಸು ದಿನೇದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಂತೂ ಅವನ ಅಂಗಸೌಂದರ್ಯದ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉಪದೇಶದ ಪರಿಣಾಮವು ಒಳಿತಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಯಬಿರಿಯಾದಿಂದ ಹೊರಟ ಅವನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತದ ತೆರಿಗೆಗಳು ರಶಿಯಾದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸೆಂಟೆಪೆಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ಬಾಗಿಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಷ್ಟು ಸಹಿತವು. ತನ್ನ ಅನೋಘವಾದ ವಕ್ರತ್ವದ ಬಲದಿಂದ ಸಾಯಬಿರಿಯಾ ದೊಳಗಿನ “ಪುರಾಣಮಿತ್ಯೇವ ಹಿ ಸಾಧು ಸರ್ವಂ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಮತಾಭಿಮಾನಿಗಳ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ರಾಸಪುಟನನ ಈ

ಧರ್ಮಸುಧಾರಣೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಬೇರೊಂದು ಶಕ್ತಿಯ ಬೆಂಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಹಿನ್ನಾಟಿರುಮ್ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನನಶಾಸ್ತ್ರವು. ರಾಸಪುಟನನು ತನ್ನ ಕೇವಲವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೂ ದೃಷ್ಟಿಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರೋಗಗಳನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರಾದ ಜನರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇಂಥ ಅನುಭವವಾದರೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ, ರಾಸಪುಟನನೆಂದರೆ ದೈವೀ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನೂ, ಹರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತರೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವವನೂ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವು ಧರ್ಮಸಂಮೂರ್ಢರೂ ಜಡಮತಿಗಳೂ ಆದ ಅನಾಥರಿಂದ, ಧನಾಢ್ಯರೂ ಗರ್ಭಶ್ರೀಮಂತರೂ ಆದ ಸರದಾಕರ ಕುಟುಂಬಗಳೊಳಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರೆಗೆ ದೃಢವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಚಾಚಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಸಪುಟನನ ಶಿಷ್ಯಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯಿತು ; ಹತ್ತರದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಸಂಚಯವಾಯಿತು ; ಅವನ ಧರ್ಮಮತದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥೂಲ ಸ್ಥೂಲಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಲಯಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು ; ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ವೆಂಟ್ರೋಗ್ರಾಡದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವನ ಧರ್ಮಾಲಯದ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ನಡೆಯಹತ್ತಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇವನ ಕೀರ್ತಿಯು ಝಾರ ಹಾಗೂ ಝುರೀನಾ ಇವರ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು.

ರಶಿಯಾದ ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಅಂಕಃಕರಣಗಳು ಬಹಳೇ ಖಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಸಪುಟನ ಸಾಧುವಿನ ದೈವೀಚಮತ್ಕಾರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದವರಾದ ಝುರೀನಾ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಶಾಂಕುರವು ಹುಟ್ಟಿ, ಈ ಸಾಧುವಿನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಾದರೂ ತಮಗೆ ಪುತ್ರಲಾಭವಾಗಲೆಂದು ಅವರು ರಾಸಪುಟನನ ಅನುಯಾಯೀ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ರಾಣಿಯವರು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ರಾಸಪುಟನನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಹತ್ತಿದರು. ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನು. ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಈ ಮೊದಲು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೂ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಕರನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಸಪುಟನನ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಾದ

ದಿಂದಲೂ ತಮಗೆ ಇಂಥ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ರಾಣಿಯವರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ರೂರರ ಮೇಲಾದರೂ ಒಳಿತಾಗಿಯೇ ಆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಸಪುಟನನು ದರಬಾರದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖನಾದ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ಅವನ ವರ್ತಿಸುವ ರೂರರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ರೂರರ ಯುವರಾಜನಾದ ರೂರವಿಚ್ಛನು ವ್ಯಂಗನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಂಗವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯುರೋಪದೊಳಗಿನ ಸ್ವಖ್ಯಾತರಾದ ಡಾಕ್ಟರರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ್ಗೆ ರುರೀನಾ ಇವರ ಆಗ್ರಹದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನನ್ನು ಕರೆತಂದು ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಇರಹೇಳಿದರು. ಅವನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೇ ಸ್ವಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ರೂರವಿಚ್ಛನ ಕಾಲೊಳಗಿನ ವ್ಯಂಗವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಅವನು ನಡೆಯ ಹತ್ತಿದನು. ರೂರವಿಚ್ಛನು ವಾಸಿಯಾದ ಬಳಿಕ ರಾಸಪುಟನನಿಂದ ಅವನು ಆಗಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆದರೆ, ಚಮತ್ಕಾರದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ರೂರವಿಚ್ಛನ ದೇಹವು ಪೂರ್ವವತ್ ನಿರ್ಬಲವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕರತರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನು ರೂರರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅವಶ್ಯಕನಾದ ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬನಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ರಾಜದಂಪತಿಯರ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದದರಿಂದಲೂ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂರನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಹತ್ತಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅಧಿಕಾರಲಾಲಸರಾದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ರಾಸಪುಟನನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನು ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಹತ್ತಿದಂತೆ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಶತ್ರುವಾಗಿ ಕುಳಿತನು.

“ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ರಶಿಯಾದ ಪವಿತ್ರನಾದ ರೂರ”ನು ಈ ಗೃಹಸ್ಥನ ವಶನಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಇವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಭಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವದೇ ಇವನ ಕೆಲಸವಾಗಿರದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಸುಂದರರು

ಆದರೆ ಅನಾಥರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಅನನ್ಯತವಾದ ಜುಲುಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ನೂರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅವನು ಭ್ರಷ್ಟನಾಡಿದನು. ನೃಪಾಂಗಣಗತನಾದ ಈ ಖಲನು ಶಲ್ಯದಂತೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ತಾಪದಾಯಕನಾದನು. ಇವನನ್ನು ದೇಶಬಿಡಿಸಿ ಹೊರಗೆಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ, ರೂರನ ಆರಭ್ಯ ಕನಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವರೆಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬೆಂಬಲವು ಇವನಿಗಿದ್ದದರಿಂದ ಜನರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾದವು. ಪ್ರಮುಖರಾದ ಸೇನಾಪತಿಗಳೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಒಳಾವವಾದ ದರಿದ್ರರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಇವನ ಧರ್ಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಯೊಳಗಿನ ನಿಲಾಸಿನಿಯರು ಕೂಡ ಈ ಧರ್ಮಾಲಯವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ರಾಂತಿಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ರಾಸಪುಟನನ ಧರ್ಮಾಲಯವು, ಶ್ರೀಮಂತರೂ ವಿಷಯಲೋಲುಪರೂ ದುಂದುಗಾರರೂ ಆದ ಜನರ ಕೇಲಿಸ್ಥಾನವಾದಂತೆ, ಅನಾಥ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಹಾನಿಯ ನರಕವಾಗಿತ್ತು. ರೂರವಿಚ್ಛನ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಆದರೂ ಜನರ ಪ್ರವಾದಗಳು ಕೇಳಬರಹತ್ತಿದವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನು ಹದ್ದುಪಾಲು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಹದ್ದುಪಾಲನಾಗ ಇರುವದು ರಾಸಪುಟನನ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಜರಾಣಿಯರಿಗೆ ತನ್ನ ದೈವೀಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವರಿಗ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಗಣಾನೀಯ ಇಸ್ತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇವನು ಮತ್ತೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದನು. ಇದೇ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಡ್ಯೂಮಾಸಭೆಯೊಳಗಿನ ಸಭಾಸದರು ಇವನನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿ, ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿರಲು ಇವನು ಅಯೋಗ್ಯನಾದ ಪುರುಷನೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದರೂ ಇವನನ್ನು ಹೊರಗೆಹಾಕುವದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಪಾಪದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೊರೆಯುವದು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮಾತು. ಗಣಗಳನೆಯ ಇಸ್ತಿಯ ಜುಲ್ಮೆ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಜುಲಿಯಾ ಮ್ಯುಸೇನ್ತಾ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯೋರ್ವಳು ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇವನ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಆದರೆ, ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವನು ಭಯಂಕರವಾದ ಗಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೇ ಹೊರತಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಜುಲಿಯಾ ಇವಳು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಸನದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಇವಳು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ರಾಸಪುಟನನು ಅನಾಥರಾದ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಅನ್ಯಾಯಮಯವಾದ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವನ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ”

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗಾಯದಿಂದಲೇ ಇವನು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ರಶಿಯಾದ ರೂರನು ಜರ್ಮನಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರಿದನು. ಜರ್ಮನಿಯ ಗುಪ್ತಚಾರರದೂ ಇವನದೂ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತೆಂತಲೂ ಯುದ್ಧಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವನು ದೃಢಾಂಗನಾಗಿದ್ದರೆ ಜರ್ಮನಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ರೂರನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲೆಂತಲೂ ಜನರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲೆ ವರ್ಣಿತವಾದ ಕೊಲೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದ್ದರಿಂದಂತೂ ತನ್ನ ದೈವೀಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಾಧಿಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸುವ ಅವಕಾಶವು ಇವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊರೆಯಿತು. ಮನುಷ್ಯನು ಒಮ್ಮೆ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟನೆಂದರೆ, ಅವನ ಅವನತಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯೇ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ರಾಸಪುಟನನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಷ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಂಕಿತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನೆಂಬ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಜ್ಜತೆಯಿಂದ “ನೋವೆ ರ್ಲೇಮ್ಯ” ಎಂಬ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಬಲನೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾನನೂ ದೈವೀಗುಣದ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶಕನೂ ಅನಾಥ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಹಾರಕನೂ ಆದ ಈ ಅಧವ್ಯನನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪಕ್ಷದವರ ಅದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ರಶಿಯಾದೊಳಗಿನ ಸರದಾರರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ ಅರು ಜನ ಗೃಹಸ್ಥರು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಫೆಲಿಕ್ಸಿಯುಸುಪೋವ್ಲ ಎಂಬ ಸರದಾರನು ಇವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ

ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಅಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಭೋಜನಸಮಾರಂಭವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಶನದ ವಿಧಿಯು ಕೂಡ ಸಾಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಈ ಅರು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ರಾಸಪುಟನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಿವಾಲ್ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಅತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಈ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳ ಪ್ರವಚನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಪಾಪರಾಶಿಯು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ದೇಹವಿಸರ್ಜನದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲೆಂತಲೂ, ಪಾಪಮೂರ್ತಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲೆಂತಲೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಸಪುಟನನೇ ತನ್ನ ಅತ್ಮಹತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂತಲೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ರಾಸಪುಟನನು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ರಿವಾಲ್ವರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಅರು ಜನ ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದವನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಪೂರ್ಣ ಎಚ್ಚರ ವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೂ ರಾಸಪುಟನನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಸಪುಟನನು ಪಲಾಯನಹಿಡಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಗೃಹಸ್ಥರು ಅವನನ್ನು ಬಿಡುಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ರಿವಾಲ್ವರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವನ ಪ್ರೇತವನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿವರು. ರಾಸಪುಟನನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳ ಫಲವನ್ನುಂಡನು.

~~~~~

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ವಿಧಿಯು ತಾ ಬೆನ್ನು ಬಿಡದು ❀

~~~~~

ಒಂದಾನೊಂದು ಪ್ರೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಶಾಂತವಾದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥೋದಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿ, ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ, ಕಾಷ್ಯಪರಶೀಲನ, ಭಗವಚ್ಚಿಂತನ, ಮುಂತಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಸತ್ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮೈಕಟ್ಟು ಸುದೃಢವಾಗಿಯೂ ಶರೀರಯುಷ್ಣಿಯು ಉಚ್ಚವಾಗಿಯೂ ವರ್ಣವು ಗೌರವಾಗಿಯೂ ಮೂಗು ಸರಲವಾಗಿಯೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಅವನ ಮುಖಕಾಂತಿಯು ಒಳ್ಳೇ ತೇಜಃಪುಂಜವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಜನ್ಮದಾರಭ್ಯ ಅವನ ಆಚರಣವು ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಮರಣಾಂತಿಕವಾದ ಸಂಕಟಗಳು ಬಂದೊದಗಿದರೂ ತನ್ನ ಆಚರಣಗಳಿಂದ ತಾನು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಕೂಡದೆಂದು ಅವನು ಮನಸಾ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬಡವರಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ಮಡಿದುಹೋಗಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ಅವನ ನಿಸರ್ಗಸಿದ್ಧವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಎಂದೂ ಖೇದಪಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಾಧಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಪೂರ್ಣನಾದ ನಿರ್ಲೋಭಿಯು. ದ್ರವ್ಯವೆಂದರೆ, ಅವನಿಗೆ ದ್ವೇಷವು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದ ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಸುಖದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೊಂದು ಸ್ವಪ್ನವು ಬಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಅವನ ಹತ್ತರ ಬಂದು ಅವನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, “ಎಳು, ಮಲಗಿರುವೇನು? ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಧನಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕವನಿದ್ದೇನೆ.” ಧರ್ಮಪರಾಯಣತೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಧನಿಕನಾಗುವ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಸಹ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಒಳ್ಳೇ ಅವೇಶದಿಂದ

ಅಂದದ್ದು : “ ಧನಿಕನಾಗಲು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ.”

ಪುರುಷನು : ಅದೇಕೆ ?

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು : ಧನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲ.

ಪುರುಷನು : ರೂಢಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರಿಯಕರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಧುಕರವೃತ್ತಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮವೂ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ರೂಢಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ಯಾವ ಕಾರಣವು ರೂಢಿಯ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಾವದೂ ಅಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬೇಡುವ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಸುಖಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದುಃಸಹವಾಗಿದ್ದರೂ ರೂಢಿಯು ನಿನಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆಂದ ಮೇಲೆ ವಿಪುಲವಾದ ಸಂಪತ್ತೂ, ಸುಂದರರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳೂ ರೂಢಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯಕರವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತು ಎಂದಾದರೂ ಸಂಭವಿಸುವದೇ ?

ಬ್ರಹ್ಮ : ರೂಢಿಯು ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲದೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ರೂಢಿಯು ವಿಷವನ್ನು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ, ಅಮೃತವನ್ನು ಕಹಿಯಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ, ವಿಚಾರವಂತನಾದವನು ವಿಷವು ಮಧುರವಾದದ್ದೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಆದರಿಸಬೇಕೋ ಅನಾದರಿಸಬೇಕೋ ಎಂಬದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನವಾಗಿದೆ. ಶಾಂತ ಸಮಾಧಾನಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪೂರಿತವಾದ ಈ ವೈರಾಗ್ಯಾವೃತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಷಮಯವಾದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖದ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಾನಂತೂ ಇಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಪು : ನಾನಂತೂ ಇಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ ! ‘ನಾನು’ ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು ? ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ತು ನಡೆದಿರುವದೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವಿಯಾ ? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಇಚ್ಛೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಿದರೆ, ಅದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವಾದರೂ ನಡೆಯಲಾರದು.

ಬ್ರಹ್ಮ : ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ; ಆದರಿಂದ ನನ್ನದೇನು ಅಡ್ಡಗಾಣಿಸುವದು ? ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಇಂದಿಗೇ ಲಯಹೊಂದಲಿ. ಇಂಥ

ದುಃಖದಾಯಕವಾದ ಜಗತ್ತು ನಡೆಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಅದು ನಿಂತುಹೋಗುವವೇ ಒಳಿತಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಈ ಜಗತ್ತು ನಿಂತುಬಿಡುವದು ಇಲ್ಲವೆ ನಡೆಯುವದು ಅಪೇನು ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಪು: ಇಲ್ಲ! ಅದಾದರೂ ನಿನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಅನೇಕ ಇಚ್ಛೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಭಾವೀ ಸಂಕಲ್ಪದ ಅನುಸಾರವಾದರೂ ನೀನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಲರಿಯ. ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಸಂಖ್ಯತವಾದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿರುವ. ಆ ಕರ್ಮವು ಈಗ್ಗೆ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಿ ಫಲೋನ್ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಧನಿಕನಾಗಲೇಬೇಕು, ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮ: ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒದಗದಿದ್ದರೆ, ಬಹಳ ಒಳಿತಾಗುವದು. ಮೇಲಾಗಿ ನಾನು ಧನಿಕನಾಗುವದಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಾರಣದ ಸಲುವಾಗಿ, ತೀರ ಆಯೋಗ್ಯನಿರುತ್ತೇನೆಂದು ನಿಮಗೆ ಅನಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ?

ಪು: ಅಂಥ ಕಾರಣವಾದರೂ ಯಾವದು ?

ಬ್ರಹ್ಮ: ಆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ತಿಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಂತೂ ನನ್ನ ಗತಿಯು ಅಪ್ರತಿಹತವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು ಈ ಇಡೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯಾದಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನದಿಂದಲೂ ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಅವಶ್ಯವಾದ ಜಾಣತನವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾನು ಧನಿಕನಾಗುವದು ಹೇಗೆ ? ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಗುಣಗಳ ಅಭಾವವೇ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಳಕೆ, ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಜುಲುಮೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನೆಂದು ಕರೆಯುವವರಾರು ? ಈ ವಿಷಯ ತೊಂದರೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಳ ಒಂದಾದರೂ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತೋರಿ

ಸಲು ನಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅನ್ನುವದೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಬೇರೆ ಮತ್ಯಾವನನ್ನಾದರೂ ಶೋಧಿಸಿರಿ. ನಿರಸರಾಧಿಯೂ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ನನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಯಾಕೆ ಪೀಡಿಸುವಿರಿ ?

ಪು: ಯಾವನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅವನು ಸ್ವಭಾವತಃ ಮೂರ್ಖನಾಗಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾದದ್ದೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜವು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ, ಮೂರ್ಖತನದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದು ಕಠಿಣವಾಗುತ್ತದೆ; ಇದಲ್ಲದೆ, ಮೂರ್ಖತನದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ತಾರುಣ್ಯ, ವಿಷಯೋಪಭೋಗದ ನಿಸೀಮವಾದ ಲಾಲಸೆ, ಕುಸಂಗತಿ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಳ್ಪಸ್ಪಲ್ಪವಾದ ಮೂರ್ಖತನದಿಂದಲೇ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಕೂಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅದರೂ ಈ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತೊಂದು ಕೂಡಿತೆಂದರೆ, ಧನಿಕರ ಬಡವಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಮೂರ್ಖತನವು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟೇಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತನು ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಾಗಿರಲೇಬಾರದೆಂದು ಯಾರೂ ನಿಯಮವನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳಿಗೂ ಅಪವಾದಗಳು ಉಂಟೇಉಂಟು. ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಶ್ರೀಮಂತನಾದರೆ, ಅದರಿಂದ ಹಾನಿಯಾದರೂ ಯಾವದು ? ನೀನು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು, ಅಂದರೆ ನೀನು ಮೂರ್ಖನಾದಿಯಂತಲೇ ತಿಳಿ. ವಿದ್ವತ್ತೆ ಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಗುಣವು ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿದೆ, ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು.

ಬ್ರಹ್ಮ: ಪ್ರಾಣಪೋದರೂ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ಇಲ್ಲವೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಎಂದೂ ಕೊಡಲಾರೆನು. ಆದರೆ, ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದೇಕೆ ? ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ದಯವು ಹುಟ್ಟುವ

ದಿಲ್ಲವೆ? ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ ದೇವರೇ, ನೀನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ದಯಾರ್ಥ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡು. ನಾನು ಅಂಥ ಯಾವ ಅಘೋರವಾದ ಪಾತಕ
ವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನೆಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿ
ಸುವಿ? ನನಗೆ ತಿಳಿಯಹತ್ತಿದಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಧರ್ಮಾಚರಣವನ್ನೇ
ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದೆನೆಂದು ನನಗೆ ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆ?

ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ
ರೋದನ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. “ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬೆಟ್ಟ
ವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವ ನಿರ್ದಯ ಹಾಗೂ ಕಠೋರನಾದ ಪುರುಷನೇ, ನೀನು
ಯಾರು?” ಹೀಗೆ ಅವನು ಅಳುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಕೇಳಹತ್ತಿದನು. ಈ
ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, “ನಾನು ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯು” ಎಂಬ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ಕೂಡಲೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಕಳವಳಿಸಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡನು. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ
ನಕ್ಷತ್ರರಾಜನಾದ ಶುಕ್ರನು ಆಗಲೇ ಉದಯನಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೇರಹತ್ತಿದ್ದನು.
ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ವಪ್ನದೋಳಗಿನ ಸಂಗತಿ
ಯನ್ನು ಮರೆತು ನಿತ್ಯದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

*

*

*

*

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧನಿರು
ತ್ತಿದ್ದನು. ಸಂತತಿಯ ಅಭಾವದ ಹೊರತು ಅವನ ಯಾವ ಸುಖಕ್ಕೂ
ಕೊರತೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ
ಗಳನ್ನು ಅವನು ಮಾಡಿದರೂ ದುರ್ಬೈವದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಶವು ದೊರೆಯ
ಲಿಲ್ಲ. ಮೂವರು ಪತ್ನಿಯರು ನಿಪುತ್ರಿಕರಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಐದಾರು
ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಾಲ್ಕನೆಯವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು.
ಆದರೂ ಪುತ್ರಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಸುಯೋಗವು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ
ಲಿಲ್ಲ. ಹೆರವರ ಮಗನನ್ನು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಾದ
ಮಾರ್ಗವು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದವನು ಯಾವನಾದರೂ
ಇದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಬೇಕೆಂದೂ, ಆ ವೃದ್ಧನ ಪುರೋಹಿತನು
ಶೋಧ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ವಾಸಮಾಡಿರುವ

ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಆ ವೃದ್ಧನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ ದೂರಿನ ಆಪ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಕ್ಷೇತ್ರಪುರೋಹಿತರ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ವಂಶಾವಳಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ಈ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಆ ವೃದ್ಧ ಪುರೋಹಿತನು ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ದತ್ತಕವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಪುರೋಹಿತನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಹತ್ತಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಮಧುಕರಿಯ ವೃತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಪುರೋಹಿತನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಬರಬರುತ್ತ, ಈ ಮಾತುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗಹತ್ತಿದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಹತ್ತಿದವು. ಪುರೋಹಿತನು ತನ್ನ ಸಂಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಭಾವೀ ಸುಖಗಳ ಹಾಗೂ ವೈಭವದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಮೋಹಕವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಒಳಿತಾಗಿ ಒಲಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಪುರೋಹಿತನು ಅವನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಭೋಧಿಸಿದನು : “ನಿಮ್ಮ ದತ್ತವಿಧಾನವಾಯಿತೆಂದರೆ, ನಿಮಗೆ ಯಾತರ ಕೊರತೆ ? ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವದೇ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತಾನಾಗಿ ನಡೆದು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತರ ಬಂದಿರಲು, ಅವಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮಧುಕರಿಯ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದು ಎಲ್ಲಿಯ ನ್ಯಾಯವು ? ಸುಂದರಳೂ, ಚತುರಳೂ ಆದ ಕನ್ನಿಕೆಯ ಕೂಡ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡುವೆವು. ವಿಪುಲವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಮನೋಜ್ಞಳಾಸ ಸ್ತ್ರೀಯು ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಉಪವಾಸ ವನವಾಸಪಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾದರೂ ಇಚ್ಛಿಸುವದ್ಯಾಕೆ ? ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವದು ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಧರ್ಮಾಚರಣವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನವಾಯವು ? ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ, ಈ ಧರ್ಮಾಚರಣವನ್ನು ಆಚರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಯಾವದು ? ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸಲ

ವಾಗಿಯೇ ಹೌದಲ್ಲವೆ? ಅಂದಮೇಲೆ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಾದುದರೂ ಪುಣ್ಯವುಂಟೇ? ನಿಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಮನುಷ್ಯನು ಮರಣೋನ್ಮುಖನಾಗಿದ್ದು ಪುತ್ರ ಪುತ್ರ ಎಂಥ ಏಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದುಃಖಬಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಔರಸಪುತ್ರನ ಮುಖಾವಲೋಕನ ವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸುಖವು ಅವನ ದೈವದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ದತ್ತಕಪುತ್ರನಾದರೂ ಲಭಿಸಿ ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆತನದ ಹೆಸರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡಂತಲೂ ತನ್ನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಪಿಂಡದಾನದಿಂದ ತಾನೂ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಜರೂ ಉದ್ಧಾರಾಗಬೇಕೆಂತಲೂ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟು. ಇಂಥ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಧನವು ನಿಮ್ಮ ಒಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಉಪಕಾರಗಳು ಇಹಲೋಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಉಪಕಾರದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು. ತಮಗೆ ಹಾನಿಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಪರೋಪಕಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸುಸಂಧಿಯು ತಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಜನರು ಅವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ ; ಆದರೆ, ಹಾನಿಯ ಮಾತಂತೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗುಳಿದು, ನಿಮಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಈ ಪರೋಪಕಾರದ ಪ್ರಸಂಗವು ತಾನಾಗಿಯೇ ನಿಮ್ಮೆದುರು ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ನೀವು ಇದರ ಅನಾದರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಯಾವ ಧರ್ಮಾಚರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವದು ? ಇಂಥ ಸುಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡದವನು ನರಕದ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಈ ನಿಮ್ಮ ನಿಷ್ಕಾರ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವನೆಂದು ನನಗೇನು ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ನಿಮಗೇನೆನ್ನುವರು ? ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ. ಈಗಾದರೂ ಕದಾಚಿತ್—ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ—ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ—ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ನೀವು ಏನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವಿರಿಂಬದನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ಕಂಠಿತರಾಗಿ,

ಕದಾಚಿತ್ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ—ಕದಾಚಿತ್ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ—ಮೇಲೆ—ಕೆಳಗೆ—
ಎಲ್ಲಿ ಎಂಬವನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು ?—ಒಂದು ನಿಂತಿರಬಹುದು ! ಅವ
ರನ್ನು ನೀವು ನಿರಾಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಿರಾ ? ಅವರ ಕೋಪಾನ್ನಿಗೆ ನೀವು
ಗುರಿಯಾಗುವಿರಾ ?

ಪುರೋಹಿತನ ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ತೀರ ಗಾಬರಿ
ಗೊಂಡನು. ದಯೆ, ಭೀತಿ, ಪರೋಪಕಾರ ಮುಂತಾದ ಮನೋವಿಕಾರ
ಗಳ ಜೊಂಜಾಟದಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯವು ಕಲ್ಲೊಲವಾಯಿತು. ಪುರೋ
ಹಿತನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡದ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗವು
ಅವನಿಗೆ ತೋರದಂತಾಯಿತು. ಆಗ್ಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ನಾನು ನಿಮ್ಮ
ಯಜಮಾನರ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ; ಹಾಗೂ
ಅದೇ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಉಭಯತರೂ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆಸ್ಪರಲ್ಲಿ, ತಾನು
ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಪುರುಷನ ಆಕೃತಿಯೇ ತನಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣ
ಹತ್ತಿದಂತೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ವಿಶೇಷ
ವಾಗಿ ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

*

*

*

*

ಕಮಲಾಪುತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ, ಕೂಡಲೇ ದತ್ತಕವಿಧಾನದ
ಸಮಾರಂಭವಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ಜಾಣತನವನ್ನೂ,
ಆಚರಣವನ್ನೂ ನೋಡಿ ದತ್ತಕ ಜನಕನಿಗೆ ಒಳತಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಿತು.
ಆದರೆ, ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವನು ದುಃಖದಿಂದ ಉಸುರ್ಗರೆ
ಯುತ್ತಿದ್ದನು. ದತ್ತಕ ಮಗನ ಹೆಸರು ' ಭೋಲಾನಾಥ ' ಎಂದು ಇಡ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ತರು
ಣಿಯ ಕೂಡ ಇವನ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಇವನ ದತ್ತಕ ತಾಯಿಯೆಂದರೆ,
ಇವನ ತೀರ್ಥರೂಪರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಗ್ನದ ಪತ್ನಿಯಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಚಲುವೆ
ಯಾಗಿ ತಾರುಣ್ಯದ ಭರದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಭೋಲಾನಾಥನನ್ನು ಅವಳು
ನಿಸ್ಸೀಮವಾದ ಪುತ್ರಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಭೋಲಾನಾಥ
ನಾದರೂ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯಂತೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತೃಭಕ್ತಿಯ

ನಿಟ್ಟು, ನಿಷ್ಕಪಟವಾದ ಭಾವದಿಂದ ಆಕೆಯ ಕೂಡ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಭೋಲಾನಾಥನ ಸತ್ತಿಯು ಬಾಹ್ಯಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಆಕೆಯ ಅಂತರಂಗವು ಚನ್ನಾಗಿದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿಗೆ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪಡುವ ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆತ್ತೆಯು ಸೊಸೆಗಿಂತಲೂ ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಿರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಶರುಣಿಯರು ಸಮಾನ ರೂಪವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಸ್ವಭಾವವು ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಾತಾಪುತ್ರರ ಪರಸ್ಪರ ವರ್ತನದಲ್ಲಿಯ ಸರಲವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಭೋಲಾನಾಥನ ಸತ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಇಲ್ಲದ ಕುತರ್ಕಗಳು ದೃಢವಾಗುತ್ತ ನಡೆದವು. ಭೋಲಾನಾಥನಿಗಾಗಲಿ, ಅವನ ತಾಯಿಗಾಗಲಿ ಇದರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಮಾತಾಪುತ್ರರಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೇಮದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಆ ಉಭಯತರ ಸರಸ್ವರನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಂಶಯದಿಂದ ಗ್ರಸ್ತಳಾದ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ತೋರಿಹತ್ತಿದವು. ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತರವೆಂಬ ರಾವುಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಪಟವು ಕಸಟವಾಗಿಯೂ ಮಾತೃಪ್ರೇಮವು ವಿಷಯಾಂಧತೆಯಾಗಿಯೂ ಸಹಜವಾದ ವೃತ್ತಿಯು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೆಯಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಇರಲಿ.

*

*

*

*

ಭೋಲಾನಾಥನ ದತ್ತಕ ತಂದೆಯ ಹುಚ್ಚು ದಿವಸ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿ ನಡೆಯಿತು. ಇವನಂತೆಯೇ ಇವನ ತಂದೆ, ಅಜ್ಜ ಮುಂತಂದಿರು ಹುಚ್ಚರಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂಬ ತನ್ನ ಮನೆತನದ ಈ ಪೂರ್ವೇತಿಕಾಸವು ಭೋಲಾನಾಥನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಪೂರ್ವಪರಂಪರೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಬಹು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ 'ನಾನಾದರೂ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚನಾಗುವೆನೋ ಏನೋ' ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಅವನು ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿದವನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ಅನುವಂಶಿಕವಾದ ಹುಚ್ಚಿನ ಬಾಧೆಯು

ಯಾಕೆ ಹಾಗೂ ಹೇಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆಂಬದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನು ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಅವರೆ, ಚತುರ್ಥ ಸಂಬಂಧದ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಮನೆತನದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಹಿರಿಯರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಈ ಕಾರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಭ್ರಮಿಷ್ಟನ ಹಾಗೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬರಬರುತ್ತ ತಂದೆಯ ಭ್ರಮಿಷ್ಟತನವೂ ಹುಚ್ಚುತನವೂ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋದವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಾನು ಬಹಳ ದಿವಸ ಬಾಳುವದಿಲ್ಲಂತಲೂ ತನ್ನ ಅಂತಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿರುವಂತೆಲೂ ಭಾವಿಸಿ ಆ ವೃದ್ಧಗೃಹಸ್ಥನು ಒಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭೋಲಾನಾಥನನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದನು. ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಮಾತಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮನೆಯ ಹೊರಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. “ ಭೋಲಾನಾಥನೆ, ಇದೇ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಗಡದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವಿರಬೇಕು. ನೊದಲು ಅದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಅದು ನನಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿದೆ. ಆದೇಕೆ, ನನ್ನ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಾದರೂ ನನಗೆ ಈಗ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿದರೂ ಭಯಂಕರವಾದ ಸ್ವಪ್ನಗಳು ಬಿದ್ದು, ಬೆದರಿ ಎದ್ದು ಕೂಡುತ್ತೇನೆ. ಭಯಂಕರವಾದ ಧ್ವನಿಗಳು ಕೇಳಬರುತ್ತಿವೆ. ಚೀರಾಟದ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಿವಿಗಳು ಗಡುಚುಹಾಕಿವೆ ಆಕ್ರಾಳವಿಕ್ರಾಳರಾದ ಯಮದೂತರು ನನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಭಯಾನಕವಾದ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಪಾಶದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿರುವೆನೆಂಬದು ಅಸಾಧ್ಯವು. ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಹೋಗುವಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಣವು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದೆಂಬ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ; ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಕಟ್ಟಡದ ಕಡೆಗೆ

ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಹಣವು ಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಹುಣ್ಣಿವೆ ಅವಾಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವದು.”

ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಆ ವೃದ್ಧನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದನು. ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ಭೋಲಾನಾಥನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸದೆ ಅವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ನಡೆದನು. ಮುದುಕನು ಆ ಕಟ್ಟಡದ ಹೊರಗಿನ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆರೆದನು. ಒಳಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ನೆಲಮನೆಯು ಹತ್ತಿತು. ನೆಲಮನೆಯ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಪ್ತದ್ವಾರವಿತ್ತು. ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕೃತ್ರಿಮ ಸಾಧನದಿಂದ ಆ ದ್ವಾರವನ್ನು ಒಂದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಉಭಯತರೂ ಒಳಹೊಕ್ಕರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪಾವಟೆಗಳನ್ನು ಇಳಿದುಹೋದ ಬಳಿಕ ಆ ಮುದುಕನು ಮಿಡೆಮಿಡೆ ಉರಿಯುವ ಒಂದು ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದನು. ಆ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಆ ಮುದುಕನು ತೆರೆದನು. ಈ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆರೆಯುವಾಗ ಮುದುಕನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ತೀರ ನಡುಗಹತ್ತಿದವು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕರದೀಪವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಭೋಲಾನಾಥನು ಅದನ್ನು ಅವಸರಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು. ಮುದುಕನು ತೀರ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ “ಅಂಜಬೇಡ, ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳಬೇಡ! ನಿನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಯಾಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದೆ? ಇಕೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾಗಿದೆ,” ಎಂದು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರಬ್ಬಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಭೋಲಾನಾಥನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅಂಧವಾದ ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ಭಯಂಕರವಾದ ನೋಟದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಮೋಹರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹರಿವೆಗಳು ಅನೇಕವಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಆ ಹರಿವೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಚಲ್ಲಲು ಭೋಲಾನಾಥನು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ನೋಡಿದನು? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹರಿವೆಯ ಮೇಲೆ, ಭಯಾನಕವಾದ ಹಾಗೂ ಅಕ್ರಾಳ ವಿಕ್ರಾಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ ಒಂದೊಂದು ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು. ಈ ಪಿಶಾಚಿಗಳೆ

ಸ್ವರೂಪಗಳಾದರೂ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿದ್ದವು. ಎಂಬಿನ ಹಂದರದಂತೆ ತೋರುವ ವೃದ್ಧ ಪುರುಷರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಕೆಲವು ಹರಿವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಗೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದವು. ಅನಾಥರಾದ ವಿಧವೆಯರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ದೀನರಂತೆ ರೋದನ ಮಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ಎದೆಗಳನ್ನು ಬಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕೆಲವು ಹರಿವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವು. ವಿಷಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಷ್ಟದ ಹಾಗೂ ಚೂರಿಯ ಗಾಯದ ರಕ್ತದಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ಅರ್ಭಕರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಚೀರುತ್ತ ಕೆಲವು ಹರಿವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವು. ಆ ಭವ್ಯವಾದ ಕೋಣೆಯು ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳಿಂದ ದಟಿತವಾಗಿತ್ತು. ಮೈಮೇಲೆ ಗೇಣು ಗೇಣು ಉದ್ದ ಕೂದಲು ಬೆಳೆವ, ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲದಂತೆ ಪುಷ್ಪವಾದ ಮಹಾಭುಜಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಪೂತ್ಕಾರಗಳನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ಕೆಲವು ಹರಿವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುರಳಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಹರಿವೆಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಹರಿವೆಗಳೊಳಗಿನ ಮೋಹರಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಭಂಗಾರದವಾಗಿ ತೋರಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಲೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲವು ತೆರೆದ ಕೂಡಲೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಶಾಚಿಗಳೆಲ್ಲ ಈ ದುಷ್ಟರು ನಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರೆಂದು ಕೆಲವು ಚೀರಾಡಹತ್ತಿದವು; ಕೆಲವು ಭಯಂಕರವಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಕ್ರೋಶಮಾಡಹತ್ತಿದವು; ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಹೊರಗಿನವರು ಒಳಗೆ ಬರಬಾರದೆಂದು ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದಂತೆ ಓಡಿಬಂದು ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದವು. ಮುದುಕನ ನಾಲಿಗೆಯು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ತೊದಲಹತ್ತಿತು. ಅವನು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಅಂದದ್ದು : “ ಹೂಂ ಮುಂದೆ ಆಗು ; ಯಾವದಾದರೊಂದು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ನಿನ್ನ ಬೊಗಸೆ ತುಂಬ ಮೋಹರಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಈ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ನಿನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಒಂದರೆ, ನೀನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಬೇಡ ; ಅವುಗಳ ಕೂಡ ಹೊಡೆದಾಡಿ

ಬಡೆದಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ನೂಕಿ, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿಯು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.” ತಂದೆಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಮಗನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವು ಸಾಲಲೊಲ್ಲದು. ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೇತದಂತೆ ತಣ್ಣಗಾಗಿಯೂ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಮುದುಕನೇ ಮುಂದಾಗಿ ಒಂದು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿದನು. ಕೂಡಲೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಶಾಚಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುದುಕನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಅವನ ಕೈಕಾಲು ಚಂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನನ್ನು ದರದರ ಎಳೆಯಹತ್ತಿದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಭೋಲಾನಾಥನು ತೀರ ಮೃತಪ್ರಾಯನಾದನು. ಆದರೆ, ಅವನು ಕೂಡಲೆ, ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈವಶ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಹತ್ತಿದನು. ಮುದುಕನ ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದವು; ಮಗನು ಅವನ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಜಗಳಾಟದಲ್ಲಿ ಮಗನು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೋಣೆಯ ಹೊರಗೆ ಜಗ್ಗಿ ತಂದು, ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತಂದೆಯು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು, ತಾನು ಎಷ್ಟು ಮೋಹರಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವೆನೆಂಬದನ್ನು ಎಣಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಮಗನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಮಗನು ತಂದೆಯನ್ನು ನಿಸ್ತರಿಸುತ್ತ ನಿಸ್ತರಿಸುತ್ತ ಆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳಲು, ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯು ತನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡನು.

*

*

*

*

ತಾಯಿಯು : ಈಗ ಇವರು ಬೇನೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಅವಾಸೆ ಹುಣ್ಣಿವಿಗೆ ಬೇನೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಅವಾಸೆ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ದಿವಸ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಮೋಹರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಇವರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂಬದೂ ಮೋಹರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆಂಬದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಮೋಹರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆಂದರೆ, ಇವರ ಕೈಕಾಲುಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆವರಿನಿಂದ ತಸತಸ ತೊಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಆ ಬಳಿಕ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚಳಿತುಂಬಿ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದರು ಜ್ವರದ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಬಡಬಡಿಸಹತ್ತಿದರೆಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಭೂತ ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳ ಸುದ್ದಿಯೇ. ಈಗಿನ ವರೆಗೆ ನನಗೆ ಇದರ ಗೂಢವೇ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭೋಲಾನಾಥನೆ, ನೀನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಭಯಂಕರವಾದ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನನ್ನ ಒಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ.

ಭೋಲಾನಾಥ : ತಾಯಿಯೇ ಭಯಂಕರವಾದ ಸುದ್ದಿಯೆಂದು ಏನು ಹೇಳಲಿ! ಪಿಶಾಚಿರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯರು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ವಾಸನೆಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದ ಶರೀರಗಳು ಭಯಾನಕವಾದ ಬೀಭತ್ಸ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇಂಥ ನೋಟವನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ನನಗಂತೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಬೇಡ. ಆದರೆ ಸ್ಮರಣವಾಗುವದೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಬೇಡ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾಗಿರುವ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಯಾವನಾದರೂ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಕೋ, ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಪಡುತ್ತಿರುವವರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಅವರನ್ನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಘಾತಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಸುಲಿದುಕೊಂಡಿರಲೇಬೇಕು. ದ್ರವ್ಯದ ಹಂಬಲವಾದರೂ ಎಷ್ಟು? ಒಂದು ಕುಟುಂಬದವರ ಸಲುವಾಗಿ—ಯೇಕಶ್ಚಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ಮಾನವೀಪ್ರಾಣಿಯ ಕ್ಷಣಿಕಸುಖದ ಸಲುವಾಗಿ—ನೂರಾರು ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಪಂಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಹಾಕಿ, ಬಂಗಾರದ ಮೋಹರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಇಷ್ಟು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕುವದರಿಂದ ಲಾಭವಾದರೂ ಯಾವದು? ತನ್ನ ಗೇಣು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಉಳಿದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಉಪವಾಸದ ಪಥಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಔರಸ ಸಂತತಿಯು ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶ್ಚರ್ಯವು? ಅನೇಕರ ಗೋಣುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಅವರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನನ್ನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯ

ಲ್ಲಿಡುವೆನೆಂದು ಯಾವನಾದರೂ ಮಾತಾಡಬಾರದು, ನ್ಯಾಯದ ತಕ್ಕದಿ
ಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ದೇವನಿಗೆ ಈ ಮಾತು ರುಚಿಸ
ಬಲ್ಲದೆ ? ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮುಖಗಳೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಶಾಪಗಳು
ವಜ್ರಾಘಾತದಂತೆ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಈ ನಮ್ಮ ವಂಶದವರ ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಿರಲು, ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳು ಎತ್ತಿಂದ ?
ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹುಚ್ಚರಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಸರೀತವಾದದ್ದಾ
ದರೂ ಯಾವದು ? ಹಾಗೂ ಈ ವಂಶವು ನಷ್ಟಾಂತವಾದರೂ ಯಾಕೆ
ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ? ಈ ವಂಶಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರರಾದ ಪೂರ್ವಜರ ಕೈಯಿಂದ
ಇಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಾತಕಗಳು ಸಂಭವಿಸಿರಲು, ಅವರ ವಂಶಕ್ಕೆ
ಹೊಂದಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉದರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗರ್ಭಗಳು ಕೂಡ ಪತನವಾಗಲೇಬೇಕು.
ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಅವು ಪತನವಾಗದಿದ್ದರೂ ಪಾತಕಗಳ ಕೆಂಡಗಳಿಂದ ಅವು
ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗಬೇಕು.

ತಾಯಿಯು : ಭೋಲಾನಾಥ, ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು, ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಡ.
ಅವೇಶದ ಭರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಶಾಪವಚನಗಳು
ಯಾರಿಗೆ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಿನಗೆ ಬಂದಂತೆ
ತೋರುವದಿಲ್ಲ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಪಿಸಬೇಡ.
ನೀನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಠೋರವಾದ ಶಾಪದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ
ಮಾಡಬೇಡ. ನಾನು ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟಿ
ದ್ದೆನು. ಅದರೆ ಪುತ್ರಪ್ರೇಮವು ಬಹಳ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ನಾನು ಈಗ ಮಾತಾಡದೆ ಇರಲಾರೆನು. ಭೋಲಾನಾಥನೇ, ನೀನು ಹೀಗೆ
ಬೆದರುವಿಯಾಕೆ ? ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಹಣೆ ಯಾಕೆ
ಗಂಟಿಕ್ಕಿರುವದು ? ನನಗೆ ಪುತ್ರೋತ್ಸವವಾದರೆ, ನಿನಗೆ ಈ ಮನೆಬಿಟ್ಟು
ಹೊರಬೀಳಬೇಕಾಗುವದೆಂದು, ಇಲ್ಲವೆ, ನಿನ್ನ ಅರ್ಧ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನು
ಪಾಲಾಗಾರನಾಗುವನೆಂದು ನಿನಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಷ್ಟು ವಿಷಾದ
ಎನಿಸಿತೆ ?

ಭೋಲಾನಾಥ : ಛಿ ಛಿ ! ಈ ವಿಚಾರವು ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ನಿನ್ನ ಪಾದಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಂದ

ತುಂಬಿರುವ ನೂರಾರು ಹರಿವಾಣಗಳೊಳಗಿನ, ಇಲ್ಲವೆ, ಈ ಮನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಗುಂಜಿ ತೂಕವಾದ ಬರಗಾರವನ್ನು. ಕೂಡ ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ದತ್ತಕ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಬಂಧನಗಳೂ, ಧರ್ಮಸಂಸ್ಕಾರಗಳೂ ಉಲ್ಲಂಘನೀಯವಾದವೆಂದು ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತವಾದರೆ, ನಿಮ್ಮ ವಂಶದ ಕೂಡ ಸಂಲಗ್ನವಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗಲೇ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಈ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿನಗಾಗುವ ಮಗನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಸಲಿ.

ತಾಯಿಯು : ಬೇಡ, ಬೇಡ ! ನನ್ನ ಕಂದಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ನೀನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕರನಾಗಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಕೂಡ ಸಹನಮಾಡಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರುವ ಭಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಭೂಸ್ಪರ್ಶವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಕೋಮಲವಾದ ಅರ್ಭಕನ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಉಚಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಐಶ್ವರ್ಯದ ಆಶೆಗಾಗಿ ನೀನು ಪರಪುರುಷನನ್ನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿ; ಇದರೇ ಆ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಭೂತಪಿಶಾಚಾದಿಗಳು ಕುಳಿತಿರುವವೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ನನ್ನ ಹೆಸುಗೂಸನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಲು ನೀನು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವಿ. ಇದು ನಿನ್ನ ಮಾತೃಭಕ್ತಿಯೋ, ಏನು ಬಂಧುಪ್ರೇಮವೋ ?

ಭೋಲಾನಾಥ : ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವದು ?

ತಾಯಿಯು : ನಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಭಾವೀ ಸಂಕಟಗಳು ನನ್ನ ಕೂಸಿಗೆ ತಗಲದಂತೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸು.

ಭೋಲಾನಾಥ : ಯಾಕಾಗಲಿಲ್ಲದು. ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಅಥವಾ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳುವ ನನ್ನ ತಮ್ಮನು ಸಹಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಎಂಬದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆವು. ನನ್ನ ದುಃಖವು ನಿನ್ನ ಅರ್ಭಕನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಪರೋಕ್ಷ

ಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಯಾವದೇ ಸಂಕಟವನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ.

ತಾಯಿಯು : ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಿ. ನನಗೆ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಎಂದೂ ಬರಬಾರದೆಂಬದರ ಸಲುವಾಗಿ, ಈ ಅನುವಂಶಿಕ ದುಃಖದ ಭಾರವನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು, ಅವನು ಈ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದವನೆಂದು ಯಾವ ಪಿಶಾಚವೂ ಅರಿಯದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇಡು. ನೀನು ಗೋಣುಕಾಕುವದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನವಾಗದು. ನನ್ನ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಡೆಸುವೆನೆಂದು ನನಗೆ ವಚನವನ್ನು ಕೊಡು.

ಭೋಲಾನಾಥ : ತಾಯಿಯೇ, ಧನಲೋಭದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ತಮ್ಮನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಏಕಾಂತವಾದ ದೊಂಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಾನು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಷ್ಕುಂಟಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸುವರು; ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಪಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಮೋಣಕಾಲುಗಳನ್ನೂರಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಹುಣ್ಣಿವೆ ಅಮಾಸೆಗಳ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಗಳ ಕೂಡ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಬಡಬಡಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮಾಡುವೆನು.

ತಾಯಿಯು : ದೇವರು ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೇಯಲಿ !

ನನ್ನ ಗಂಡನೂ, ಅತ್ತೆಯೂ ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಡೆಸಿರುವ ಆಲೋಚನೆಯಾದರೂ ಯಾವದು ? ಇವರಿಗೆ ಮನಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜನಲಜ್ಜೆಯಾದರೂ ಇರಬಾರದೆ ? ಹೀಗೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಕಲುಷಿತಳಾದ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು, ತಾಯಿಯೂ ಮಗನೂ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಹತ್ತಿದ್ದಳು. ಭೋಲಾನಾಥನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಮೋಣಕಾಲುಗಳನ್ನೂರಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅಗಂತೂ ಅವಳ

ಮತ್ಸರಾಗ್ನಿಯು ಅಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರದೀಪಿಸಿ ಅವಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತಳಾದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭೋಲಾನಾಥನು ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆರೆದು ಹೊರಗೆ ಬಂದನು. ಬಾಗಿಲದ ಹತ್ತರ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ, ಅವಳ ಬೆನ್ನುಹಿಂದೆ ತುಸು ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗಿದ್ದ ಪುರುಷನ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವನಿಗಾದ ವಿಸ್ಮಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ಆಕೃತಿಯು ಆ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯದು. “ಇವನ್ನಾರು? ನಾನು ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಇವನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನುಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಇವನ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು? ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು; ಇದರ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು?” ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಆದರೆ, ಅವನ ದತ್ತಕ ತಂದೆಯ ಪ್ರಕೃತಿಯು ತೀರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಭೋಲಾನಾಥನ ತಂದೆಯು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯಾದಿ ವಿಧಿಗಳು ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅವನ ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯಾವದಾದರೊಂದು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಗೆಯುವ ಕೆಲಸವಷ್ಟೇ ಉಳಿಯಿತು. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳು ತೀರಿಹೋಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಇವನೇ ಯಜಮಾನನಾದನು. ಆದರೆ, ಅದರ ಕೂಡ ಇವನಿಗೆ ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅವನ ಮೈತುಂಬ ಮುಳ್ಳುಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಗತಿಸಿಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸ್ಮರಣವಾಗಿ ಬೆವರಿನಿಂದ ಮೈಯು ತೊಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಗಾಢವಾದ ಸುಖನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನಿಗೆ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮತ್ಸರವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಇವರು ಎಂಥ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳು! ನಾನು ಧನಿಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಭಾಗ್ಯಹೀನನೇ.’ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿವಸ ಬಿಕ್ಕಿಬೀಡುವವನೊಬ್ಬ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಭೋಲಾನಾಥನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳ

ವೈಭವದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಹತ್ತಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೋಲಾನಾಥನ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿಂದ ಅಶ್ರುಧಾರೆಗಳು ನಡೆದವು. ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದದ್ದು: ಈ ಬಿಕ್ಕಿಬೀಡುವವನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ? ಪಾಪ. ಈ ಬಡವನ ಹತ್ತರ ಬಂಗಾರದ ಒಂದಾದರೂ ಮೋಹರ ವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೂ ಇವನಿಗೆ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಕೂಡ ಕದನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಎಂದೂ ಒದಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇವನ ಭಿಕ್ಷುಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಸುಖವು ನನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಬಂಗಾರಗಳ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಮೈಮೇಲಿರುವ ಹರಕ ಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಮಾಧಾನವು, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ನನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯೆಂತ ಬಡತನವು ಬಹು ಲೇಸು. ಆದರೆ, ಹತಭಾಗ್ಯನಾದ ನನಗೆ ಅದು ದೊರೆಯುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಈ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಮುಕ್ತನಾಡುವರು ? ಈ ಪ್ರಕಾರದ ವಿಚಾರತರಂಗಗಳು ಅನೇಕಸಾರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯ ಸಂಶಯವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭೋಲಾನಾಥನ ತಾಯಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವದನ್ನು ಅವಳು ತರ್ಕಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ-ಕ್ಲೇಶಗಳಾಗಬಾರದೆಂದು ಭೋಲಾನಾಥನ ತಾಯಿಯು ಗರ್ಭದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ತೋರಗೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಮನೋಗತವಾದ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತ್ಯಂತರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲೆಂದು ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಅವಳು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಅಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಪತನಿಧನದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಳಾದ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯ ಅತ್ತೆಯು ತನ್ನ ತವರಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಭೋಲಾನಾಥನಾದರೂ ಚಿಂತಾಗ್ರಸ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಸೌಖ್ಯವು ಸುಖಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭೋಲಾನಾಥನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರೇಮವೇ ತನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಉದಾಸೀನತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಅವಳು ತಿಳಿಯು

ತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ಗೃಹಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವನು ಬೇಸತ್ತು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಏಕಾಂತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯಾವದಾದರೊಂದು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮಿಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾಗಿಯೂ, ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ದರಿಂದ, ಅಸ್ಥಿವಿವರ್ಜನದ ವಿಧಿಯು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಮವುಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಉಳಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ಈಗಲೂ ಅವನು ಇರಹತ್ತಿದನು. ಸ್ಥಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಗತಕಾಲಿನ ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳ ಸ್ಮರಣವಾಗಿ ಅವನ ನೇತ್ರಗಳು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಮಠದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಬಾಗಿಲಮಾಡದಲ್ಲಿ, ಪುರೋಹಿತನೊಡನೆ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅವನ ಪ್ರಥಮಾಶ್ರಮದ ಮಧುಕರಿಯ ಜೋಳಿಗೆಯೂ, ಕೌಪೀನವೂ ಅವನಿಗೆ ದೊರೆದವು. ಅವನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತವು ಅವನ ನೆನಪಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರು ವದಕ್ಕೆ ಇವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳಾದವು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಇದೇ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಇದೇ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನೂ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆಗ್ಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆನು? ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯ ನನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ನನಗೆ ಯಾರು ತಂದು ಕೊಡುವರು? ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ನನ್ನ ದುದೈವವು ಬಂದೊದಗಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಹೋದೆನು. ಈ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಪ್ರಸಂಗವು ನನ್ನಮೇಲೆ ಬಂದೊದಗುವದೆಂದು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ವಿಧಿತವಾಗಿತ್ತು. — ಇದೇ ಆ ಸ್ಥಲವು; ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕರ್ಮಾಧಿ

ಕಾರಿಯ ಅಕೃತಿಯು ನನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ನನಗೆ ಆಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯ ಅಕೃತಿಯು ಅವನ ಮುಂದೆ ಮೂರ್ತಿಮಂತವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ ಅವನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಭಯಗ್ರಸ್ತನೇ ಆದನು. ಆದರೆ, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶೆಯು ಹುಟ್ಟಿ ಅವನು ಅವನಿಗೆ ಅಂದದ್ದು: “ ಎಲೈ, ಕರ್ಮಚಂಡಾಲನಾದ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯೇ! ನೀನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಿ; ಆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯು ನನಗೆ ಈಗ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಈಗಾದರೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ದಯೆ ಹುಟ್ಟಲಿ. ನಾನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮರಳಿ ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವೆನು; ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಬಡವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡು. — ಆದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರೂ ಸ್ವಪ್ನ ಬೀಳುವಂಥ ನಿದ್ರೆಯು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುವದು? ಯದಾ ಕದಾಚಿತ್ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿದರೆ, ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಿಯಾ? ” ಇದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೋಣುಹಾಕುತ್ತ ಆ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಗುತ್ತಾ ಅನೃತ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚನವಾಗಲು ಮರಣದ ಹೊರತು ಅನ್ಯ ಉಪಾಯಗಳು ಭೋಲಾನಾಥನಿಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ. ಈ ಸ್ವಪ್ನಗತ ಪುರುಷನು ತನ್ನನ್ನು ಬಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಬಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಭೋಲಾನಾಥನು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಲ ಮಾಡದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಬಡತನದ ಚಂದಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ವೇದಾಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯಹತ್ತಿದನು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ದಿವಸಗಳು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಹೋಗ ಹತ್ತಿದವು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೂತ

ಳಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಮಾತಾಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಾದಂತೆ ಭೋಲಾನಾಥನು ಆ ಅರ್ಭಕನನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಟ್ಟು, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ತಾನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಂತೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಖದಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಕರ್ಮದ ಗತಿಯು ಗಹನವಾದದ್ದು. ಇವನು ಸುಖಸಮಾಧಾನ ದಿಂದಿರುವುದು ಅವನ ದೈವದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಲಭಿಸುವ ದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಪುರೋಹಿತನ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿವಸವೇ ಅವನ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟವು. ದುರ್ದೈವವು ಅವನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತನ್ನ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಮಾಡೇ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಸಂಶಯ ಗಳನ್ನು ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರ ಮುಂದೆ ತೋಡಿಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಳಾಗಿ ಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತರದಿಂದ ಅಂಥಳಾದ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕುಲದ ಮೇಲೂ ಅವನ ರೀತಿಯ ಮೇಲೂ ಎಂಥೆಂಥ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ತಾನು ತರುವಳೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಅವಳಿಗೆ ಉಳಿಯದೆ, ತನ್ನಗಂಡನ ದುರ್ವರ್ತನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯಂತ ವಾಗಿ ಆ ನಗರದ ರಾಜನಿಗೆ ವಿದಿತ ಮಾಡಿದಳು.

ಭೋಲಾನಾಥನ ತಂದೆಯು ಜೀವಂತನಿರುವಾಗಲೇ ಅವನ ಹೆಂಡ ತಿಯು ಅವನಿಂದ ಗರ್ಭಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದಳೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ನಿಜವಾದದ್ದು. ಆದರೆ, ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಗೆ ಇದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಪತಿಮರಣದ ನಂತರ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಅವಳು ಗರ್ಭಧಾರಣ ಮಾಡಿದ ಳೆಂದು ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯು. ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಗಳು ತುಂಬಿದ ನಂತರವೇ ಅವಳು ಪ್ರಸೂತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಕಲ್ಪನೆಯು ಒಮ್ಮೆ ತಪ್ಪ ಹತ್ತಿತೆಂದರೆ, ಅದು ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವದೆಂಬದನ್ನು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿರಿಯರು. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯು ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳು ತುಂಬುವದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಬಲಾತ್ಕಾರ ದಿಂದ ಗರ್ಭಪಾತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಳು. ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಆಚಾರ

ವಿಚಾರಗಳು ತನಗೆ ತಿಳಿಯಬರಬೇಕೆಂದು ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು ಗುಪ್ತರಾದ ಚಾರರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದಳು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು, ಭೋಲಾನಾಥನು ಭಿಕ್ಷುಕರ ವೇಷವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಚಾರರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಕುಕಲ್ಪನೆಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದಳು. ಕೂಸು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ಆದನ್ನು ಕೊಂದಿರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು; ಭೋಲಾನಾಥನು ಭಿಕ್ಷುಕನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಕೂಡುವದಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಪಾತದ ಶಾಸನದ ಭೀತಿಯ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಾದ ಕಾರಣವಾದರೂ ಯಾವದು? ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮತ್ಸರದ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿಯು, ತನ್ನ ಗಂಡನ ಅನ್ಯಗಾಮಿಯಾದ ಪ್ರೇಮವು ದುರ್ಲೌಕಿಕದ ಭೀತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಮರಳಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ರಾಜದರಬಾರಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ದರಬಾರವದು. ಇಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ನ್ಯಾಯ-ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವವರಾರು? ಸೂಳಿಯ ಪಾಪ ಸನ್ಯಾಸಿ ಗೆಂಬ ನಾಣ್ಯದಿಯು ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿದೆ.

*

*

*

*

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸಮಯವು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ವಿರಲವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಪೂರ್ವದಿಶೆಯು ಕಿಂಚಿತ್ ಅರಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮುದಾಯದೊಳಗಿಂದ ಸ್ವಕ್ತಿಗಳ ಮಂಜುಲವಾದ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂಜಾವಿನ ತಂಗಾಳಿಯು ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಕತ್ತಲೆಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ನೆಲಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭೋಲಾನಾಥನಿಗೆ ಅವಚಿತವಾಗಿ ಇಂಥ ವಿಶ್ವಸೌಂದರ್ಯ ದರ್ಶನವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಉಲ್ಲಾಸಿತವಾಯಿತೆಂಬದರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಕಠಿಣವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅವನು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನದಿಯು, ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಚ್ಚವಾದದೊಂದು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಉಗಮವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದೇ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೊಂದು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ

ದುರ್ಗವಿತ್ತು. ಈ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಕತ್ತಲಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ದೇಹಾಂತ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮರಣದ ದಿವಸವನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಭೋಲಾನಾಥನು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ದಿವಸವು ಬಂದೊದಗಿತು. ಕಾವಲುಗಾರರು ಆ ಕತ್ತಲೆಕೋಣೆಗೆ ಹಾರಿದ ಬೀಗವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು; ಕಾಲುಗಳೊಳಗಿನ ಶೃಂಖಲೆಗಳ ಸಪ್ಪಳವು ಹೃದಯದ್ರಾವಕವಾಗಿ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹತಭಾಗ್ಯನಾದ ಪ್ರಾಣಿಯು ಬೇಡಿಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ತನ್ನ ವಧಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು.

ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಪರ್ವತದ ತುದಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ನೂಕಿ ಇವನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಭೋಲಾನಾಥನಿಗೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಭೋಲಾನಾಥನು ಆ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯು ಕಾಣದಷ್ಟು ಆ ಪರ್ವತವು ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುವದಕ್ಕೆ ಜಾಣನೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ನೆಲದ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರಿದ ವೆಂದರೆ, ಪರ್ವತದ ತುದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ರಣಹದ್ದುಗಳ ಗದ್ದಲವೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪರ್ವತವಿತ್ತು. ಶೃಂಖಲೆಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಾದ ಬಂದಿಯು, ಕಾವಲುಗಾರರೂ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರೂ ತನ್ನನ್ನು ನೂಕುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುವ ವರೆಗೆ, ಈ ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪರ್ವತದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ತಟಸ್ಥನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿತ್ತು. ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಣುತ್ತವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅವಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಹೀಗೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವನ ವಿಚಿತ್ರಪೂರ್ಣವಾದ ಚರಿತ್ರವು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದದ್ದು : “ ಸ್ವಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಸಾಯುವೆ

ನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ನನಗೆ ಅನಂದದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಸಂಕಟ ದೊಳಗಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿರುವ ಮರಣವನ್ನು ನಾನು ಮಿತ್ರ ಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸಂಕಟಗಳಾದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಒದಗಬೇಕು? ಯಾವ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನೆಂದು ಈ ಯಾತನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವೆನು? ಅಜನ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಸುಖಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಹೀಗಿರಲು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಈ ಸಂಕಟಗಳು ಯಾಕೆ? ನನ್ನ ವಾಣಿಯು ಉಚ್ಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಹೇಸುವ ಅಘೋರ ವಾದ ಪಾತಕಗಳನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ದೋಷಾರೋಪವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ? ಹಾಗೂ ನನಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಾಸನವಾದರೂ ಯಾಕೆ ವಿಧಿ ಸಲ್ಪಡಬೇಕು? ಇದು ಹೀಗೆ ಯಾಕಾಗುತ್ತಿರುವದು? ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವವನಾದರೂ ಯಾರಿರಬಹುದು?

ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಇವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಲು, ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪರ್ವತದ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ, ಇವನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ನೋಡಿದ್ದ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯು ಮೂರ್ತಿಯು ಇವನಿಗೆ ಕಾಣಹತ್ತಿತು. ಪರ್ವತದ ಶಿಖರ ದಿಂದ ಆಕಾಶದ ವರೆಗಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಅವಕಾಶಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಆಕೃತಿಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇಂಥ ಭವ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ವಿರಾಟಸ್ವರೂಪಿ ಯಾದ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯು ಅಸ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಭೋಲಾನಾಥನು ತೀರ ವಿಸ್ಮಿತನೂ, ಕ್ರುದ್ಧನೂ ಆಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂದದ್ದು : “ ಎಲೈ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯೇ, ಈ ಕಾಲಕ್ಕಾದರೂ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ಇರುವಿಯಾ ? ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಬಿಡದೆ ನನ್ನನ್ನು ಯಾಕೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವಿ ? ನೀನು ಯಾರು ? ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರವೇನು? ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂಕಟಗಳು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಲು ವೈರಿಯಂತೆ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧನೇ. ”

“ ನಾನು ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ನಿನಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಮೂರ್ತಿಯು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪುರೋಹಿತನು, ಆ ನಿನ್ನ ದತ್ತಕ ತಂದೆಯು, ದತ್ತಕ ತಾಯಿಯು, ನಿನ್ನ

ಹೆಂಡತಿಯು, ನಿನ್ನ ಹೊಸ ತಮ್ಮನು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಂತತಃ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವಸಂಚಿತದಂತೆ ಅಪ್ರೀಷ್ಟರು ಸುಖದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮದ ಆಟವು!.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಇಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಭೋಗಿಸಲು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಅಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಕರ್ಮಗಳಾದರೂ ಯಾವವು? ನಾನು ಯಾರ ದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವವು? ಹಾಗೂ ನಾನು ಯಾರ ಪ್ರಾಣಘಾತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು ಈ ಕ್ರೂರವಾದ ಮರಣದ ಶಿಕ್ಷೆಯು ನನಗೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು?

ಉತ್ತರ : ಈ ಯಾತನೆಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವಂತೆ ನೀನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಚರಿಸಿರುವಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಈ ಮಾತಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗುವದು ಕಠಿಣವಾದದ್ದು. ನನ್ನ ಇಹಜನ್ಮದ ಆಚರಣದ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಇಂಥ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿಲ್ಲೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನು. ಆದರೆ, ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂಥ ಅಘೋರವಾದ ಪಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ನಾನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವದಾಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಪೂರ್ವಪಾತಕಗಳನ್ನು ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುವದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಮಾತಲ್ಲವೆ? ನೀನು ಇಂಥಿಂಥ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ಇಂಥ ಶಿಕ್ಷೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾದರೂ ಹೇಳುವ ರೂಢಿಯುಂಟು. ಈಗಿನ ನನ್ನ ಸುಖದುಃಖಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸುಕರ್ಮ ಅಥವಾ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದುಷ್ಕರ್ಮಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯಾದರೂ ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿಬೇಕು? ಅದಕ್ಕೆ ಅದರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು ನಿನ್ನ ಉತ್ತರವು. ಈ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಕಕ್ಕದ್ದು? ಒಳ್ಳೇದು, ನನ್ನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಉದಿಸಿತು? ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದುಃಖಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂಥ ಕುಕರ್ಮ

ಗಳು ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಯಾಕೆ ಘಟಿಸಿದವು ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಕಾರಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ನೀನು ವಿಧಿಸುವ ಅನಂತಾ-ನಂತ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನಂದದಿಂದ ಉಪಭೋಗಿಸುವೆನು.

ಉತ್ತರ : ಕರ್ಮವು ಅನಾದಿಯಾದದ್ದೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳ ಬಲ್ಲೆನು. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾದ ಉತ್ತರವು ನನ್ನ ಹತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಸುಖಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವಾಗ ಈ ಸುಖವು ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯ ಸುಕರ್ಮದ ಫಲವೆಂದು ಮನುಷ್ಯನು ವಿಚಾರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಈ ಅಪ್ಪೇಷ ವನ್ನು ಯಾಕೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು ?

ಇಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿ ಆ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯು ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಭೋಲಾನಾಥನು ' ನಿಷ್ಕರನು, ನಿಷ್ಕರನು ' ಎಂದು ಕರ್ಮಾಧಿ ಕಾರಿಯನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಕಾವಲುಗಾರರು ಅವ ನನ್ನು ಕರ್ವತವ ಶಿಖರದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ನೂಕಿದರು !

ಪೇರೂ ಹಾಗೂ ಪಿರ್ಯಾರೋ

ಚ

ಚ

ಚ

ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡದ ಶೋಧವನ್ನು ಕೋಲಂಬಸನು ಹಚ್ಚಿದನು; ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋಗುವದರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ 'ರೆಡ್-ಇಂಡಿಯನ್' ಅಥವಾ ತಾಮ್ರವರ್ಣದ ಕಾಡಜನರು ವಾಸಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು; ಹೊಸದಾಗಿ ಪಸಪಾತವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಜನರ ಮುಂದೆ ಅವರ ಅಟಿ ಸಾಗದೆ, ಅವರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಅಂಕಿ ತಕ್ಕ ಪೂರ್ಣ ಒಳಗಾದರು; ಇಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಾರಿ ಅಮೇರಿಕೆಯೊಳಗಿನ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕೆಯು ಒಂದು ಖಂಡವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ರಜ ಜನರ ಸಂಬಂಧವು ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಕಾನಡಾ' ಹಾಗೂ 'ಯುನಾಯಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಇಂಗ್ರಜೇ ಇತಿಹಾಸಗಳ ದ್ವಾರಾ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾನವು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಜನರಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಷ್ಟೇ ಪ್ರದೇಶವು ದಕ್ಷಿಣಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕೆಯೊಳಗಿನ ಬ್ರಾಝಿಲ್, ಪೇರೂ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು, ಇಂಗ್ರಜೇತರ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರದವರೇ ಪೂರ್ವದಂಭ್ಯ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೂ ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಯುರೋಪಿಯನರು ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋಗುವದರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕಾಡುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು, ಅಥವಾ ಸರಮಾಂಸ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವ ಕಲ್ಪನೆಯಾಸರೂ ತಪ್ಪಿನದಾಗಿದೆ. 'ಮೆಕ್ಸಿಕೋ' ದೊಳಗಿನ ಆರ್ಯುಟೀಕ ಜನರೂ, ಪೇರೂದೊಳಗಿನ ಇಂಕಾಜನರೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಜನರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಜನರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಾನೀಷರರು ಹೇಗೆ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವು ಬಹಳೇ ಮನೋವೇದಕವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಪ್ರೆಸ್ಕಾಟ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವ ಪೇರೂದೇಶದ

ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲಿಂದ, ಆ ದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ನಿವಾಸಸ್ಥರನ್ನು ಸ್ವಾನಿ ಆರ್ಡರು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿದರೆಂಬದರ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ಅಲ್ಪಶಃ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಪೇರೂ ದೇಶವು ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಉದ್ದಳತೆಯು ೨೭೦೦ ಮೈಲವಾಗಿದ್ದು ಅಗಲಳತೆಯು ಇನ್ನೂ ರಿಂದ ನಾನೂರು ಮೈಲವಾಗಿದೆ. ಪೇರೂ ದೇಶದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರವಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುಚ್ಚವಾದ ಆಂಡಿಜ ಪರ್ವತವು ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪರ್ವತದ ಹಲಕೆಲವು ಶಿಖರಗಳು ೨೫೦೦೦ ಫೂಟುಗಳ ವರೆಗೆ ಎತ್ತರವಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ, ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ, ಇದೇ ಪರ್ವತವು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚವಾದದ್ದು. ಆಂಡಿಜಪರ್ವತ ಹಾಗೂ ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಸ್ಥರಿಗೆ 'ಪೇರುವ್ವಿಯನ್' ಜನರೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಉಚ್ಚವರ್ಣದ ಜನರಿಗೂ ರಾಜಮನೆತನದವರಿಗೂ 'ಇಂಕಾ' ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪೇರೂ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಜನರಿಗೆ ಇಂಕಾ ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೋಲಂಬಸನು ಅಮೇರಿಕೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಹೊಸ ಖಂಡದೊಳಗಿನ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ದೇಶಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೂ ಮೆರೆಕೋದೊಳಗಿನ ಆರ್ಯಭೇದ ಜನರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೂ ಪೇರೂದೊಳಗಿನ ಇಂಕಾಜನರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೂ ಸ್ವೇನದ ಧ್ವಜಪಟವನ್ನು ಊರುಬೇಕಾದರೆ, ಕೋರ್ಟಿಸ್ ಹಾಗೂ ಪಿರ್ಯಾರೋರಂಥ ಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಎದೆಗಾರರಿಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಜೀವಮಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಪಡಬೇಕಾಯಿತು. ೧೫ನೇ ಶತಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪನಾಮಾ ಸಂಯೋಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾನಿಶ ಜನರ ವಸಹಾತಿಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಜನರು ವಾಸಿಸಿರುವರೆಂಬದೂ, ಅವರ ರಾಜ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯಾವ ಬಗೆಯದಾಗಿತ್ತೆಂಬದೂ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಡರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾನಿ

ಆರ್ಡರಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಹುಚ್ಚು ಒಳಿತಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೊಸ ದೇಶಗಳು, ದೊರೆದ ಕೂಡಲೆ, ಅಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರವು ಅಪಾರವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೇನೆಂಬದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವರು ವಿಚಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ. ೧೫೧೧ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಹಾಸ್ಕೋ-ನನೇರ್ಕು-ಡೀ-ಬಲ್ಬೋಆ ಎಂಬ ಸ್ಪಾನಿಶ ಗೃಹ ಸ್ಥಾನು ತದ್ವೇಶೀಯ ಅಮೇರಿಕನ ಜನರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಬಂಗಾರವನ್ನು ತೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಬಂಗಾರವು ೮-೧೦ ಶೇರುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನು ಅದನ್ನು ತೋಗುವಾಗ ಗುಂಜಿಯಷ್ಟು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ್ಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತದ್ವೇಶೀಯ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬಲ್ಬೋಆನ ತಕ್ಕಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹೊಡೆದು ಅವನಿಗೆ ಅಂದದ್ದು: “ಇಷ್ಟು ಬಂಗಾರದ ತೂಕವನ್ನಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಜೀನತನದಿಂದ ಮಾಡುವದು? ಈ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡಿಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ರಾಶಿಗಳುಳ್ಳ ದೇಶಗಳಿರುವವು. ನಿಮಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೆಲೆಯಿದ್ದಷ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಬೆಲೆಯಿರುವದು.” ತದ್ವೇಶೀಯ ಸರದಾರನ ಈ ಭಾಷಣವು ಬಲ್ಬೋಆನಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ತೋರಿತು. ಆದರೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೆಲೆಯಿಂದ ಬಂಗಾರವು ಮಾರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ಇದ್ದದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಶೋಧನನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಷೆಯು ಸ್ಪಾನಿಶ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿತು. ೧೫೨೨ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಾನಿಶ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಾಸ್ಕೂಅಲ-ಡೀ-ಆಂದಾಗೋಯಾ ಎಂಬ ವನ ಸಂಗಡ ಕೆಲವು ಹಡಗಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡಿಯ ಶೋಧಹೆಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಆಂದಾಗೋಯಾನ ಪರ್ಯಟನದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ಭಯಂಕರ ವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ದಂಡಿಯ ಮೇಲಿನ ರೋಗೋತ್ಪಾದಕ ಹವೆಯಿಂದಲೂ ಆಂದಾಗೋಯಾನು ಜರ್ಜರಿತನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಹತಾಶನಾಗಿ ಬರಿಗೈ ಬೀಸಾಡುತ್ತ ಪಾನಾಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಒಂದನು.

ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಸಿರುಸಾರೋ

ಆಂದಾಗೋಯಾನು ಅಪಯಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮರಳಿ ಬಂದರೂ.

ಪೇರೂದಂಥ ಸುವರ್ಣಭೂಮಿಯ ಶೋಧಹಚ್ಚುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಪೂಜ್ಯುಖ
ವಾಗುವಂಥ ಹೇಡಿಗಳು ಸ್ವಾನಿರ್ದೇಶರು ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾ
ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಟನವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹಡಗವನ್ನು
ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಸ. ೧೫೨೪ರಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶೂರನೂ,
ಸಾಹಸಿಯೂ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯಿಯೂ, ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವನೂ
ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಿರ್ಯಾರೋ ಎಂಬ ಸ್ವರದಾರನು ಈ
ಹಡಗದ ಕ್ಯಾಪ್ಟನನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ
೫೧-೫೩ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ೩೦-೩೫ ವರ್ಷದ ತಾರುಣ್ಯದ
ಭರದಲ್ಲಿರುವ ವೀರಪುರುಷನ ಉತ್ಸಾಹವು ಅವನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.
ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಔರಸಪುತ್ರನಾಗಿರದೆ, ಕಾನೀನ
ಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗಂಧವಾದರೂ ಇದ್ದಿ
ದ್ದಿಲ್ಲ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಅನಾಥ ಬಾಲಕರ ಸಲುವಾಗಿ
ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು
ಹತ್ತುಹದಿನೈದು ವರ್ಷದವನಾದಂದಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕುರಿ
ಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ, ಅಮೇರಿಕಾ
ಖಂಡದೊಳಗಿನ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳು ಸ್ಪೇನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ
ಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದವು ಧೈರ್ಯವಂತರಿಗೂ ಸಾಹಸಗಾರರಿಗೂ ದ್ರವ್ಯಸಂಚಯ
ವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಸುಸಂಧಿಯು ಅನ್ಯತ್ರ ದೊರೆ
ಯಲಾರದೆಂತಲೂ ಬಂಗಾರವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಃಪದಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ಬಂಗಾರದ
ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯಬಹುದೆಂತಲೂ ಮುಂತಾದ
ಸತ್ಯಾಸತ್ಯದ ಸುದ್ದಿಗಳು ಹೊಸ ಖಂಡದೊಳಗಿನ ಸಂಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಹತ್ತಿದವು. ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಕಿವಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ,
ಅವನು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ
ವಯಸ್ಸಿನ ೨೫-೩೦ನೇ ವರ್ಷದ ಸುವಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶರಣು
ಹೊಡೆದು ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಸಾಗಿದನು. ಪಾನಾನಾ ಎಂಬ ಸ್ವಾನಿಶ ವಸ
ಹಾತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗವ್ವರ್ನರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸೈನ್ಯದೊಳಗಿನ ಸಿಪಾಯಿಯ ಕೆಲಸ
ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೇ ಠೆಸರು ಪಡೆದನು. ಮುಂದೆ ೧೫೨೪ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ

ಪೇರೂ ದೇಶದ ಪರ್ಯಟನೆಗೆ ಹೊರಟ ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ಇವನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತನಾದನು. ಈ ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಮಾಗ್ರೋ ಹಾಗೂ ಲ್ಯಾಕ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದರೂ ಇದ್ದರು. ಎರಡು ಹಡಗಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ನೂರು ನಾವಿಕರನ್ನೂ ಕೂಡಿಹಾಕಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಪೇರೂ ದೇಶದ ಶೋಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಮೊದಲನೆಯ ಪರ್ಯಟನೆಯಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಮಜಲು ಪೇರೂ ದೇಶದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಪೇರೂ ದೇಶದ ಸೀಮೆಯು ಹತ್ತುವದರ ರೀತಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಪನಾಮಾ ಸಂಯೋಗಭೂಮಿಯ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ನೂರಾರು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗಿನ ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದ ದಂಡೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಜವಳು ಪ್ರದೇಶದಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ಜನರಾದರೂ ತೀರ ಕಾಡುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಈ ದಂಡೆಯ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳೊಳಗಿನ ಹವೆಯಾದರೂ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಹವೆಯಂತೆ ರೋಗೋತ್ಪಾದಕವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ವಿಷಮಯವಾಗಿದೆ. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಈ ದಂಡೆಯ ಹತ್ತರ ತನ್ನ ಹಡಗವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕೈಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮನುಷ್ಯರ ವಸ್ತ್ರಿಯು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರುವದೇನೆಂಬದರ ಶೋಧವನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ಜನರು ಕಾಡು ಹಾಗೂ ಅಡ್ಡಾಡಿಗಳಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ನರಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕರಾಗಿರುವರೆಂದು ಅವನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಈ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ರೋಗೋತ್ಪಾದಕ ಹಾಗೂ ವಿಷಮಯವಾದ ಹವೆಯಿಂದ, ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರು ತೀರ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬಂದೂ, ಪೇರೂ ದೇಶದ ಶೋಧದ ಉಸಾಬರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಬಂದ ಹಾದಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಪಾನಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಹಟೆ ಹಿಡಿಯಹತ್ತಿದನು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರ ಛೇದನಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಕ್ಷುಧೆ ತೃಷೆಗಳಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವದು ಲೇಸಾದದ್ದೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಮರಳಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಗೊಳ್ಳದೆ ಅವನು ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳಗಳ ವರೆಗೆ ಒಂದು ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ತಳವನ್ನೂರಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು.

ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರಲ್ಲಿ ತೀರ ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವರನ್ನು ಅವನು ಪಾನಾಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಗೊಟ್ಟನು. ಗಟ್ಟಿಯಾದದ್ದೊಂದು ಹೊಸ ಹಡಗು ಎನ್ನೂ ಕೆಲವು ನಾವಿಕರನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕನಾದ ಅಲ್ಮಾಗ್ರೋನಿಗೆ ಅವನು ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಆರು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಇದ್ದನು. ಅವನ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತೀರ ಜರ್ಜರಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಮಾಗ್ರೋನು ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಮರಳಿ ಹೋಗಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಯಾಕಂದರೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುವ, ಕಾಡಜನರ ಕೂಡ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ, ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಭಯಾನಕವಾದ ನಿರ್ಜನ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಚಳಿಜ್ವರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವ ಮಾರ್ಗವು ಯಾರಿಗೂ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನು ದೃಢನಿಶ್ಚಯಿಯೂ, ಹಟವಾದಿಯೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಮರಳಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತಳವೂರಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ಕಾಡು ಇಂಡಿಯನ್ ಜನರಿಂದ, ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ದೂರ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲಾಢ್ಯವಾದದ್ದೊಂದು ಸಮೃದ್ಧಿಮಯವಾದ ರಾಜ್ಯವಿರುವದೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ಮೈಲಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲಿರುವ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಶೋಧವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪತ್ತಿಯು ತನ್ನ ಹಸ್ತಗತವಾಗುವ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಪರ್ಯಟನದ ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗೆರೆಯನ್ನು ಕೊರೆದು, ಈ ಗೆರೆಯ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ, ಸಮಾಧಾನವೂ, ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವೂ ಆದರೆ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಬಡತನವಿರುವ ವೆಂತಲೂ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖವೂ, ಕಷ್ಟವೂ, ಭೀತಿಯೂ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದರೆ, ಪೇರೂ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತಿಯು ತಮ್ಮ ಕೈವಶವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಕದಾಚಿತ್ ತಮಗೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಸ್ಥಾಪಿಸುವದು ಶಕ್ಯವಾಗಬಹುದೆಂತಲೂ ವರ್ಣಿಸಿ,

ತಾನಂತೂ ತನ್ನ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಜೀವವಿರುವವರೆಗೆ ಪೇರೂ ದೇಶವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚದ ಹೊರತು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಾದರೂ ಹಿಂದೆ ಇಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಗೆರೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಾರಿ, ಹುಟ್ಟು ಗಂಡಸರಾದವರು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವರು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಳನ್ನಿಕ್ಕಿದವರು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೋಳಿಗಳಂತೆ ಗೂಡು ಸೇರುವರೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಗಟ್ಟಿಸಿ ಒದರಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಳಗಿನ ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಪರೂ ತರುಣರೂ ಆಗಿದ್ದ ನಾವಿಕರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ನಿನ್ನ ಉಸಾ ಬರಿಯು ಬೇಡೆಂದು ನೆಲಹಿಡಿದು ಕೂತ ೫೦-೬೦ ನಾವಿಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಹೇಳಿ ಉಳಿದವರನ್ನು ಪಾನಾಮಾಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟನು. ಗೋಗೋನಾ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನ ಹಡಗವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಶಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿದನು. ಈ ಸಾರೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ದಿವಸ ಈ ಹಡಗವು ಪೇರೂ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಗ್ವಾಯಕೇಲ ಎಂಬ ಆಖಾತವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಹಡಗವು ಟುಂಬೇರ್ನು ಎಂಬ ಬಂದರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಟುಂಬೇರ್ನುವು ಜನರೊಂದ ಒಳಿತಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಸಾಂಪತ್ತಿಕಸ್ಥಿತಿ ಯಾದರೂ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವಾಗಿ, ಪೇರೂ ದೇಶದ ಸುವರ್ಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಸ್ಪಾನಿಷರ್ಡ್ ಜನರ ಹಡಗಗಳಂಥ ಹಡಗಗಳನ್ನು ಪೇರೂವಿನ ಜನರು ಮೊದಲು ಎಂದೂ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಹಡಗವು ಬಂದರದಲ್ಲಿ ಬಂದಕೂಡಲೆ, 'ಬಾಲಸಾ' ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಡೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಆ ಜನರು ಆ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗದ ಸುತ್ತ ಗುಂಪಾದರು. ಟುಂಬೇರ್ನುದ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಾಂತದ ಮೇಲೆ 'ಕುರಾಕಾ' ಎಂಬವನೊಬ್ಬ ಇಂಕಾರಾಜನ ಅಧಿಕಾರಿಯಿದ್ದನು. ಸ್ಪಾನಿಷರ್ಡರ ಹಡಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೊಂದು ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ತೇಲುವ ಕಿಲ್ಲೆಯಂತಲೇ ಅವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ, ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ದಾದ ತೇಲುವ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಈ ಅಮರ್ಯಾದಿತವಾದ ಮಹಾಸಾಗರ

ದೊಳಗಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಜನರು ಬಂದರೆಂದನೇಲಿ. ಇವರು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ದೇವ, ಯಕ್ಷ, ಗಂಧರ್ವ, ಕಿನ್ನರರಂಥ ಉಚ್ಚಕೋಟಿ ಯವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವನು ತರ್ಕಿಸಿ, ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಾನಿಶ ಹಡಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಲಾಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೊಡ್ಡ ಜಾತಿಯ ಟಗರುಗಳು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಜಾತಿಯದೊಂದು ಟಗರನ್ನಾದರೂ ಅವನು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತದ್ದೇಶೀಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ತಂದಿದ್ದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಹಿಂದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಿರುಪಾಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆರು ಏಳು ತಿಂಗಳಗಳವರೆಗೆ ಒಂದು ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಉಂಟು. ಆ ನಡುಗಡ್ಡೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಂಡಿಯನ್ ಕುಲಕ್ಕೆ ಈ ಉಭಯತರೂ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಪೇರೂದೊಳಗಿನ ಇಂಕಾ ಸ್ವತ್ತಿಯರ ಭಾಷೆಯು ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದ್ವಿಭಾಷಿಯ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪಿರ್ಯಾರೋ ಹಾಗೂ ಪೇರೂ ಜನರ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕುರಾಕಾ ಇವರ ಸಂಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕುರಾಕಾ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ “ ನೀವು ಯಾರು, ಎಲ್ಲಿಯವರು, ಯಾವ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವಿರಿ ” ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. “ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥೇನ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆವೆ” ಎಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ದೂರದೇಶದ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಹಳೇ ಸಂಭಾವಿತರಾಗಿರುವರೆಂದು ಪಾಪ, ಆ ಬಡ ಭೋಳೆ ಕುರಾಕಾನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಕಾ ಕ್ಷಾತ್ರಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ ಒಬ್ಬ ಸರದಾರನಾದರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಟುಂಬೇಝುಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಇವನಾದರೂ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ್ಗೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಮಾತಾಡಿ

ಇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವರ್ಚಸ್ವ ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ವರ್ಚಸ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನಾವು ಇಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದಿರುತ್ತೇವೆ.” ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಇಂಕಾನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವೆನಿಸಿತು ಯಾಕೆಂದರೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸಂಗಡ ನೂರು ನೂರಾರವತ್ತಾ ಜನರೇ ಇದ್ದರು ಅಂದ ಮೇಲೆ ಇಂಕಾನ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ವರ್ಚಸ್ವವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಮನೀಷೆಯು ಕೇವಲ ಮೂರ್ಖತನದ್ದೆಂದು ಆ ಇಂಕಾನಿಗೆ ತೋರಿತು. ಮೇಲಾಗಿ ಇಂಕಾ ಜನರು ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಕ ರಾಗಿದ್ದು ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇವರಿರುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅಂದಮೇಲೆ ಇಂಕಾನ ಪ್ರಜರ ಮೇಲೆ ಈ ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ವರ್ಚಸ್ವವು ಕೂಡುವದೂ ಅಶಕ್ಯವಾದ್ದೆಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ಇವನು ಪಿರ್ಯಾರೋ ನಿಗೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಇಂಕಾನಿಗೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಾದರಿಗು ಮದ್ಯವು ತನಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರುಚಿಸಿತೆಂದು ಇಂಕಾನು ಹೇಳಿದನು. ಇಂಕಾನು ಬಂದರದ ಮೇಲಿಂದ ಮರಳಿ ಹೋಗುವಾಗ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅವನಿಗೊಂದು ಉಕ್ಕಿನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇಂಕಾ ಜನರ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರವು ಅಪರಂಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣವೆಂದರೇ ನೆಂಬದು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಟುಂಬೇರು ಪಟ್ಟಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವದಕ್ಕೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನ ಸಂಗಡಿನಾದ ಮಾಲಿನೋ ಎಂಬವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟನು. ಮಾಲಿನೋನು ಇಡಿಯ ಊರುತುಂಬ ತಿರುಗಾಡಿ, ಊರೋಗಿನ ದೇವಾ ಲಯಗಳನ್ನೂ ಕುರಾಕಾ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಗಲೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ದನು; ಹಾಗೂ ಇಂಕಾನು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ತೋಟವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಕುರಾಕಾನಂಥ ಸಣ್ಣ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ತಿನ್ನು ಣುವ ಹಾಗೂ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದತ್ತ ಬಂಗಾರದ ಹೊರತು.

ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಕಾನ ತೋಟವಂತೂ ಕೇಳುವದೇನು ? ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲಗಳ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಬಂಗಾರದ ಕೃತ್ರಿಮ ಫಲಗಳು ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾಲಿನೋನು ಮರಳಿ ಬಂದು, ತಾನು ನೋಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಡಗದ ಮೇಲಿದ್ದ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ವಿದಿತ ಮಾಡಿದನು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅನುಮಾನದರಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳ್ಳಿಬಂಗಾರವು ಮಾಲಿನೋನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣು ತಿರುಗಿ, ನೋಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಅವನು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಸಂಶಯ ಹುಟ್ಟಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಗಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇರೊಬ್ಬ ಶಾಂತತಲೆಯ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು. ಈ ಗೃಹಸ್ಥನಾದರೂ, ಮೊದಲನೆಯವನಂತೆ, ನೋಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ದೇವಾಲಯದ ಚತ್ವಂತೂ ಬಂಗಾರದ ದವ್ವಾದ ತಗಡುಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಹತ್ತಿದನು. ಆಗಂತೂ ತಾವು ನಿಜವಾದ ರಾವಣನ ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವೆವೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಎನಿಸಹತ್ತಿತು. ಟುಂಬೇರ್ನು ದಲ್ಲಿಯ ಇಂಕಾನಿಗೂ ಇತರ ಜನರಿಗೂ ' ಬಂದೂಕ ' ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನೂ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯನ್ನಂತೂ ಅವರು ಎಂದೂ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುದುರೆಗಳಿದ್ದವು. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ಭರದಿಂದ ಹೋಗುವದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಂತೂ ಕುದುರೆ ಹಾಗೂ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿದ ಇದೊಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯಂತಲೇ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಯಿತು ! ಕುದುರೆ ಬೇರೆ, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನ ಸವಾರನು ಬೇರೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ! ಬಂದೂಕಿನ ಮದ್ದೆಂದರೇನೆಂಬದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವ ಕಲೆಯು ಯಾರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ, ಇಂಥ ಪೇರುವಿನ ಜನರನ್ನು ಕ್ಷಣಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಬಹುದೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಬಂಗಾರವು ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದ ದೇಶವು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೈವಶವಾಗುವದೆಂಬ ಕಲ್ಪನಾತರಂಗಗಳ ಅನಂದದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಈಸಾಡಹತ್ತಿ.

ದನು. ಆದರೆ, ಈ ಮೊದಲನೆಯ ಪರ್ಯಟನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಹತ್ತರ ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ಜನರೇ ಇದ್ದರು. ಇಂಕಾನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಎರಡುಸಾವಿರದ ಐನೂರು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೆ ಉದ್ದವಾದ ಹಾಗೂ ಮೂರುನೂರೈವತ್ತು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೆ ಅಗಲವಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬಿದ್ದು ಅದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಕೋಟ್ಯಂತರವಾಗಿತ್ತು. ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಅವರು ಅರಿಯದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಕಾನ ಹತ್ತರ ಬಲಾಢ್ಯ ಸೈನ್ಯವಿದ್ದು ಅವನ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕೋಟಿಯ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದದರಿಂದ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದೆಯವ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವು ಹೊರಬೀಳಕೂಡದೆಂಬ ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಜನರ ಸುವರ್ಣತೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ತತ್ಕಾಲದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದಬ್ಬಿಟ್ಟು, ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅಬಲಕ ಈ ಸುವರ್ಣ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರ್ಚಸ್ವವನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ ಮಾಡುವ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಈ ಸಾರೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಸುರಳಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಆ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಹಲಕೆಲವು ಬಂಗಾರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಲಾಮಾ ಜಾತಿಯ ಕೆಲವು ಕುರಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಸನ್ ೧೫೨೦ರಿಂದ ೧೫೩೦ರ ವರೆಗೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಸ್ಪೇನಿನಲ್ಲಿದ್ದನು. ಹೊಸದಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿದ ದೇಶದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಸತ್ತಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಆ ಕಾಲದ ಸ್ಪೇನಿನದ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ಐದನೇ ಚಾರ್ಲ್ಸ್‌ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಹರ್ನಾಂಡೋ ಕೋರ್ಟೆಸ್‌ನು ಮೇಕ್ಸಿಕೋ ದೇಶವನ್ನು ಅಂಕಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಸ್ಪೇನಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದಂತೆ, ತನಗಾದರೂ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯವು ದೊರೆದರೆ, ಮೇಕ್ಸಿಕೋದರಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪನ್ನವಾದ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಪೇರೂ ದೇಶವನ್ನೂ ಇಂಕಾ ಎಂಬ ಸೂರ್ಯವಂಶೀ ಜನರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ಪೇನಿನ ರಾಜಮನೆತನದ ಚರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವನು ಅರಸನ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನ

ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಯಾವದೇ ದೇಶದ ಅರಸನ ಬಾಯಿಗೆ ನೀರುಬಿಡುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದು. ಚಾರ್ಲಸ್ ರಾಜನು ಪಿರ್ಯಾರೋನನ್ನು ಪೆರೂ ದೇಶದ ಗವರ್ನರ್ ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಜನರಲ್‌ನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸಂಗಡಿನಾದ ಅಲ್ಮಾಗ್ರೋನು ಟುಂಬೇಯದ ಕಮಾಂಡರನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಎರಡುನೂರಾ ಐವತ್ತು ಶಿಸಾಯರ ಪಲಟಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧನಾಡತಕ್ಕದ್ದು ; ಈ ಪಲಟಣಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ತೋಪುಗಳ ಹಾಗೂ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸ್ಪೇನ್ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ; ಹಾಗೂ ಪಾನಾಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಆರು ತಿಂಗಳಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಪೆರೂ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕು ; ಮುಂತಾದ ಕರಾರಗಳಾದವು. ಎರಡುನೂರೈವತ್ತು ಶಿಸಾಯರದೊಂದು ಪಲಟಣೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪೆರೂದಂಥ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದದ್ದೊಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಂಕಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಸಿದ್ಧನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕವಾದದ್ದು. ಆದರೆ, ಈಶ್ವರೇಚ್ಛೆಯ ಅಘಟಿತ ಲೀಲೆಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಹಲಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಸಂಭವಿಸಿ ಬರತಕ್ಕವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅಪ್ರಯೋಜಕಗಳೆಂದು ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆಂದೆನ್ನಲಾರದೆ ಇರಲಾಗದು.

ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶದ ರಾಜನಿಂದ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡು ಪಾನಾಮಾಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು ; ಸನ್ ೧೫೩೧ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಜಾನೇವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪೆರೂ ದೇಶವನ್ನು ಅಂಕಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟನು. ಟುಂಬೇಯ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಕೋಕ ಎಂಬ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸಂಗಡ ಈ ಸಾರೆ ೬೦-೭೦ ಕುದುರೆಗಳ ಸವಾರರಿದ್ದರು. ಈ ಸವಾರರ ಭೀತಿಗಾಗಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿಗಳೊಳಗಿನ ಜನರು ಓಡಹತ್ತಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳು ತೆರವಾದಕೂಡಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವನು ಸುಲಿದನು. ಈ ಸುಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರವೂ, ಪೂಗಿಫಲದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರತ್ನಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತವು. ಈ ಸುಲಿಗೆಯೊಳ

ಗಿನ ಒಂದು ಪಂಚವಾಂಶಭಾಗವು ಸ್ವೇನದ ಅರಸನದೆಂದು ಬೇರೆ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಉಳಿದ ದ್ರವ್ಯವು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಕೈಕೆಳಗಿನವರಲ್ಲಿ ಹಂಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಥಮಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಪೇರೂ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮುಖ್ಯ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಕುರ್ಚೋ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಾ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ರಾಜಧಾನಿಯ ಪಟ್ಟಣವು ಅಂಡೀಜ ಪರ್ವತದ ಇಳಿವಾರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಅಂತರದ ಮೇಲಿತ್ತು. ಟುಂಬೇರ್ಕುದಿಂದ ೧೦೦ ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಅರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಣ್ಯವನ್ನೂರಿ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾನ ಮಿಗ್ಯೂವಿಲ (ಸೇಂಟೆ ಮಾಯಕೇಲ) ಎಂಬ ಖ್ರಿಸ್ತಿ ಸಾಧು ಪುರುಷನ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ ೧೩೫೨ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಸಪ್ತಂಬರ ತಿಂಗಳದ ೨೪ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ೨೦೦ ಶಿಪಾಯರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಂಕಾನ ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟನು.

ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಈ ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೊಡುವವರ ಮುಂಚೆ ತಪಾಗಿ ಅವನು ಯಾವ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಆ ದೇಶದ, ಅಲ್ಲಿಯ ಲೋಕಸ್ಥಿತಿಯ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಇಲ್ಲವೆ ಬಲಾಬಲದ ದಿಗ್ದರ್ಶನವನ್ನು ಅಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಕಾನ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಜನರು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿರದೆ, ಒಳತಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಲೇಖನ ಕಲೆಯು ಅವಗತವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಲಿಪಿಯ ಬದಲು ಬಣ್ಣದ ದಾರಗಳಿಗೆ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಪ್ರಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅವರು ಗಣಿತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಬಣ್ಣದ ದಾರಗಳ ಹೆಣೆಕೆಯಿಂದ ಅವರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವೂ ಪರಸ್ಪರರ ವಿಚಾರವಿವರವಾದ ವ್ಯವಹಾರವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ' ಕ್ವಿಪು '

ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರ ದರಬಾರದ ದಪ್ಪರವೆಲ್ಲ ಈ 'ಕ್ವಿಪ್ಸ್' ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೇ ಇಡಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳ ದಾರಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಹಿತ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಲೇಖನ ಕಲೆಯಗಿಂತ ಅಸಂಸ್ಕೃತವಾದದ್ದೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜವು. ಆದರೆ, ಇಂಕಾನ ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ಇದೇ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಸ್ವಾನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಸರಟಿಫಿಕೇಟ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದನೇಲಿ 'ಕ್ವಿಪ್ಸ್' ಪದ್ಧತಿಯು ಸರ್ವತೋಮುಖ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅನ್ನುವ ಧಾಪ್ಪುನನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಕೂಡ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಲೇಖನ ವಾಚನಗಳ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೇರೂ ಜನರು ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದರೂ ಉಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಗತಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಒಕ್ಕಲತನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಳಿತಾಗಿ ವಾರಂಗತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ರೋಮನ್ ಜನರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಂಥ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಗಳು ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಪೇರೂ ದೇಶವು ಅಂಡೇಜ ಪರ್ವತದ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿಳಿಯುತ್ತ ಪಾಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದ ದಂಡೆಯ ವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ ನಡೆಯುವದು ವಸ್ತುತಃ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೂ ಪರ್ವತದ ಹೊದರುಗಳೊಳಗಿಂದ ಶಿಖರದ ವರೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಇಂಕಾ ಜನರು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಕ್ಕಲತನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಕಾ ಜನರು ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಲುವೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಯದೆ, ಭೂಮಿಯ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಕೆಳಗಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಲುವೆಯೊಳಗಿನ ನೀರು ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ ಮುಂತಾದ ಪಶುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಲಾಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನದೊಂದು ಪಶುವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕುರಿಯೆನ್ನಬೇಕೋ ಒಂಟೆಯೆನ್ನಬೇಕೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾನಿಶ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಈ ಲಾಮಾ ಪಶುವಿನ ಮೈಮೇಲೆ ಮೃದುವಾದ ಹಾಗೂ ಬೆಚ್ಚುಗಾದ ಉಣ್ಣೆಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂಟೆಯಂತೆ ಎಂಟೆಂಟು ದಿವಸಗಳ

ವೆಗೆ ಕೂಳು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಈ ಲಾಮಾ ಪ್ರಾಣಿಯು ಗುಡ್ಡಗಾಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ನಾನಿಅರ್ಥರು ಇದಕ್ಕೆ 'ಚಿಕ್ಕ ಒಂಟೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲಾಮಾ ಪಶುಗಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಿಂಡುಗಳು ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಲಾಮಾ ಪ್ರಾಣಿಯ ವೈವೇಲಿರುವ ಉಣ್ಣೆಯಿಂದ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಹಾಗೂ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸುಂದರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಕಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಇವೇ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಕಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಶಿವು ಸೂರ್ಯವಂತಿಗಳೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನು ಅವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವತನಾಗಿದ್ದನು. ಇಂಕಾನ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಆನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ಕಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಚಂದ್ರ, ಶುಕ್ರ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಹಗಳನ್ನಾದರೂ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಅವರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿಂಚು ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯಗಳಾದರೂ ದೈವೀ ಶಕ್ತಿಯ ಸೂಚಕಗಳೆಂದು ಅವು ಅವರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಫಲ, ಪುಷ್ಪ, ಧಾನ್ಯ, ಸುಗಂಧಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪಶುಬಲಿಯನ್ನಾದರೂ ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರಳಾದ ಕುಮಾರಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅರ್ಭಕವನ್ನಾಗಲಿ ಬಲಿಯೆಂದು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಇದು ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಯ ಮಹತ್ವವು ಇಂಕಾನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಕುರ್ಚೋ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನ ದೇವಾಲಯವೆಂದರೆ, ಅದೊಂದು ಸುವರ್ಣರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಮಂದಿರವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಕಾನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ, ಮಂದಿರಗಳನ್ನೂ ಸುಶೋಭಿತ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಕಾ ಎಂಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಯ ಮನೆತನದ ವರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ 'ಸೂರ್ಯಕನ್ಯಕಾ' ಎಂಬ ಕುಮಾರಿಕೆಯೊರುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸೂರ್ಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ೧೫೦೦ ಕುಮಾರಿಕೆಯರು ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಕೆಯರೆಂದು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಉಚ್ಚ ಉಚ್ಚ ಮನೆತನದೊಳಗಿನ ಕುಮಾರಿಕೆಯರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಮರಣ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ಈ ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಿಕೆಯರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕುಮಾರಿಕೆಯರು ಇಂಕಾ ರಾಜನ ಕೂಡ ವಿವಾಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಸರದಾರ ಮನೆತನಗಳೊಳಗಿನ ಇಂಕಾ ಪುರುಷರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರದ ಸಲು ವಾಗಿ ಸೂರ್ಯಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ಸುಂದರರಾದ ಕುಮಾರಿಕೆಯರನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಕಾ ರಾಜನಿಗೂ ಅವನ ಸರದಾರರಿಗೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಹೆಂಡದಿರನ್ನು — ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ನೂರಾರು ಅಥವಾ ಸಾವಿರಾರು ಹೆಂಡದಿರನ್ನು — ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸಾರವಿತ್ತು. ಪುರುಷರು ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವರಾಗುವವರೆಗೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದವರಾಗುವ ವರೆಗೂ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಿತ್ತು. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ವಧುವರರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಅನುಮತಿಯು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಜಾತಿಯ ವಧುವರರಲ್ಲಿ ಲಗ್ನಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಲಗ್ನದ ಮುಹೂರ್ತವು ಇಡಿಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದಿನವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತನೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಅವನ ಅಲಂಕಾರಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಹುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಾಜರ ಹಾಗೂ ಸರದಾರರ ನೂರಾರು ಹೆಂಡದಿರು ಗಂಡನ ಮರಣದನಂತರ ಸಹ ಗಮನ ಮಾಡಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸತಿಯಾದರೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಕಾ ರಾಜರು ಪ್ರಜರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ದೇಶದೊಳಗಿನ ಧಾನ್ಯವೆಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕಾರೀ ಧಾನ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಲಾವಣ ಕುರಿಗಳ ಉಣ್ಣೆಯನ್ನಾದರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂಚಯಿಸಿಡುವ ಪ್ರಘಾತವಿತ್ತು. ಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ, ಸರದಾರರ ಮನೆತನಗಳನ್ನಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಪ್ರಜಾಜನರಲ್ಲಿ, ಇವನು ಶ್ರೀಮಂತನು,

ಇವನು ಬಡವನು ಎಂಬ ಭೇದವೇ ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಜನರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಟಪಾಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಇತ್ತು. ಯಾವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹೆಂಜೋಲ್ಮನಂಥ ವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಜರ್ವನ ಪ್ರವಾಸಿಯು 'Most stupendous and useful (ಅತ್ಯಂತ ಅಮೃತ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ)' ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನೋ, ಅಂಥ ಸುಂದರವಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಒಂದು ನೂರೈವತ್ತು ಮೈಲುಗಳ ವೇಗದಿಂದ ಟಪಾಲಿನ ವ್ಯವಹಾರವು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಊರೂರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನ್ಯಾಯದ ಪದ್ಧತಿಯಾದರೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳೊಳಗಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿಚಾರಣೆಯು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಪೀಲಿನ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರನ್ನು ಪದಭ್ರಷ್ಟ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ಬಾದಶಹನದು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಾಂತದ ಮೇಲೆ ಇಂಕಾ ಜಾತಿಯ ಸುಭೇದಾರನಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕುರಾಕಾ ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಿರುತ್ತಿದ್ದನು. 'ಫಿರ್ಯಾದಿ' ಬಂದ ಐದು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಅದರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿತ್ತು.

ಇಂಕಾ ರಾಜನ ಸೈನ್ಯವು ಎರಡು ಲಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಬಂದೂಕಿನ ಮದ್ದಿನ ಉಪಯೋಗವು ಇಂಕಾ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಬಿಲ್ಲು, ಬರ್ಚಿ, ಬಾಣ, ಖಡ್ಗ, ಪರಶು, ಗದಾ, ಕವಣಿ ಮುಂತಾದವುಗಳೇ ಅವರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕಬ್ಬಿಣವೆಂದರೇನೆಂಬದನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅರಿಯರು. ಅವರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ತಾಂಬ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸೈನ್ಯದೊಳಗಿನ ಜನರ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳ ಮುಂಡಾಸಗಳೂ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪಾದ ಅರಿವೆಯ ಗಿಡ್ಡ ಅಂಗಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸರದಾರತ, ಪೋಷಾಕಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರದ ಹಾಗೂ ವಜ್ರಮಾಣಿಕ್ಯಗಳ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಹಚ್ಚಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣದ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಪುಚ್ಚಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ತುರಾಯಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಲಟ

ಣದ ಮುಂದೊಂದು ಬಾವಟಿ ಇಲ್ಲವೆ ನಿಶಾನಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲಿನ ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯದ ಆಕೃತಿಯು ಬಂಗಾರದ ತಂತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವಂಶಗಳಿಂದ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಆದರೆ ಅನೇಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರ ಮೇಲೆ, ಪಿರ್ಮಾರೋನು ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದಾಗ, ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಿರ್ಮಾರೋನು ಪೇರೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಲ ಅಣ್ಣನಾದ ಹೌಸಕಾರ ಈ ಉಭಯತರ ನಡುವೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಯಾದವಿಯು— ಗೃಹಕಲಹವು— ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾ ಹಾಗೂ ಹೌಸಕಾರ ಈ ಉಭಯತರೂ ಹುಯನಾಕೇಪಾಕನ ಮಕ್ಕಳು. ಹುಯನಾ ಕೇಪಾಕನು ಒಳ್ಳೇ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ರಾಜನು. ಅವನು ಕ್ವಿಟೋ ಹಾಗೂ ಚಿಲೀ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂಕಾರಾಜರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು; ಪೇರೂ ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಕುಯುಯೋ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಕ್ವಿಟೋ ಪಟ್ಟಣದ ವರೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇಂಕಾ ಜನರ 'ಕ್ವಿಚುಅ' ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸಾರವು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬ ಆಗಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಅವನು ನಾನಾವಿಧ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಂಕಾ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ವೈಭವಗಳು ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದವೆಂದು ಆ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ಜನರ ಮತವಿದೆ. ಕ್ವಿಟೋ ಪ್ರಾಂತದ ಮೇಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನ ಪರಾಭವವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ, ಹುಯನಾ ಕೇಪಾಕನು ಪರಾಭೂತನಾಗಿದ್ದ ರಾಜನ ಸುಂದರಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಮೊದಲು ಹುಯನಾಕೇಪಾಕನಿಗೆ ಇಂಕಾ ಕುಲದೊಳಗಿನ ಅನೇಕ ರಾಣಿಗಳಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಹೌಸಕಾರನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಇವನೇ ಯುವರಾಜನೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಕ್ವಿಟೋದ ರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯ ಕೂಡ ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕ, ಕೇಪಾಕನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಮುಂದೆ ಅವಳಿಗೆ ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಮಗನಿಗಾದರೂ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗವು

ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ರಾಜನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಇಂಕಾ ರಾಜಮನೆತನದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ, ಕೇಪಾಕನು ಕೈಟೋ ರಾಜಕನ್ನಿ ಕೆಯ ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿವಾಹವು ಆಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಕಾಕುಲದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ದಾಸೀಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಕೇಪಾಕನು ಬಲಾಢ್ಯನೂ, ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ರಾಜಪುರುಷನೂ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಕಾರಣವು, ಕಟ್ಟಿದ್ದೇ ತೋರಣವು ಎಂಬ ಶಕ್ತಿಯು ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು. ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೌಸಕಾರನು ಕುಯ್ಯೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದು ದಕ್ಷಿಣಸೀಮೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಬೇಕೆಂತಲೂ ತಾನು ಹೊಸದಾಗಿ ಗೆದ್ದ ಕೈಟೋಪ್ರಾಂತದ ಮೇಲೂ ಉತ್ತರ ಸೀಮೆಯು ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೂ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಅವನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದನು. ಕೇಪಾಕನ ಮರಣದ ನಂತರ ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಉಭಯ ಬಂಧುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಕರ್ತೃತ್ವಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಂತದ ಸೀಮಾಂತರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಜನರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಹತ್ತಿದನು. ಹೌಸಕಾರನ ಪ್ರಾಂತದ ಮೇಲೆ ಅವನೇನು ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ದಾಸೀಪುತ್ರನೂ ತನಗಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕವನೂ ಆಗಿರಲು, ತನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಾಢ್ಯನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಹೌಸಕಾರನಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಆ ಉಭಯ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶುಷ್ಟವುಂಟಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಅದು ವಿಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಂಧುಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೌಸಕಾರನ ಸರಾಜಯವಾಗಿ, ಅವನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ಬಂದಿವಾನನಾದನು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಇಂಕಾ ಸರದಾರರನ್ನೂ, ಅವರ ಕುಟುಂಬದೊಳಗಿನ ಜನರನ್ನೂ, ಹೌಸಕಾರನ ಅಂತಃಪುರದೊಳಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ, ಬಾಲಕರನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಂದುಹಾಕಿದನು. ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೌಸಕಾರನ ವತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ತಾವು ಬಾಢ್ಯಸ್ಥರೆಂದು ಬಂದಾರೆಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹಾಗೂ ಅಣ್ಣನ ವಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿ

ಭೇದಿಸಿ ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ಸ್ವಾನಿಶ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿ, ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಪೇರೂದೇಶದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಏಕಭಕ್ತೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಸ್ವಾನಿಶ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೇರೂ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಹೋದನು. ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಶುಭಸೂಚಕವಾದ ಅನೇಕ ಅಪಶಕುನಗಳಾಗಹತ್ತಿದವೆಂದು ಜನರು ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಬಂದೂಕುಗಳೆಂಬ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅಶ್ವಾರೂಢರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಟುಂಬೇಯದಿಂದ ಹೊರಟು ಕುರ್ಯ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವ ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಅವನು ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಾ ಹಾಗೂ ಪಿರ್ಯಾರೋ ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಡೀಜ ಪರ್ವತದ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳಿದ್ದವು. ಈ ಪರ್ವತದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಏರಿಳಿದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಾ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟತಕ್ಕವನಿದ್ದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಗುಡ್ಡದೊಳಗಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಘಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಬರುವಾಗ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನ ಸೈನ್ಯದವರು ಅವನನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನಾರು ಸ್ವಾನಿಶರ ಶಿಪಾಯರನ್ನು ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವದು ಇಂಕಾ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಹೀಗೇನಲ್ಲ. ಸ್ವಾನಿಶ ಅಶ್ವಾರೂಢರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂದೂಕುಗಳ ಭೀತಿಯಿಂದಲೋ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಪರ್ವತದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಂದರದಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನನ್ನು ಹಿಡಿದುಹಾಕುವ ಸುಲಭವಾದ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತಾನು ಹಿಡಿದುತಂದಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಇಂಡಿಯನ್‌ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಿಗೆ ಸ್ವಾನಿಶ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ದ್ವಿಭಾಷಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಕೂಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿದ್ದರೂ ಇನ್ನಾರು ಶಿಪಾಯರು ಅಟಾ

ಹುಲಪ್ಪನ ೨೫-೩೦ ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಮಾತು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅರಿತವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ದ್ವಿಭಾಷಿಯನ್ನು ರಾಜನ ಹತ್ತರ ಕಳಿಸಿ, “ಸ್ವಾನಿಶ ಜನರಾದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾನಿಶಬಾದಶಹರ ಅಜ್ಞಾನಸಾರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಯುದ್ಧಕಲೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅವಗತವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ರಾಜರು ನಮ್ಮ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾಜರಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಶತ್ರುಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರ ಕೂಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ.” ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ದ್ವಿಭಾಷಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಆಟಾಹುಲಪ್ಪನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಈ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ಆಟಾಹುಲಪ್ಪ ಬಾದಶಹನಾದರೂ ತನ್ನ ವಕೀಲನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. “ಪರಸ್ಥರಾದ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾನಿಶರೂ ಜನರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೇಳಿ ನಾವು ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಗೆ ಎಂದೂ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವಿರೊಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನದ ಉತ್ಸುಕತೆಯು ನಮಗೆ ಬಹಳವಾಗಿದೆ.” ತನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನೂ ತರದೆ, ರಾಜನು ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಶುಷು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಸೈನ್ಯವು ಗುಡ್ಡವನ್ನೇರಿ ದಣಿದು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕ ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ, ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ೨೫-೩೦ ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹಲ್ಲಾಮಾಡುವ ವಿಚಾರವು ರಾಜನದಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಕಂಠಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಒಳ್ಳೆ ಎದೆಗಾರನಾದ ವಿರನಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕದವರೆಗೆ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದನು. ಪರ್ವತದೊಳಗಿನ ಘಟ್ಟದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇಂಕಾರಾಜರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೆಲಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವಷ್ಟು ದಾರಿಯಿತ್ತು. ಒಂದು ಬದಿಗೆ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಆಕಾಶಪ್ರಾಯವಾದ ಉಚ್ಚಪರ್ವತವು, ಮತ್ತೊಂದೂ ಬದಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು.

ಘಟು ಆಳವಾದ ಕೊನ್ನಾರವು! ಕುದುರೆ ಸವಾರರಿಗಂತೂ ಈ ಘಟ್ಟವನ್ನೇ
 ರುವದು ತೀರ ಕಷ್ಟಪ್ರದವಾಯಿತು. ಅದರೂ ಇಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಗಾಢ ಗಾಡ
 ಸ್ತದೇಶದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಕಾಕ್ಸ
 ಮರ್ಕಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದನು. ಪಟ್ಟಣದ ಆಚೆಯ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಒಂದು
 ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಗುಂಟ ಎಷ್ಟೋ ಮೈಲಗಳ ವರೆಗೆ ಇಂಕಾ ಜನರ ಸೈನ್ಯವು
 ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಡೇರೆಗಳ ಸಾಲುಗಳೇ ಸ್ವಾನಿ
 ಆರ್ಡರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಈ ಸೈನ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇಂಥ
 ದೊಡ್ಡದಾದ ಸೈನ್ಯವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕಡಿಬುದ್ದರೆ, ನಾವು ನುಚ್ಚುನುರಿ
 ಯಾಗುವೆವೆಂಬ ಭೀತಿಯಾದರೂ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಡರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ, ಪಿರ್ಯಾ
 ರೋನ ಕುದುರೆ ಸವಾರರು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಅವ
 ರಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯು ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪಿರ್ಯಾರೋನ
 ತಮ್ಮನಾದ ಹನ್ಯಾಂಡೋನು ಇಬ್ಬರು ಸವಾರರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು,
 ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ರಾಜನ ಎದುರು
 ನಿಂತನು. “ಅಮರ್ಯಾದಿತವಾದ ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆಕಡೆಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೇನ
 ದೇಶದ ನಿವಾಸಸ್ಥರು ನಾವಾಗಿದ್ದು, ರಾಜನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡು
 ವದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ; ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಸದ್ಗುಣದ, ಅಂದರೆ
 ಖ್ರಿಶ್ಚನ್ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಇಂಕಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮ
 ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಡರ
 ನಾಯಕನಾದ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ
 ತಳುೂರಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು.” ಹನ್ಯಾಂಡೋನ ಈ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ
 ಇಂಕಾ ರಾಜನು ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ
 ಸರದಾರನೊಬ್ಬನು “ಒಳ್ಳೇದು” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈ
 ಉತ್ತರದಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದದೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ
 ಉತ್ತರವು ಬೇಕೆಂಬ ಏನಂತಿಯನ್ನು ಹನ್ಯಾಂಡೋನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.
 “ಈ ಹೊತ್ತು ನನ್ನ ಉಪವಾಸದ ದಿವಸವಾಗಿದೆ; ನಾಳಿನ ದಿವಸ ನಿಮ್ಮ
 ಕಪ್ತಾನನ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬರುವೆವು; ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀವು ಕಾಕ್ಸಮರ್ಕಾ ಪಟ್ಟಣ
 ದೊಳಗಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.” ಇದನ್ನು

ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಹನ್ಯಾಂಡೋನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಹತ್ತರ ಹೋದನು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನು ತನ್ನ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬರುವನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಅನಂದವಾಯಿತು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನು ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ, ಅವನನ್ನು ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋದೊಳಗಿನ ಅರುಟೆಕ್ಸ್ ಜನರ ರಾಜನನ್ನು ತನ್ನದೇಶಬಾಂಧವನಾದ ಕೋರ್ಟೀಯನು ಹೀಗೆಯೇ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿತ್ತು. ತನ್ನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೂ, ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯರಾದ ಸೇನಾನಿಗಳಿಗೂ ಅವನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನು ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಸರದಾರರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಸವಾರರನ್ನೂ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಶಿಬಿರದ ಸುತ್ತಲಿನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಡತಕ್ಕದ್ದು; ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದಂತೆ ಆಗತ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತಾನು ತೊಡಗಿದಾಗ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ, ಕುದುರೆ ಸವಾರರು ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಹಾಕಿದನು. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತವಾದೀತೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಾದಂತೆ, ಮಾನವನು ದಿವಸ ಅವನು ಒಂದು ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಸಂಗಡ ಅನೇಕ ಸರದಾರರಾದರೂ ಇದ್ದರು. ಅವನ ಸೈನ್ಯವು ತುಸು ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಬೀದಿಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನ ಪಾಲಿಕೆಯು ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸೈನ್ಯದ ಕೂಡ ಬಂದಿದ್ದ ಫ್ರಾಯರ ವಾಲವರ್ಡ ಎಂಬ ಪಾದ್ರಿಯು ಮುಂದಾಗಿ, “ನಾವು, ಪೃಥ್ವಿಯಮೇಲೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಪೋಪನ ಹಾಗೂ ಸ್ಪೇನದ ಬಾದಶಹನಾದ ಐದನೇ ಚಾರ್ಲಸನ ದೂತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪೋಪನ ಧರ್ಮವಾಗಿದ್ದ ಖ್ರಿಶ್ಚ್ಯಾನಿಟಿಯನ್ನೂ, ಸ್ಪೇನದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಚಾರ್ಲಸನ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನೂ ನೀವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆ”ಂದು ದ್ವಿಭಾಷಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದ ಉದ್ದಾಮತನದ

ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ರಾಜನ ಮುದ್ರೆಯು ಕ್ರೋಧದಿಂದಲೂ, ಸಂತಾಪದಿಂದಲೂ ಆರಕ್ತವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಧರ್ಮವು ನಮಗೆ ವಂದನೀಯವಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದೇವರು ಇರುವನೆಂದು ನಾವು ಮನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪೇರೂ ದೇಶದ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿದ್ದು, ಸ್ನೇಹದ ರಾಜನ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲ” ರಾಜನು ಈ ಅರ್ಥದ ಉತ್ತರವನ್ನು ದ್ವಿಭಾಷಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪಾದ್ರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ನಿಮ್ಮ ಪೋಷನ ಧರ್ಮವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ರಾಜನು ವಾಲವರ್ಧನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ್ಗೆ ಫ್ರಾಯರನ ಬಾಯಬಲದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿದನು. ಬಾಯಬಲದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಅದನ್ನು ಬಿರಕಾಸಿ ಒಗೆದನು. “ಪರಸ್ಪರಾದ ನೀವು ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿದ ಕಾರಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವಿರಿ, ಇದರ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.” ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಫ್ರಾಯರ ವಾಲವರ್ಧನು ರೇಗಿಗಿದ್ದು, ಪಿರ್ಯಾರೋನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಅಂದದ್ದು, “ಈ ಉದ್ಧಾಮ ರಾಜನು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿರಕಾಸಿ ಒಗೆದು, ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನೀವು ಈಗಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಗುರುವಾದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಫ್ರಾಯರನ ಈ ಉದ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಿಶಾನಿಯಿಂದ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸಂಕೇತವಾದ ಕೂಡಲೆ, ಶಿಬಿರದ ಸುತ್ತಲೂ ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವು ಕೂಡಲೆ ಓಡಿಬಂದು ರಾಜನ ಪಾಲಕಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೇರೂವಿಧಿಯನ ಜನರ ಮೇಲೆ ಕುಡುರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬರ್ಚಿಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಅವರನ್ನು ದೂರ ಓಡಿಸಿತು. ತಮ್ಮ ರಾಜನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವದನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಇಂಕಾ ಸೈನ್ಯದವರು ಧಾವಿಸಿ ಬರಲು ಸ್ವಾನಿಶರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರುವಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದರು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನನ್ನುದರೂ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು

ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದರಕಿಂತ ಜೀವಂತ ಹಿಡಿದು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುವದೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾದದ್ದೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಹೇಳಲು, ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ರಾಜನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರು. ಶಿಬಿರದ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದ ಇಂಕಾ ಜನರ ಮೇಲೆ ಸಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಗಳಾದ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರು ಸಾಗಿಹೋಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಕಡಿದು ತುಂಡರಿಸಿದರು; ಉಳಿದವರನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಓಡಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಯೋಚನೆಯು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಇಂಕಾಜನರ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಅಕ್ಷರಶತ್ರುವಾದ, ಆದರೆ ಸಾಹಸಿಯಾದ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥ ಮನುಷ್ಯನ ಬಂದಿವಾನನಾದನು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದುಸಾವಿರ ತದ್ವೇಶೀಯರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು. ಉಳಿದ ಸೈನ್ಯವು ಕೆದರಿ ಪಲಾಯನಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿತು. ಹಲವರನ್ನು ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಕಾನ ಸೈನ್ಯವು ಓಡಿಹೋದ ಬಳಿಕ, ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಳಗಿನ ಮೂವತ್ತು ಸವಾರರನ್ನು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ತೋಟಿ ದೊಳಗಿನ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಸುಲಿದುಕೊಂಡು ಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸುಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೈವಶವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಬಂಗಾರದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರು ಬೆರಗಾದರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಕಾರದ ಪಚ್ಚುಗಳಾದರೂ ಈ ಸುಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರಿಗೆ ದೊರೆದವು. ಸಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಪಿರ್ಯಾರೋನೂ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತೂಕಮಾಡಿ ನೋಡುವದನ್ನು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಕಂಡು, ಪರಸ್ಪರಾದ ಈ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರ ಮೂಲದೇಶವು ದರಿದ್ರವಾಗಿರಬಹುದೆಂತಲೂ ಈ ಜನರು ಬಂಗಾರವನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದಾಗಿ ಲ್ಲೆಂತಲೂ ಅವನು ತರ್ಕಿಸಿದನು. ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಬಂಗಾರದ ಅಮಿಷವನ್ನು ಇವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ, ಇವರು ತನ್ನ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ಅಂದದ್ದು : “ ಸಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅಲ್ಪ ಬಂಗಾರದಿಂದಲೇ ನೀವು

ಅಶ್ವರ್ಯಚರಿತರಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಚಮತ್ಕಾರವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕುಳಿತಿರುವ ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ” ಈ ಸಂಗತಿಯು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ನಿಜವಾದದ್ದೆಂದು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ಇಲ್ಲದ್ದೊಂದು ಹರಟೆಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚುತ್ತಾನೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನು. “ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಈ ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಬಂಗಾರವನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಂದುಕೊಡುವೆನೆ” ಎಂದು ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ಅಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಹೇಳಹತ್ತಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ೨೨ ಘಟು ಉದ್ದವಾದ ೧೭ ಘಟು ಅಗಲವಾದ ಹಾಗೂ ೯ ಘಟು ಎತ್ತರವಾದ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಬಂಗಾರದಿಂದ ತುಂಬಿ, ಆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಅರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅವನನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಈ ಬಂಗಾರದ ಹೊರತು ಇಷ್ಟೇ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನಾದರೂ ತಂದುಕೊಡುವೆನೆಂದು ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ಎರಡು ತಿಂಗಳದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಮಾತಾದರೂ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು.

ಪರಕೀಯರಾದ ಸ್ವಾನಿರ್ಘರು ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವು ಪರಾಭೂತನಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಂಧದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಸಕಾರನಿಗೆ ವಿದಿತವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ನಡುವೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವಿರೋಧವಿದೆ. ತಮ್ಮಂಥ ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಪರಸ್ಥರು ಅದರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.” ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನ ಮಲಾಙ್ಗನ ಈ ವಿನಂತಿಯು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಹಿತಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಪೇರೂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ವಾದದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೇ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರೆ, ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಹಸ್ತಕನೇ ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಪೇರೂದ ರಾಜ್ಯವು ಅಸಾಯಾಸವಾಗಿಯೇ ಸ್ಥಾನದೇಶದ ಮಾಂಡಲಿಕ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗುವದೆಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಹೌಸಕಾರ ಹಾಗೂ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ಈ ಉಭಯ ರಾಜಪುರುಷರೂ ಆತ್ಮ ಘಾತಕರಾಗಿಯೂ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತೀರ ಹೊಸಬರಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನು ಬಂಧಮುಕ್ತನಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಹೌಸಕಾರನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, “ ಕುರ್ಯೋ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಾವಿರಾರು ಕೋಣೆಗಳು ತುಂಬಿ ಉಳಿಯುವಷ್ಟು ಬಂಗಾರವಿದೆ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಪತ್ನಿಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಿ ಪೇರಾದ ಸಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರೆ, ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಬಂಗಾರದ ಹತ್ತುಮಡಿಯಷ್ಟು ಬಂಗಾರವನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಹೌಸಕಾರನು ತನ್ನ ಚಾರರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವಾನನಾಗಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಇಂಕಾ ಸರದಾರರಿಗೆ ಅವನ ಭೆಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಕೋಣೆತುಂಬ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಾರರನ್ನು ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ನೆನಪಿನಿಂದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನು ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಲಅಣ್ಣನಾದ ಹೌಸಕಾರನು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಕೂಡ ನಡೆಸಿದ ಗುಪ್ತಕಾರಸ್ಥಾನವು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಸುವರ್ಣದ ಆಲೆಗಾಗಿ ಹೌಸಕಾರನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ, ತನಗೆ ಅಮರಣ ಬಂದಿವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಗುವದೆಂಬ ಭೀತಿಯು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನಿಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತು. ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ ಸೇವಕರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ, ಅವನು ಕೆಲವು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಾಪತ್ನ ಅಣ್ಣನ ಕೊಲೆಮಾಡಿಸಿದನು. ಹೌಸಕಾರನನ್ನು ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರಿನ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಣುಗಿಸಿ, ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾ ನ ಪಕ್ಷದವರು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದರು. “ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿಸಿ ನನ್ನ ಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ರೂರನಾದ, ನಿರ್ದಯನಾದ, ಬಂಧುಘಾತಕಿಯಾದ, ನರಪಶು

ವಾದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನ ಜೀವನನ್ನು ಪರಮಾವಧಿಯ ನಿರ್ದಯತನದಿಂದ ಪರಕೀಯರಾದ ಸ್ವಾಂತಿರಾರ್ಥಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರಲಾರರೆಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ ಸಾಯುವದರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೌಸಕಾರನು ತನ್ನ ಶತ್ರುನನ್ನು ಶಾಪಿಸಿದನು. ರಾಜಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಈ ಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈ ಸೋತು ಹೌಸಕಾರನು ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ ಸತ್ತನೆಂದು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನ ಸೇವಕರು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. “ ನೀವು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಂಧದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇಂಥ ಕೃಷ್ಣಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ನೀಚತನದೂ, ರಾಕ್ಷಸವೃತ್ತಿಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶೋಭಿಸುವಂಥದೂ ಆಗಿದೆ” ಎಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನ ನಿರ್ಭತ್ಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. “ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಂಧದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಹೊರತು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಕೊಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಂಗವು ಯಶಸ್ವಿವಾದರೂ ಇಲ್ಲ” ಮುಂತಾದ ಕಾರಣ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಬಂಗಾರವು ದೂರದೂರ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಬರಹತ್ತಿತು. ಇಂಕಾನ ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಕರಣಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳೂ, ಕೂಡುವ ಮಣೆಗಳೂ, ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಸವನೆಗಳೂ ಬಂಗಾದವಾಗಿದ್ದವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ದೇವಾಲಯಗಳ ಗೋಡೆಗಳೂ, ನೆಲವೂ ಬಂಗಾರದ ದಪ್ಪದ ತಗಡುಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಬಂಗಾರದ ಇಂಥ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಸಂಚಯವು ಪೇರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ದರಿಂದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಬಂಗಾರವು ಆಗಲೇ ಕೂಡಿತು. ಅವನು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೂ ಪಿರ್ಯಾರೋನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಕಡಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಬಂಗಾರವು ಒಂದು ನನಗಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನಿಗೆ ‘ ಪಾವತಿ ’ಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಕೊಡುವನೆಂದು ವಿಚಾರಮೂಢನಾದ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನು ಯೋಚಿಸಹತ್ತಿದನು. ಆದರೆ, ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಇಲ್ಲದ್ದೊಂದು ಹೊಸ ಹೊಸ ನೆವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಇಂದುನಾಳೆ ಎನ್ನ ಹತ್ತಿದನು. ನಿಮ್ಮ ಬಂಗಾರದ ತೂಕವೇ ಆಗಿಲ್ಲೆಂದು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಹೋದವು. ಕಡೆಗೆ ಬಂಗಾರದ ತೂಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕರಗಿಸಿ, ಅದರ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈ ಬಂಗಾರದ ಬೆಲೆಯು ೩೫ ಲಕ್ಷ ಗಿನಿಯಾಯಿತು. ೫| ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯದ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡುಸಾವಿರ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಥನ ಪಾಲಿಗೆ ೨|| ಲಕ್ಷ ಬೆಲೆಯ ಬಂಗಾರವು ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯ ದೊರೆದರೂ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡಲಿಲ್ಲ. “ ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವಿ, ಸ್ವಾನಿಶ ಜನರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಜರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿರುವಿ, ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೈಭವಾರದಂಥ ಘೋರವಾದ ಪಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿ; ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗುವದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ;” ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪಿರ್ಯಾರೋನೂ ಅವನ ಸೈನ್ಯದವರೂ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನನ್ನು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸಹತ್ತಿದರು.

ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಿಕ್ಷೆಯು

ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿಬಂಗಾರದ ವಿಭಾಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೈನದ ಅರಸನ ಭಾಗವೆಂದು ಒಂದು ಪಂಚಮಾಂಶವು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪಿರ್ಯಾರೋ, ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಹರ್ನಾಂಡೊ ಹಾಗೂ ಡಿ. ಸೋಟೊ ಈ ತ್ರಿವರ್ಗರು ಮುಖ್ಯರಾದ ಸೇನಾನಿಗಳೆಂದು ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಎತ್ತಿದರು. ಇಂಕಾ ರಾಜನ ಬಂಗಾರದ ಸಿಂಹಾಸನವು ಪಿರ್ಯಾರೋನಿಗೆ ‘ ಸ್ವಿಶಲ್ ’ ಪಾರಿತೋಷಕವೆಂದು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸೈನ್ಯದೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಪಾಯಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರಿಂದ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ದೊರೆದವು. ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನಿಂದ ದೊರೆದ ದ್ರವ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆದಬಳಿಕ, ಅಟಾಹುಲಪ್ಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಚ್ಚು

ಬೇಕೆಂಬ ವಿವರವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾನಿಶ ಸೈನ್ಯವು ಬಿದ್ದಿತು. ಪೇರೂವಿಯನ ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳಗಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಜನರು ಅವನ ಮುಕ್ತತೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ತಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆದ ಬಂಗಾರವಾದರೂ ತಮ್ಮ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಕ್ಕಾದರೂ ಅಪಾಯವಾದೀತೆಂಬ ಭೀತಿಯು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿಹತ್ತಿ, ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿರ್ಭೀತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೈನ್ಯದವರು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು. ತನ್ನ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿಯೂ ತನ್ನನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪಿರ್ಯಾರೋನು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆಂಬದನ್ನು ಕಂಡು ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ತೀರ ಸಂತಾಪಗೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಬಂದಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತೀರ ಬಲಹೀನನಾದ ರಾಜನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? “ನನ್ನ ಮುಕ್ತತೆಯು ಎಂದಾಗುವದು? ವಿಶ್ವಾಸಘಾತವನ್ನು ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಮರಣ ಪ್ರತಿಬಂಧದಲ್ಲಿಯೇ ಇಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಿರುವಿರೇನು?” ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಇಂಕಾರಾಜನು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮಾಡಹತ್ತಲು, ಅವನ ಮುಕ್ತತೆಯಾಗುವದು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗುಳಿದು ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಮಾತ್ರ ಶೃಂಖಲೆಗಳಿಂದ ಬದ್ಧವಾದವು. ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನನ್ನು ವಿಲಂಬಮಾಡದೆ ಕೊಂದು ಹಾಕಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಧಿ ಜನರು ನಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ಪಿರ್ಯಾರೋನ ಸೈನ್ಯದವರು ಅನ್ನಹತ್ತಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ಅಟಾಹುಲಸ್ವಾನು ಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ದೋಷವು ಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಕೋರ್ಟ್‌ಮಾರ್ಶ್‌ಲ್ಲದ ಮುಂದೆ ಅವನ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ೧ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಕೊಲೆಮಾಡೋಣ, ೨. ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯಂಥ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸೋಣ, ೩. ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ಹಾಗೂ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ, ೪ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪೇರೂ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಸಂಪತ್ತಿಯ ದುರುಪಯೋಗ

ಮಾಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಣವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡೋಣ, ೫. ಪಿರುಗಾರೋನ: ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡೋಣ ಇವೇ ಮುಂತಾದವು ಹನ್ನೆರಡು ದೋಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮುಖ್ಯವಾದ ದೋಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ, “ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೂ ನನ್ನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದರ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸರಸ್ವರಾದ ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಕೂಡ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ ವೇರೂ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಹಾಳುಮಾಡಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆ ಸಂಗತಿಗಳು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು ಆದರೆ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅವಶ್ಯ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಜರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇನೆಂಬ ಮಾತು ಅಸಂಭವನೀಯವಾದದ್ದು; ಯಾಕಂದರೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಂಧದಲ್ಲಿವ್ವು, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುವ ನನ್ನ ಸರದಾರರ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದ್ವಿಭಾಷಿಯ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಬಂಡಾಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕವಾದ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಜರಿಗೆ ಕಳಿಸುವದು ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಾದ ಮಾತಲ್ಲ.” ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನ ಈ ಉತ್ತರವು ಸರಲವಾದದ್ದೂ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದದ್ದೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ, ನ್ಯಾಯದ ಸೋಗು ಮಾಡಿ, ಇಂಕಾ ರಾಜನಿಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ನಿಶ್ಚಯವು ಸ್ವಾನಿಶ ಲಕ್ಷ್ಯರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಶಲವು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ದೋಷಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಅವನನ್ನು ಜೀವಂತ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಆಮಾನುಷವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿತು. ಸ್ವಾನಿಶ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯರೂ, ಸಹೃದಯ ಅಂತಃಕರಣದವರೂ ಆಗಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಜನರು ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ದಯತನದಿಂದಲೂ, ಅನ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ಸುಡುವದು ಅಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಶಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಲೇಖನ

ವನ್ನು ಸಾದರಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಇಂಥ ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯರಾದ ಜನರು ಹತ್ತ ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಅಲ್ಪರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಉಪಯೋಗವು ತುಸುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಲಷ್ಕರೀ ಕೋರ್ಟು ತನ್ನ ನಿರ್ಣಯ ವನ್ನು ಹೇಳಿದ ದಿವಸವೇ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾದ ಬಳಿಕ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಟಾ ಹುಲಪ್ಪಾನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾದರೂ ವಿಧಿಸಿತ್ತು. ಆ ದಿವಸವೆಂದರೆ, ೨೯ನೇ ಅಗಸ್ಟ್ ಸನ್ ೧೫೩೩ನೇ ಇಸವಿಯು. ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ವಧಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟನು; ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳು ರಚಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ನಿನ್ನ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ನೀನು ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಧರ್ಮದ ಬಾಪ್ತಿಸ್ಮಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೆಂದು ಫ್ರಾಯರ ವಾಲವರ್ದನು ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಕ್ರಿಸ್ತಿಯಾದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಡುವದರ ಬದಲಾಗಿ, ಗಲಪಾಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವೆಂಬ ಆಶ್ವಾಸನವಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಆಶ್ವಾಸನ ವಾದರೂ ನಿಜವಾದದ್ದೇನೆಂದು ದೈನ್ಯಬಟ್ಟು ಅವನು ಪಿರೂರೋನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನ ವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಂದ ಆಶ್ವಾಸನ ದೊರೆತ ಬಳಿಕ, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಒದ್ದಾಡಿ ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಗಲಪಾಶದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವದು ಒಳಿತಾದದ್ದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ತನ್ನ ಧರ್ಮ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಾಲವರ್ದನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಬಾಪ್ತಿಸ್ಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ 'ಗರೋಟಿ' ಎಂಬ ಗಲಪಾಶದಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಾಣವು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಟಾಹುಲಪ್ಪಾನು ಗತಪ್ರಾಣನಾದ ಬಳಿಕ ಪಿರೂರಾ ರೋನು ಮುಂದೆ ಸನ್ ೧೫೩೩ನೇ ಇಸವಿಯ ನವೆಂಬರ ತಿಂಗಳಿನ ೧೫ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಕುರ್ಚೋ ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಗೆಹೋಗಿ ಆ ಪಟ್ಟಣ ವನ್ನು ಹಸ್ತಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೇರುವಿಯನ ಜನರು ಸ್ಪಾನಿಷರ್ಡರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ, ಸಿಂಹನ ಉಡ್ಡಾಣಕ್ಕೆ ಕುರಿಗಳು ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡಿದಂತೆ ಪೇರುವಿಯನ್ ಜನರ ಈ ಪ್ರತಿಬಂಧವು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಯಿತು. ಈ ರಾಜಧಾನಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು

ಎರಡು ಲಕ್ಷವಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಸೂರ್ಯಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ವೈಭವದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಓದಿದಂತೆ, ರಾಮಾಯಣದೊಳಗಿನ ರಾವಣನ ಲಂಕೆಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಓದಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ದುರ್ಬಲರಾದ ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವೈಭವ ಪೂರ್ಣವಾದ ದೇಶದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತವಾದರೂ ಯಾವದಾಗಿತ್ತೆಂಬದು ಅಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಪೇರೂ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾನಿಆರ್ಡರು ಮ್ಯಾಂಕೋ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಇಂಕಾನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಸರ್ವಸತ್ತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಪರಸ್ಥರಾದ ಇನ್ನಾರು ಜನರು ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದು ಆರು ತಿಂಗಳ ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪೇರೂಡಂಥ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಉದಾಹರಣವು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತ್ರ ದೊರೆಯುವದು ದುರ್ಲಭವು.

- - - - -

